

**Liber primus [-quartus] Johannis Gerson cancellarij
parisiesis. De imitatione chr[ist]i [et] de contemptu omniu[m]
vanitatu[m] mundi.**

<https://hdl.handle.net/20.500.14918/462016>

ORA

9

Cm

Dit boek is gescand in het kader van het Incunabelen project.

Een incunabel of wiegendruk is een boek of geschrift dat gedrukt is vóór 1 januari 1501. Gezien de bijzondere aard van deze vroege gedrukte werken is besloten deze uitgebreid te beschrijven en te digitaliseren.

Meer informatie over de collectie is beschikbaar op:
<https://repertorium.library.uu.nl/collectie/incunabelen/>

Bij deze boeken wordt ook de volledige buitenkant gescand en een scan gemaakt van het geopende boek. De hierna volgende scans zijn (in volgorde waarop ze getoond worden):

- het midden van het geopende boek*
 - de rug van het boek
 - de kopsnede
 - de frontsede
 - de staartsnede
 - het achterplat

*Een deel van de banden in deze collectie bevatten meerdere titels, het is dus mogelijk dat de pagina's in deze overzichtsscan horen bij een andere titel.

This book has been digitized as part of the Incunabula project.

An incunable or incunabulum is a book, pamphlet, or broadside that was printed before January 1st 1501. Due to their special nature a project has been started to better describe and then digitize these early printed works in our collection.

More information on this collection is available here:
<https://repertorium.library.uu.nl/collectie/incunabelen/>

The digitized version of these books includes scans of the outside of the book and a scan of the open book. The scans after this notice are (in the order in which they are shown):

- the open book (opened approximately in the middle)*
 - the spine
 - the head edge
 - the fore edge
 - the bottom edge
 - the back board

*Some of the bindings in this collection contain multiple titles, therefore it is possible that this scan shows pages which belong to a different title.

mozi que in mūdo sūt: et propter te amare contēni et nesciri in hoc seculo. Da mihi super omnia desiderata in te quiescere: et cor meū in te pacificare. Tu vera pax cordis. tu sola requies. extra te omnia sūt dura et inquieta. In hac pace in idipsum hoc est. in te vno sumo et eterno bono dormiam et requiescam. Amen.

Quod verum solatiū in solo deo est querendum. Cap. xviii.

Quicquid desiderare uel cogitare possum ad solatium meum. non hic expecto sed in posterum. Si omnia solaria mundi solus habere et omnibus delictis frui possem. certum est quod diu durare non possent. Unde non poteris anima mea plene consolari nec perfecte recreari. nisi in deo consolatore pauperum et susceptore humilium. Expecta modicum anima mea. expecta diuinum promissum. et habebis abundantiam omnium bonorum in celo. Si nimis inordinate ista appetis presentia. perdes eternam et celestia. Sint temporalia in usu. eterna in desiderio. Non potes aliquo bono temporaliter satiari. quia ad hoc fruenda non es creatus. Etiam si omnia bona creata haberes. non posses esse felix et beata sed in deo qui cuncta creauit. tua beatitudo tua et felicitas consistit. non qualis videtur et laudatur a stultis mundi amatoribus: sed qualem expectat boni christi fideles et preguistat interdum spirituales ac mundi corde: quorum conuersatio est in celis. Vanum est et breue omne humanum

solatiū. Beatum et verum solatium quod intus a veritate percipitur. Deuotus homo ubique secum fert consolatorem suum ipsum. et dicit ad eum: Adesto mihi domine ihesu in omni loco et tempore. Hec mihi sit consolatio libenter velle carere omni humano solatio. Et si tua defuerit consolatio. sit mihi tua voluntas et iusta probatio pro summo solatio. Non enim in perpetuum irascaris neque in eternum comminaberis.

Quod omnis sollicitudo in deo ponenda est. Cap. xix.

Fili sine me tecum agere quod volo: ego scio quod expediat tibi. Tu cogitas ut homo. in multis sentis sicut tibi humanum suadet affectus. Domine verum est quod dicis. Maior est sollicitudo tua pro me quam omnis cura quam ego possum gerere pro me. Nimis enim casualiter stat qui non proicit omnem sollicitudinem suam in te. Domine dummodo voluntas mea recta et firma ad te permaneat fac de me quicquid tibi placuerit. Non enim potest esse nisi bonum quicquid de me feceris. Si me vis esse in tenebris. sis benedictus: et si me vis esse in luce. sis iterum benedictus. Si me dignaris consolari sis benedictus: et si me vis tribulari. equales semper benedictus. Fili sic oportet te stare si mecum desideras ambulare Ita promptus debes esse ad patientiam sicut ad gaudendum. Ita libenter debes esse inops et pauper sicut plenus et diues. Domine libenter patiar pro te quicquid volueris venire super me.

Indifferenter volo de manu tua bonum et malum. dulce et amarum. letum et triste suscipere. et per omnibus mihi contingentibus gratias agere. Custodi me ab omni peccato. et non timebo mortem nec infernum. dummodo in eternum me non proicias. nec deleas me de libro vite. non mihi nocebit quicquid venerit tribulationis super me.

Quod temporales miserie christi exemplo equanimiter sunt ferende. Cap. xx.

Fili ego descendi de celo pro tua salute. suscepi tuas misérias non necessitate sed charitate trahente. ut patientiam disceres et temporales misérias non indignanter ferres. Nam ab hora ortus mei usque ad exitum in cruce non defuit mihi tolerantia doloris. defectu rerum temporalium magnam habui multas querimonias de me frequenter audiui. confusioes et opprobria benigne sustinui. pro beneficiis ingrati tudinem recepi. pro miraculis blasphemias. pro doctrina reprehensioes. Domine quia fuisti patiens in vita tua in hoc maxime implendo preceptum patris tui: dignum est ut ego miser peccator. finem voluntati tue patient me sustineam. et donec ipse volueris. onus corruptibilis vite pro salute mea portem. Nam et si onerosa sentitur presens vita. facta est iam per gratiam tuam valde meritoria atque exemplo tuo et sanctorum tuorum vestigiis infirmis tolerabilior et clarior: sed et multo magis consolatoria quam

olim in lege veteri fuerat cum porta celi clausa persisteret. et obscurior etiam via videbatur quando tam pauci regnum celorum querere curabant: sed neque qui tunc iusti erant et saluandi ante passionem tuam et sacre mortis debitum celeste regnum poterant introire. Quas tibi gratias teneor referre quod rectam et bonam viam dignatus es mihi et cunctis fidelibus ad eternum regnum tuum ostendere. Nam vita tua via nostra. et per sanctam patientiam ambulamus ad te qui es corona nostra. Nisi tu nos precessisses et docuisses. quis sequi curaret? Hec quanti longe retroque manerent. nisi tua preclara exempla inspicerent. Ecce adhuc tepescimus auditis tot signis tuis et doctrinis: quid fieret si tantum lumen ad sequendum te non haberemus?

Quod de tolerantia iniuriarum et quis verus patiens probetur. Cap. xxi.

Quid est quod loqueris fili? Ecce conqueri. Considera meam et aliorum sanctorum passionem. Nondum usque ad sanguinem restitisti. Parum est quod tu pateris in comparatione eorum qui tam multa passi sunt. tam fortiter tentati. tam graviter tribulati. tam multipliciter probati et exercitati. Oportet te igitur aliorum grauiora ad mentem reducere. ut leuius feras tua minima. Et si tibi minima non videntur. vide ne et hoc tua faciat impatiencia. Siue enim parua siue magna sint. stude cuncta patienter ferre.

LARIOR

oct.

279

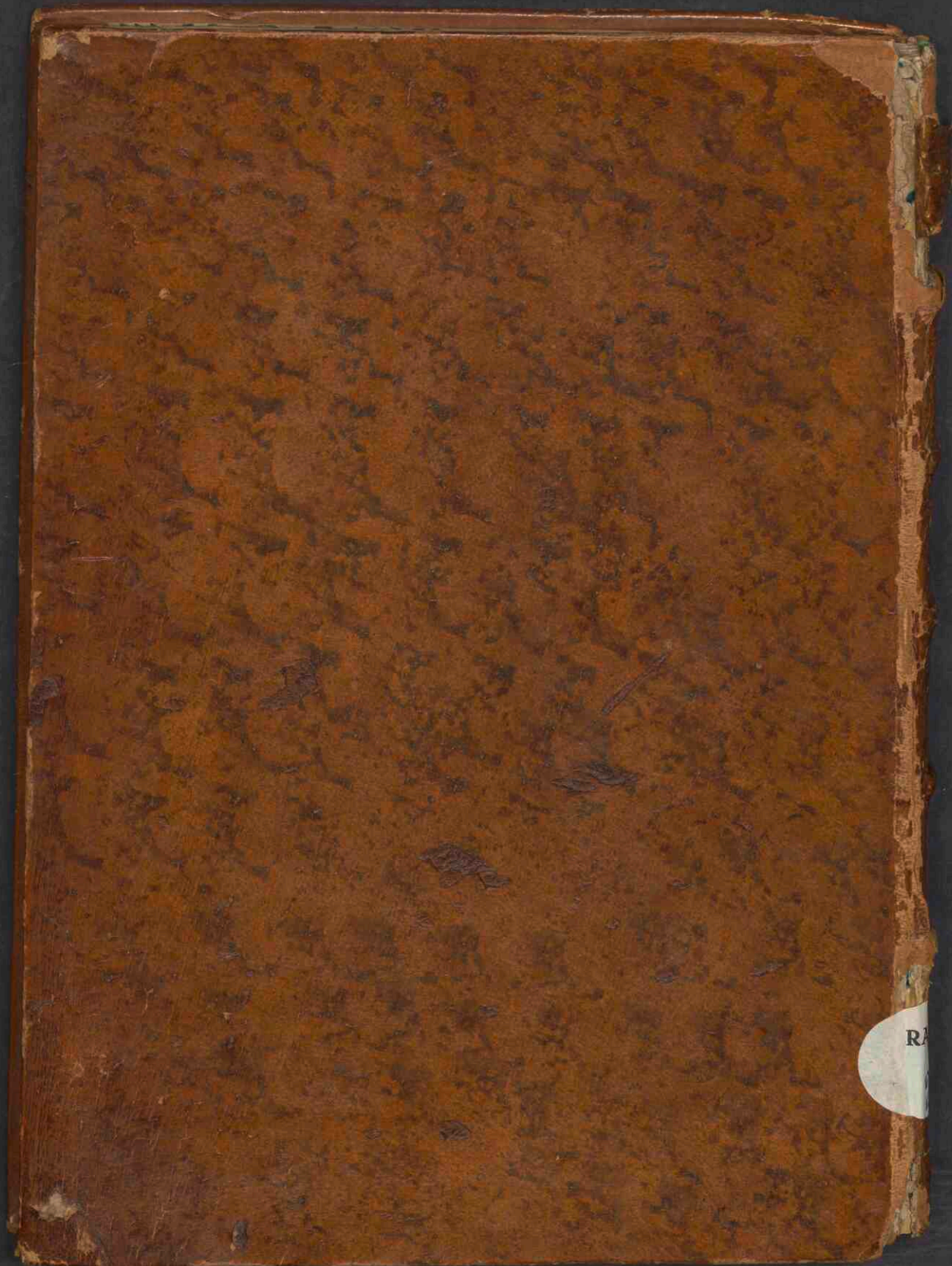
Cm

1 cm

Cm

The First Dated Edition

91. THOMAS A KEMPIS. *De Imitatione Christi*. Venice: Peter Loeslein, 1483

4to (208 X 148 mm.), 52 leaves, printed in two columns, Gothic type. Headlines and chapter-headings rubricated throughout; capital spaces filled in in red. Some old theological marginalia. 17th century mottled calf, back gilt; joints partly cracked, piece missing from head of spine. A very good copy. \$1,750

THE FIRST DATED EDITION of "the most widely read devotional manual apart from the Bible," its influence even surpassing that of such books as *Pilgrim's Progress* and Augustine's *Confessions*. The *Imitatio* is believed to have been first printed in 1473, in an undated edition at Augsburg; since then over 2,000 editions have been published and it has been translated into over 50 languages, a record rivalled only by the Bible itself. First written in 1418, its authorship, having been in dispute for centuries, is now definitely attributed to Thomas à Kempis, a German monk in the Augustinian convent of St. Agnes in Zwolle. "It influenced the most diverse personalities such as Wesley, de Quincey, Milman, George Eliot and General Gordon, who carried a copy with him on the battlefield" (*PMM* 13).

This edition is also typographically important as one of the only two books known to have been printed by Loeslein alone at his second press. HC (Add) 9085; BMC V, 379; Goff I-5; Jacques Rosenthal, *De Imitatione Christi* (Catalogue 38), no. 8: "édition très rare"

E. K. SCHREIBER

P.O. BOX 144, KINGSBRIDGE STATION
BRONX, NEW YORK 10468

THE LIBRARY
OF THE CLEVELAND
MUSEUM OF ART

FROM THE
COLLECTION OF
CHARLES E. ROSEMAN

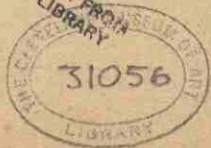
~~1492~~
Cum Thomas a Kempis prima editio
fuit effusa anno 1492: magna
difficultas exurgit arnon scripta antea
de Imitatione - XAT hys Gerson —
Hanc difficultatem evadit magna Amores

22. **THOMAS A'KEMPIS.** De imitatione Christi et de contemptu omnium vanitatum mundi. [Here attributed to John Gerson, chancellor of Paris] 52 leaves. Gothic type. Double columns. 39 lines to the page. With capital spaces, some filled in with simple initials. 8vo, old vellum. Venice: Peter Loeslein, 1483.

HAIN-C. 9085. COPINGER III. p.267. PROCTOR 4903. This copy measures $8\frac{1}{4}$ by $5\frac{3}{8}$ inches. With early theological notes on both blank pages. For many years, the "Imitation" has been attributed to Gerson, one of the most learned men of the 15th century. Translated into over 500 languages, the "Imitation," next to the Bible, is the most universally translated book in the world. It is said to have run through more than 6000 editions since 1473. Only two books are known to have been printed by Loeslein alone.

1380-1471

WITHDRAWN FROM
G. M. A. LIBRARY

See

Ravina oct. 279

Gerson

3-23-54

Mrs. Charles E. Roseman

Gift

Tabule capitulorum i libros sequentes

Capitula libri primi

De imitatione xpi ⁊ de cōtēpnu oīuz vanitatū mūdi <u>Cap. i.</u>	charta	1
De humili sentire sui ipsi. <u>cap. ii.</u>		1
De doctrina veritatis. <u>cap. iii.</u>		1
De prudētia in agēdis. <u>cap. iiii.</u>		2
De lectiōe scāz scripturaz. <u>cap. v.</u>		2
De inordinatā affectiōib⁹. <u>cap. vi.</u>		2
De vana spe ⁊ elatione fugi- enda <u>cap. vii.</u>		2
De cauenda nimia familiari- tate <u>cap. viii.</u>		2
De obediētia ⁊ subiectiōe. <u>cap. ix.</u>		3
De cauenda superfluitate ver- borum <u>cap. x.</u>		3
De pace acquirenda ⁊ celo pro- ficiendi <u>cap. xi.</u>		3
De vtilitate aduers. tat. <u>cap. xii.</u>		3
De rēcatiōib⁹ resistēdis. <u>cap. xiii.</u>		4
De temerario iudicio vi- tando <u>cap. xiiii.</u>		4
De operibus ex charitate factis <u>cap. xv.</u>		5
De sufferentia defectuū alio- rum <u>cap. xvi.</u>		5
De monastica vita. <u>cap. xvii.</u>		5
De exēplis scōz patrū. <u>cap. xviii.</u>		5
De exercitijs boni reli- giosi <u>cap. xix.</u>		6
De amore solitudinis ⁊ si- lentij <u>cap. xx.</u>		6
De cōpunctione cordis. <u>cap. xxi.</u>		7
De consideratione humane miserie <u>cap. xxii.</u>		8
De meditatiōe mortis. <u>cap. xxiii.</u>		8
De iudicio ⁊ penis pecca- torum <u>cap. xxiiii.</u>		9
De feruenti emendatione to- tius vitę nollrę <u>cap. xxv.</u>		10

Capitula libri secundi

De interna cōuersatiōe. <u>Cap. i.</u>	ii
De humili submissione sub prelati regimine <u>cap. ii.</u>	ii
De bono pacifico hoīe. <u>cap. iii.</u>	iz
De pura mente ⁊ simplici in- tentione <u>cap. iiii.</u>	iz
De ppria cōsideratiōe. <u>cap. v.</u>	iz
De leticia bone cōsciētię. <u>cap. vi.</u>	13
De amore ihu sup oia. <u>cap. vii.</u>	13
De familiari amicicia ihu <u>cap. viii.</u>	13
De carētia oīs solatiij. <u>cap. ix.</u>	14
De gratitudine p grā dei. <u>cap. x.</u>	14
De paucitate amatorum cru- cis ihu <u>cap. xi.</u>	15
De regia via sanctę cru- cis <u>cap. xii.</u>	15

Capitula libri tertii

De interna xpi locutione ad animam fidelem <u>Cap. i.</u>	17
Q. veritas intus loquit sine strepitu verborum <u>cap. ii.</u>	17
Q. verba dei cum humilitate sunt audienda : ⁊ q. multi ea non ponderant <u>cap. iii.</u>	17
Oratio ad implorandum de- uotionis gratiam <u>cap. iiii.</u>	18
Q. in veritate ⁊ humilitate co- rā deo cōuersandū est <u>cap. v.</u>	18
De mirabili effectu diuini amoris <u>cap. vi.</u>	18
De pbatōe veri amatoris. <u>cap. vii.</u>	19
De occultanda gratia sub hu- milis custodia <u>cap. viii.</u>	20
De vili estimatiōe sui ipsius in oculis dei <u>cap. ix.</u>	20
Q. omnia ad deū sicut ad finē vltimū sunt referenda. <u>cap. x.</u>	21
Q. sp̄eto mundo dulce est ser- uire deo <u>cap. xi.</u>	21

De desideria cordis examinan-
da sunt et moderanda. cap. xij. 21
De informatione patientie et
luctamine aduersus concupi-
scentias. cap. xiiij. 22
De obedientia humilis subditi
ad exemplum ihu xpi. cap. xiiii. 22
De occultis dei iudicijs con-
siderandis ne extollamur in
bonis. cap. xv. 22
Qualiter standum sit ac dicendum
in omni re desiderabili. cap. xvj. 23
Oratio pro beneplacito dei per-
ficiendo. cap. xvij. 23
De verum solatium in solo deo
est querendum. cap. xviii. 23
De omnis sollicitudo in deo
ponenda est. cap. xix. 23
De temporales misericordie xpi
exemplo equanimiter sunt
ferende. cap. xx. 24
De tolerantia iniuriarum et quis
verus patiens probetur. cap. xxi. 24
De confessione propriarum infirmitatum
et huius vite miseris. cap. xxij. 24
De in deo super omnia bona et do-
na requiescendum est. cap. xxiiij. 25
De recordatione beneficiorum
dei multiplicium. cap. xxv. 25
De quattuor magnam impor-
tantibus pacem. cap. xxvj. 26
Oratio contra cogitationes
malas. cap. xxvii. 26
Oratio per illuminationem men-
tis deuotissima. cap. xxviii. 26
De emendatione curiosae inquisitio-
nis super alterius vitam. cap. xxix. 26
In quibus firma pax cordis et
verus perfectus consistit. cap. xxx. 27
De eminentia libere mentis et
quod supplex oratio magis me-

retur quam lectio. cap. xxx. 27
De priuatio amoris a summo bono
maxime retardat. cap. xxxi. 27
Oratio pro purgatione cordis
et celesti sapientia. cap. xxxii. 28
Contra linguas obrectato-
rum. cap. xxxiiij. 28
Qualiter instante tribulatione
deus inuocandus est et benedi-
cendus. cap. xxxv. 28
De diuino petendo auxilio et
confidentia recuperande gra-
tie. cap. xxxvj. 28
De neglectu omnis creature ut cre-
atores possit inueniri. cap. xxxvij. 29
De abnegatione sui et abdicatione
omnis cupiditatis. cap. xxxviii. 29
De instabilitate cordis et de
intentione finali ad deum ha-
benda. cap. xxxix. 29
De amanti sapit deus super omnia
et in omnibus. cap. xl. 30
De non est securitas a tentatio-
ne in hac vita. cap. xli. 30
Contra vana hominum in-
dicia. cap. xlii. 30
De pura et integra resignatione
sui ad obtinendam cordis liber-
tatem. cap. xliij. 31
De bono regimine in eternis et re-
cursu ad deum in periculis. cap. xliiij. 31
De homo non sit importunus
in negociis. cap. xlv. 31
De homo nihil boni ex se habet et
de nullo gloriari potest. cap. xlv. 31
De contemptu omnis temporalis
honoris. cap. xlvj. 32
De pax non est ponenda in ho-
minibus. cap. xlvij. 32
Contra vanam et secularem sci-
entiam. cap. xlviii. 32

De non attrahendo sibi res ex-
teriores cap. xlii. 33
De omnib' nō ē credendū. 7 de
facili lapsu verborū cap. l. 33
De cōfidentia in deo habēda qū
insurgūt verborū iacula. cap. li. 33
De omnia grauiā pro eterna
vita sunt toleranda. cap. lii. 34
De die eternitatis 7 huius vite
angustiis cap. liii. 34
De desiderio eterne vite 7 quan-
ta sint certantibus bona pro
missa cap. liiii. 35
Qualiter hō desolatus debeat
in man' dei se offerre. cap. lv. 36
De humilib' insistentū est opib'
cū deficitur a sumis cap. lvi. 36
De homo non reputet se conso-
latione dignū s; magis verbe-
ribus reum cap. lvii. 37
De gratia que non miscetur ter-
rena sapientibus cap. lviii. 37
De diuersis moribus nature 7
gratie cap. lix. 37
De corruptiōe nature 7 efficacia
gratie diuine cap. lx. 38
De nosipfos abnegare 7 xpm
imitari debem' p' crucē. cap. lxi. 39
De homo non sit nimis deie-
ctus quādo in aliquos labit
defectus cap. lxii. 39
De altiorib' reb' 7 occultis iudi-
cijs dei nō scrutādis. cap. lxiii. 40
De omnis spes 7 fiducia in solo
deo est figenda cap. lxiiii. 41
Capitula libri quarti
Cum quanta reuerentia xps sit
suscipiendus cap. i. 41
De magna bonitas 7 charitas
dei in sacramento exhibetur
homini cap. ii. 42

De vtile sit sepe coicare. cap. 3. 43
De multa bona prestant deuotē
te cōmunicantibus cap. iiij. 43
De dignitate sacramenti 7 ita-
tu sacerdotali cap. v. 44
Interrogatio de exercitio ante
cōmunionem cap. vi. 44
De discussione proprie consci-
entie 7 emendationis ppo-
sito cap. vii. 45
De oblatione xpi in cruce 7 pro-
pria resignatione cap. viii. 45
De nos 7 omnia nostra deo de-
benus offerre 7 pro omnibus
orare cap. ix. 45
De sacra cōmunio de facili non
est relinquenda cap. x. 46
De corpus xpi 7 sacra scriptu-
ra maxime sunt anime fidei
necessaria cap. xi. 46
De magna diligētia se debeat coi-
catur xpo preparare. cap. xii. 47
De toto corde anima deuota xpi
vniōe in sacramento affectare
debet cap. xiii. 48
De quorundā deuotozū ar-
denti desiderio ad corpus
xpi cap. xiiii. 48
De gratia deuotionis humili-
tate 7 sui ipsius abnegatione
acquiritur cap. xv. 48
De necessitates nostras xpo ape-
rire 7 eius gratiā postulare de-
benus cap. xvi. 49
De ardēti amore 7 vehementi af-
fectu suscipiēdi xpm. cap. xvii. 49
De homo nō sit curiosus ser-
uato: sacramenti sed humilis
imitator: xpi. subdendo sensum
suum sacre fidei cap. xviii. 50
Laus Deo

Incipit liber primus Johannis

Berlon cancellarii parisiensis.

De imitatione xpi et de contemptu
omnium vanitatum mundi. Cap. 1.

Nisi sequitur me

nō ambulat in tenebris
s; habebit lumē vitę di-
cit dñs. Hęc sūt vba xpi

quib; amonemur quaten; vitā eius
et mores imitemur. si velim; veracitē
illuminari. et ab omni cecitate cor-
dis liberari. Sūmū igit; studium
nostrū sit in vitā ihu xpi meditari.
Doctrina xpi oēs doctrinas san-
ctorū p̄cellit: et q; spiritū haberet
absconditū. ibi māna iueniret. Sed
cōtingit q; multi ex frequēti audi-
tu euāgelij parū desiderij sentiūt;
q; spiritū xpi non habēt. Qui autē
vult plene et sapide xpi vba intelli-
gere: oportet ut totā vitā suā illi
studeat conformare. Quid prodest
tibi alta de trinitate disputare. si
careas humilitate vnde displiceas
trinitati? Vere alta vba nō faciūt
sanctū et iustū. s; virtuosa vita effi-
cit deo charū. Propterea magis sentire
cōpunctionē. q; scire ei; diffinitionē.
Si scires totā bibliā exteri; et oīz
philosophorū dicta: qd totū pdes-
set sine charitate dei et grā? Vanitas
vanitatum et oīa vanitas: p̄ter
amare deū et illi soli seruire. Ista ē
sūma sapiētia p̄cōtēptū mūdi tēde-
re ad celestia regna. Vanitas igit; ē
diuitias perituras querere. et i illis
sperare. Vanitas q; ē honores am-
bire et i altū se extollere. Vanitas ē

carnis desideria sequi. et illud de-
siderare vnde postmodū grauiter
oportet puniri. Vanitas est longā
vitā optare: et de bona vita parum
curare. Vanitas est p̄sentē vitam
solū attendere: et quę futura sūt nō
p̄uidere. Vanitas ē diligere quod
cū omni celeritate trāsīt: et illuc nō
festinare vbi sempiternū gaudiū ma-
net. Memēto illius frequentē pro-
uerbij: q; nō satiat oculus visu. nec
auris implet auditu. Stude g; cor-
tuū ab amore visibiliū abstrahere:
et ad inuisibilia te trāsferre. Nā se-
quentes suā sensualitatē. maculāt
conscientiā et perdūt dei gratiam.

De humili sentire sui ipsi. Cap. ii.

Nis homo naturaliter
scire desiderat: sed scientia
sine timore dei qd iporat?
Melior ē p̄fecto humilis rusticus
q; deo seruit: q; supbus philosoph;
q; se neglecto cursū celi cōsiderat.
Qui bene seipsū cognoscit. sibi ipsi
vilescit. nec laudib; delectat; huma-
nis. Si scire oīa quę i mūdo sunt et
nō essem i charitate: qd me iunaret
corā deo. q; me indicatur; ē ex facto?
Quiesce a nimio sciēdi desiderio:
q; magna ibi iuenit distractio de-
ceptio. Sciētes libentē volūt vide-
ri et sapiētes dici. Multa g; sūt quę
scire parū vel nihil anime p̄sunt:
Et valde insipies ē qui alijs inten-
dit q; his quę saluti suę deseruiūt.
Multa vba non satiant animā: s; bona
vita refrigerat mentē: et pura
p̄sciētia magnā p̄stat ad deū cōfi-
dentiā. Quanto plus et meli; scis:

Rusticus
et philosophus

Vilescit q; se
cognoscit

ho ho sume

Va nec
veta bona

Disputas alta Vanitas

Cares humilitate

Virtuosa vita

Malo cōpunctionē q; diffinitionē

Nolū ostēdī
mon

Ama nescire

Cognitio
Sui respectio

Nemo fragilior
te

tanto graui⁹ inde indicaberis nisi
sanctius viteris. Noli igitur errare de
ulla arte uel sciētia sed potius time
de data tibi noticiā. Si tibi videtur
quod multa scis et satis bene intelligis et
scire tamē quod sunt multo plura que
nescis. Noli aliter sapere: sed ignorā
tiā tuā magis fatere. Quid vis te
alicui preferre. cum plures doctiores
te inueniant. et magis in lege periti.
Si vis vtiliter aliquid scire et discere:
ama nescire et pro nihilo reputari.
Hec est altissima et vtilissima lectio:
sui ipsius vera cognitio et respectio.
De seipso nihil tenere. et de alijs sem
per bene et alte sentire. magna sapi
entia est et perfectio. Si videris aliquē
apte peccare uel aliqua grauiā ppe
trare. nō debes te tamē meliorem esti
mare. quod nescis quid diu possis in bono
stare. Omnes fragiles sumus: sed tu
nemini fragiliorē teipso tenebis.

De doctrina veritatis. Cap. iii.

Flux quē veritas per se docet
nō per figuras et voces trans
eunt: sed sicuti se habet.
Nostra opinio et noster sensus sepe
nos fallit: et modicū videt. Quid
prodest magna cauillatio de occultis
et obscuris rebus: de quibus nec ar
guemur in iudicio quod ignorauimus.
Grādis insipientia quod neglectis vti
libus et necessarijs. vltro intendimus
curiosos et damnosos. Oculos ha
bentes nō videmus. Et quid curā
nobis de generibus et speciebus. Cui
eternū et bonū loquitur a multis opinio
nibus expedit. Ex vno et bono omnia et vni
loquitur omnia. et hoc est principium quod

et loquitur nobis. Nemo sine illo in
telligit. aut recte indicat. Cui omnia
vni sunt et omnia ad vniū trahit et omnia
vniū videt. potest stabilis corde esse
et in deo pacificus permanere. O veri
tas deus fac me vniū tecū in charitate
perpetua. Tede me sepe multa lege
re et audire. In te est totum quod volo
et desidero. Taceant omnes doctores.
sileant vniuersę creature in conspectu
tuo. tu mihi loquere solus. Quāto
aliquis magis vnitus sibi et interi⁹
simplificatus fuerit: tāto plura et al
tiora sine labore intelligit: quod desuper
lumen intelligentię accipit. Durus
simplex et stabilis spiritus in multis
operibus nō dissipatur. quod omnia ad dei
honorem operatur: et in se otiosus ab om
ni propria exquisitiōe esse nititur. Quis
te magis impedit et molestat. quod tua
imortificata affectio cordis. Bonus
et deuotus homo opera sua prius inter
disponit: quę foris agere debet. Nec
illa trahunt eū ad desideria vitiose
inclinatiōis: sed ipse inflectit ea ad
arbitriū rectę ratiōis. Quis habet
fortius certamē. quod qui nititur vincere
seipsum. Et hoc deberet esse negociū
nostrū. vincere videlicet seipsum: et
quotidie seipso fortiorē fieri: atque
in melius aliquid perficere. Dis perfectio
in hac vita quādā inspectionē sibi
habet annexā. et omnis speculatio no
stra quādā caligine nō caret. Hu
milis tui cognitio certior via est ad
deū: quod profundę sciētię inquisitio.
Nō est culpanda sciētia: aut queli
bet simplex rei noticiā: quę bona est
in se considerata et a deo ordinata: sed

preferenda est semp bona cōsciētia ⁊
virtuosa vita. Quia ꝑo plures ma-
gis studēt scire q̄ bene viuere. ideo
sepe errāt: ⁊ pene nullū uel modicū
fructū ferūt. Si tantā adhiberēt
diligentiā ad extirpāda vitia ⁊ vir-
tutes inferēdas. sicuti ad mouēdas
questiones: nō fierent tāta mala ⁊
scandala i populo. nec tāta dissolu-
tio i cenobijs. Certe adueniēte die
iudiciū nō querēt a nobis qd legim⁹
sz quid fecimus: nec q̄ bene dixim⁹
sz q̄ religiose vixim⁹. Dic mihi ubi
sunt modo oēs illi domini ⁊ magi-
stri quos bene nouisti dñi adhuc vie-
uerēt ⁊ in studijs floerēt. Jam eorū
p̄bēdas alij possidēt. ⁊ nescio vtrū
de eis recogitāt. In vita sua aliqd
videbant: ⁊ modo de illis taceēt. Q̄
q̄ cito transit gloria mūdi. Utinā
vita eorū. sciētiē ipsorū cōcordasset:
tunc bene studuissent ⁊ legisissent. Q̄
multi pereūt ꝑ vanā sciētiā in hoc
seculo. qui pap̄ curāt de dei seruitio
Et q̄: magis eligant magni esse q̄
humiles: ideo euāescūt in cogita-
tionib⁹ suis. Vere magnus est qui
magnā habet charitatē. Vere ma-
gnus ē qui i se par⁹ est: ⁊ ꝑ nullo
omne culmen honoris ducit. Vere
prudens ē qui oīa terrena arbitrat⁹
ut stercoza: ut xpm lucrificiat. Et
vere bene docet⁹ est: q̄ dei voluntatē
facit: ⁊ suam voluntatē relinquit.

De prudentia in agēdis Cap. iij.

Nō ē credendū omni ꝑbo
nec instinctui: sed caute ⁊
longanimiter res ē fm deū
ponderanda. Prohibetolo: sepe malū

facili⁹ q̄ bonū de alio credit⁹ ⁊ di-
cit⁹. ita infirmi sumus. Sed perfecti
viri nō facile credūt omni enarrāti
quia sciūt infirmitatē humanā ad
malū ꝑcliuā ⁊ i verbis satis labilē.
Magna sapientia est nō esse ꝑci-
pitē in agēdis. nec pertinaciter in
pprijs sensibus stare. Ad hanc etiā
p̄tinet. nō quibuscūq̄ hominū ver-
bis credere: nec audita uel credita
mox ad aliorū aures effundere. Cū
sapiente ⁊ cōscientioso viro cōsiliū
habe: ⁊ querē potius a meliore in-
strui. q̄ tuas adinventiones sequi.
Bona vita facit hominē sapientē
fm deū. ⁊ expertū in mult⁹. Quāto
q̄s in se humilior: fuerit ⁊ deo subie-
ctior: tāto in omnibus erit sapien-
tior: ⁊ pacatior.

**De lectione sanctorum
scripturarum Cap. v.**

Veritas ē in scripturis san-
ctis querēda. nō eloquētia.
Omnis scriptura sacra eo
spū debet legi quo facta ē. Querere
pot⁹ debem⁹ utilitatē in scripturis
q̄ subtilitatē sermonis. Ita libent⁹
deuotos ⁊ simplices libros legere
debemus sicut altos ⁊ profundos.
Nō te offēdat auctoritas scribēt⁹
vix paru⁹ uel magnē litteraturę fu-
erit: sz amor pure veritatē te trahat
ad legendū. Nō querās quis hoc
dixerit: sz qd dicat attende. Moies
transiit: sz veritas dñi manet in
eternū. Sine ꝑsonarū acceptione
varijs modis loquit⁹ nobis deus.
Curiositas nōstra sepe nos impe-
dit i lectiōe scripturarū: cū volum⁹

intelligere et discutere. ubi simplicitas esset transeundum. Si vis profectum haurire. lege humiliter simpliciter et fideliter: nec unquam velis habere nomen scientie. Interroga libenter. et audi tacens verba sanctorum: nec displiceant tibi parabole seniorum: sine causa enim non proferunt.

De inordinate affectionibus. Cap. vi

Quandoquidem homo aliquid inordinate appetit: statim in se inquietus fit. Superbus et avarus nunquam quiescit. Pauper et humilis spiritu in multitudine patris converfantur. Homo qui necdum profectus in se mortuus est: cito tentatur et vincitur in parvis et vilibus rebus. Infirmitas spiritus et quodammodo adbuccarialis et ad sensibilia inclinat: diffidulter se potest a terrenis desideriis ex toto abstrahere: Et ideo sepe habet tristitiam cum se subtrahit. leniter etiam indignatur si quis ei resistit. Si autem percutus fuerit quod concupiscit: statim ex reatu conscientie gravatur: quia securus est passionem suam: que nihil iuvat ad pacem quam quaesivit. Resistendo igitur passionibus invenitur vera pax cordis: non autem serviendo eis. Non est ergo pax in corde hominis carnalis: non in homine exterioribus dedito: sed in servitute spirituali.

De vana spe et elatione superbienda. Cap. vii.

Quius est qui spem suam ponit in hominibus aut in creaturis. Non te pudeat alijs servire amore ihesu christi: et pauperem in hoc seculo videri. Non stes super teipsum:

sed in deo spem tuam constitue. Fac quod in te est: et deus aderit bonę voluntati tue. Non confidas in tua scientia. vel cuiusque astutia viventis: sed magis in dei gratia: qui adiuvat humiles: et de se presumentes humiliat. Ne gloriaris in divitiis si adsunt: nec in amicis quia potentes sunt: sed in deo qui omnia prestat: et seipsum super omnia dare desiderat. Non te extollas de magnitudine vel pulchritudine corporis: que modica infirmitate corrumpitur et defecatur. Non placeas tibiipsum de habilitate aut ingenio tuo. ne displiceas deo: cuius est totum quicquid boni naturaliter habueris. Non te reputes alijs meliorem: ne forte coram deo deterius habearis: qui scit quid est in homine. Non superbias de operibus bonis: quia aliter sunt iudicia dei quam hominum: cui sepe displicet quod hominibus placet. Si aliquid boni habueris: crede de alijs meliorem. ut humilitatem conserves. Non nocet si omnibus te supponas: nocet autem plurimum si vel uni te preponas. Fugis par cum humili: in corde autem superbi celus et indignatio frequens.

De cavenda nimia familiaritate. Cap. viii.

Non omni homini reveles cor tuum: sed cum sapiente et timente deum age causam tuam. Cum iuvenibus et extraneis rarus esto. Cum divitibus noli blandiri: et coram magnatis non libenter appareas. Cum humilibus et simplicibus. cum devotis et morigeratis sociare: et que

edificatiōis sūt ptracta. Nō sis familiaris alicui mulieri: s; in cōmuni oēs bonas mulieres deo cōmendā. Soli deo ⁊ angelis ei⁹ opta familiaris esse: ⁊ hominū noticiā deuita. Charitas habenda ē ad oēs: s; familiaritas nō expedit. Quandoq; accidit ut persona ignota ex bona fama luceat: cui⁹ tamē pcepta oculos intuentium obfuscant. Putam⁹ aliqui alijs placere ex cōiunctiōe nostra: ⁊ incipim⁹ magis displicere ex morum improbitate in nobis considerata.

De obediētia ⁊ subiectiōe Cap. ix

Quide magnū ē i obediētia stare sub p̄lato viuere: ⁊ sui iuris non esse. Multo tutius est stare in subiectione. q̄ in p̄latura. Multi sūt sub obediētia magis ex necessitate q̄ ex charitate: ⁊ illi penā habēt ⁊ leniter murmurant: nec libertatē mentis acquirunt. nisi ex toto corde propter deū se subiiciāt. Curre hic uel ibi: non inuenies quietē nisi in humili subiectione sub p̄lari regimine. Imaginatio locor ⁊ mutatio multos fefellit. Verū est q̄ unusquisq; libet agere p̄ sensu suo: ⁊ inclinatur ad eos magis qui secū sentiunt. S; si deus ē inter nos. necesse est ut relinquam⁹ etiā q̄q; nostrum sentire propter bonum pacis. Quis est ita sapiens qui oīa plene scire potest? Ergo noli nimis in sensu tuo cōfidere: sed uelis etiā libenter aliorū sensū audire. Si bonū ē tuū sentire: ⁊ hoc ipsū p̄pter deū dimittis ⁊

aliū seq̄ris. magis ex inde p̄ficiēs. Audiui enim sepe securius esse audire ⁊ accipere consiliū q̄ dare. Pōt enim contingere ut bonū sit unus cuiusq; sentire. s; nolle alijs acquiescere cū id ratio aut causa postulat signū est superbiē ⁊ pertinaciē.

De cauenda superfluitate uerborum Cap. x

Queas tumultū hoīū q̄tū potes. multū enim impedit tractatus seculariū gestorū etiam si simplici intentione proferrant. Lito enim inquinamur uanitate ⁊ captiuamur. Vellem me pluries tacuisse ⁊ inter homines non fuisse. Sed quare tā libenter loquimur ⁊ inuicē fabulamur. cū tñ raro sine lēione cōsciētiē ad silentiū redim⁹? Ideo tā libent loquimur. q; per mutuas locutiōes ab inimicē cōsolari querim⁹: ⁊ cor diuersis cogitatiōib⁹ fatigatū optam⁹ releuare. Et multū libent de his quē multū diligim⁹ uel cupim⁹: uel quē nobis p̄raria sentim⁹. libet loqui ⁊ cogitare. Sed phdolo: sepe inaniter ⁊ frustra: Nā hęc exterior cōsolatio interioris ⁊ diuine cōsolationis nō modicū detrimētū ē. Ideo uigilantiū est ⁊ orandiū. ne tempus ociose transeat. Si loqui licet ⁊ expedit: quē edificabilia sūt loquere. Nā alius vsus ⁊ negligentia p̄fectus nrī multū facit ad incustodiā oris nostri. Inuat tñ non parū ad p̄fectū spūale deuota spūaliū rerū collatio maxime ubi pares animo ⁊ spiritu in deo sibi sociantur.

**De pace acquirenda & celo
proficiendi** **Cap. xi.**

Pacem possemus pacē habere. si non vellem⁹ nos cū aliorū dictis & factis quę ad nostrā curam non spectāt occupare. Quō pōt ille diu in pace manere q̄ alienis curis se intermiscet: qui occasiones forinsecus querit: q̄ parū uel raro se intrinsecus colligit. Beati simplices. quoniā multā pacē habebūt. Quare quidā sanctorū tam pfecti & contemplatiui fuerūt: Quia oīo seip̄os mortificare ab omnib⁹ terrenis desiderijs studuerunt: & ideo totis medullis cordis deo inherere atq; libere sibi vacare potuerūt. Nos qdē nimīū occupamur. p̄p̄ijs passionib⁹: & de trāsitorijs nimis sollicitamur. Raro etiā vnū vitiiū perfecte vincimus: & ad quotidianū. pfectū nō accēdimur: ideo frigidi & tepidi remanemus. Si essem⁹ nobilissimis perfecte mortui: & interius minime implicati: tunc possemus etiā diuina sapere & de celesti contemplatiōe aliquid experiri. Totū & maximū impedimētū est. q̄ non sumus a passionibus & concupiscentijs liberi: nec pfectam sanctorū viā conamur ingredi. Quā etiā modicū aduersitatis occurrit: nimis cito deiecimur: & ad humanas cōsolationes conuertimur. Si niteremur sicut viri fortes stare in p̄elio. pfecto auxiliū dñi viderem⁹ sup nos de cēlo. Ipse enim certātes & de gratia sua sperātes paratus est adiunare: qui nobis certandi occa-

siones procurat. ut vincamus. Si tū in istis exterioribus obseruatijs profectum religionis ponimus. cito finē habebit deuotio nostra. Sed ad radicē securim ponam⁹: ut purgati a passionib⁹ pacificā mētē possideam⁹. Si omni anno vnū vitiiū extirparemus. cito viri pfecti efficeremur. Sed modo ecōtrario sepe sentimus: ut meliores & puriores in initio conuersionis nos fuisse inueniamus. q̄ post multos annos profectiōis. feruor & profectus noster quotidie deberet crescere: sed nūc. p magno videt⁹. si quis primi feruoris partē posset retinere. Si modicam violentiā faceremus in p̄ncipio. tūc postea cuncta possemus facere cum lenitate & gaudio. Graue est assueta dimittere: sed graui⁹ est cōtra propriā voluntatē ire. S; si nō vincis parua & leuia. qñ superabis difficiliora: Resiste in principio inclinātionī tuę & malā desiste p̄suetudinē ne forte paulatim ad maiore te ducat difficultatem. S; si aduerteres quantā tibi pacē & alijs leticiā faceres. teipsū bene habēdo: puto q̄ sollicitio: esses ad spūalē profectū.

De utilitate aduersitatis **Cap. xij.**

Nū ē nobis q̄ aliqui habemus aliquas grauitates & cōtrarietates. q̄ sepe hominē ad cor reuocant: quaten⁹ se in exilio esse cognoscat: nec spem suā in aliqua re mundi ponat. Bonum est q̄ patiamur qñq; cōtra dictores & q̄ male & ip̄fecte de nobis sentiat. etiā si bene agimus & intendimus.

Ista sepe inuāt ad humilitatē: et a vana gloria nos defendūt. Tūc enī melius interiorē testē deū querim⁹: qñ foris vilipendimur ab hoībus: et non bene nobis creditur. Ideo deberet se homo in deo totalitē firmare: ut non esset ei necesse multas consolatiōes querere: Quā hō bone volūtatis tribulat⁹ uel tentatur aut malis cogitatiōibus affligit⁹: tunc deū sibi magis necessariū intelligit sine quo nihil boni se posse deprecari. Tunc etiam tristat⁹: gemit et orat pro miseris quas patit⁹. Tūc redet cū diuit⁹ viuere: mortē optat inuenire: ut possit dissolui et cū xpō esse. Tūc etiā bene aduertit pfectā securitatē et plenā pacem in mundo non posse constare.

De tentationibus resistentis

Cap. xiii.
Quādiu in mundo uiuim⁹: sine tribulatione et tentatiōe esse nō possum⁹. Unde in Job scriptum est: Tentatio est vita hoīs super terrā. Ideo unusquisqz sollicitus esse deberet circa tentatiōes suas et vigilare i orōnib⁹ ne diabol⁹ locū inueniret decipiēdi: qui nūq̃ dormitat: sed circuit querēs quē deuoret. Nemo tam pfect⁹ ē et sanct⁹ q nō habeat aliquā tentatiōes. et plene eis carere nō possum⁹. Sunt tñ tentationes hoī sepe valde viles. licet moleste sint et graues: qz in illis hō humiliat⁹ purgat⁹ et erudit⁹. Omnes sancti per multas tribulatiōes et tentatiōes trāsierūt et profecerunt. Et qui bene tenta-

tiōes sustinere nequieuerūt: reprobi facti sunt et defecerūt. Non est aliquis ordo tam sanctus nec loc⁹ tam secretus. vbi nō sint tentatiōes uel aduersitates. Non est hō securus a tentationib⁹ totalitē q̃diu vixerit: qz in nobis est ynde tentamur ex q̃ in concupiscētia nati sumus. Una tentatiōe seu tribulatiōe recedente alia superuenit: et semp aliquid ad patiendū habebim⁹. Nā bonū felicitatis nostrē perdidimus. Multi querunt tentatiōes fugere. et graui⁹ incidunt in eas. Per solā fugā non possum⁹ vincere: sed per patientiā et verā humilitatē oībus hostib⁹ efficiamur fortiores. Qui tantūmodo exterius declinat nec radicē euellit: parū pficiet: imo cit⁹ ad eū tentatiōes redient et peius sentiet. Paulatim et p patientiā cū loganimitate deo inuāte melius superabis. q̃ cū duritia et ipōtunitate. ppria. Septi⁹ accipe consiliū in tentatione. et cum tentato noli duriter agere: sed consolationēingere: sicut tibi optares fieri. Initiū omniū malarū tentationum inconstantia animi et parua ad deū cōfidentia: quia sicut nautis sine gubernaculo hinc inde a fluctibus impellit⁹: ita hō remissus et suū propositū deferens varie tentatur. Ignis pbat ferrū: et tentatio hominē iustū. Nescimus sepe qd possumus: sed tentatio aperit quid sumus. Vigilandū ē tñ precipue circa initium tentatiōis: qz tunc facilius hostis vincit. si ostiū mentis nūlaten⁹ intrare sinit⁹: sed extra limen

*Pecca
Humilitate*

Incha

statim ut pulsauerit illi obuiat. Un-
quidā dixit: Principijs obsta: sero
medicina parat. Eū mala p longas
conualuere moras. Nam primo oc-
currit menti simplex cogitatio: de-
inde fortis imaginatio: postea de-
lectatio et motus prauus et assensio.
Sicq; paulatim ingreditur hostis
malignus ex toto. dū illi nō resistit in
principio. Et quāto diutius q; ad
resistendū torpuit: tanto i se quo-
tidie debilio: fit: et hostis cōtra eū
potērior. Quidā in principio con-
uersionis sue grauiorē tentatiōes
patiunt: quidā autē in fine: quidā
hō quasi p totam vitā suā male ha-
bent. Nonnulli satis leuē tentant
fm diuine ordinatiōis sapientiā et
eq̄tatē: q̄ statū et merita hōis pen-
sat: et cuncta ad electorū suorū salutē
p̄ordinat. Ideo nō debem⁹ despe-
rare cū tentamur: sed eo feruenti⁹
deū exorare: quatenus nos i oī tri-
bulatiōe dignet adiuuare: q̄ utiq;
fm dictū pauli talē faciet cū tenta-
tione puerū: ut possim⁹ sustinere.
Humiliemus ergo animas nostras
sub manu dei in oī tentatiōe et tri-
bulatiōe: q; humiles spū saluabit et
exaltabit. In tentationib⁹ et tribu-
lationib⁹ pbat homo quātū p̄fecit
et ibi maius meritū existit: et vir⁹
melius patet. Nec magnū est si
homo deuotus sit et feruidus cum
grauitatē non sentit: sed si tēpore
aduersitatis patienter se sustinet:
spes magni p̄fectus erit. Quidā a
magnis tentationib⁹ custodiunt:
et in paruis quotidianis sepe vin-

cunt: ut humiliati nūq̄ de seipsis
in magnis confidāt. qui i tam mo-
dicis infirmantur.

De temerario iudicio vitan-

do

Cap. xiiii.

No teipsū oculos reflecte: et
aliorū facta caueas iudica-
re. In iudicando alios hō
frustra laborat. sc̄pius errat: et le-
uiter peccat. Seipsū hō iudicādo et
discutiēdo semp fructuose laborat.
Sicut nobis res cordi est. sic de ea
frequenter iudicam⁹. Nā verū iu-
diciū ppter priuatū amorē facili-
ter perdimus. Si deus semp esset pura
intentio nostri desiderij. non tā fa-
ciliter turbaremur p̄ resistētia senti-
nostri. Sed sepe aliqd ab intra la-
tet. uel etiā ab extra cōcurrit: quod
nos etiā pariter trahit. Multi oc-
culte seipsos querunt in rebus quas
agūt et nesciūt. Vident etiā i bona
pace stare: qm res p eorū velle fiūt et
sentire. Si autē aliter fit q̄ cupiūt:
cito mouent⁹ et tristes fiunt. Prop-
ter diuersitatē sensuū et opinionū. satis
frequentē oriunt⁹ dissensiones inter
amicos et ciues. inter religiosos et
deuotos. Antiqua cōsuetudo diffi-
culter relinquit⁹: et ultra p̄p̄riū vi-
dere nemo libentē ducit. Si rationi
tuę magis inniteris uel industrie
q̄ virtuti subiectiue ihu xpi. raro et
tarde eris homo illuminat⁹: quia
deus vult nos sibi p̄fecte subijci. et
omnē rationē per inflāmatū amorē
transcendere.

De operibus ex charitate

factis

Cap. xv.

Pro nulla re mundi et pro nulli hominis dilectioe aliquod malum est faciendum: sed pro utilitate tamen indigentis opus bonum aliquando intermittendum est aut etiam pro meliori mutandum. hoc enim factum. opus bonum non destruitur: sed in melius commutatur. Sine charitate opus externum nihil potest: quicquid autem ex charitate agitur quantumvis etiam parvum sit et despectum. totum efficitur fructuosum. Magis siquidem deus pensat ex quanto quis agit: quam quantum quis facit. Multum facit qui multum diligit. Multum facit qui rem bene facit. Bene facit qui magis coitanti quam sue voluntati servit. Sepe videtur esse charitas: et est magis carnalitas quia carnalis inclinatio. propria voluntas. spes retributionis. affectus comoditatis. raro abesse voluit. Qui veram et perfectam charitatem habet: in nulla re seipsum querit: sed dei summam gloriam in omnibus fieri desiderat. Nulli etiam invidet: quia nullum privatum gaudium amat. nec in seipso vult gaudere. sed in deo super omnia bona operatur beatificari. Memini aliquem quid boni attribuit: sed totaliter ad deum refert. a quo fontaliter omnia procedunt: in quo finaliter omnes sancti fruibilibus quiescunt. Qui scintillam haberet vere charitatis: profecto omnia terrena sentiret plena fore vanitatis.

De sufferentia defectuum

aliorum Cap. lvi.

Quod homo in se vel in alijs emendare non valet. debet

patienter sustinere. donec deus aliter ordinet. Cogita quia forte sic melius est pro tua probatione et patientia. sine qua non sunt multum ponderanda merita nostra. Debes tamen pro talibus impedimentis supplicare ut deus tibi dignetur subvenire. et possis benigne portare. Si quis semel aut bis admonitus non acquiescit. noli cum eo contendere: sed totum deo committe: ut fiat voluntas eius et honor in omnibus servis suis: qui scit bene mala in bonum convertere. Stude patiens esse in tolerando aliorum defectus et qualescunque infirmitates: quia et tu multa habes que ab alijs oportet tolerari. Si non potes te talem facere quale vis: quomodo poteris alium habere ad tuum beneplacitum? Libenter habemus alios perfectos: et tamen proprios non emendamus defectus. Volumus quod alij stricte corrigantur: et ipsi corrigi nolumus. Displicet larga aliorum licentia: et tamen nobis nolumus negari quod petimus. Alios restringi per statuta volumus: et ipsi nullatenus patimur amplius cohiberi. Sic ergo patet quod raro proximum sicut nosipsum pensamus. Si essent omnes perfecti: quid tunc haberemus ab alijs pro deo pati? Nunc autem deus sic ordinavit: ut discamus alter alterius onera portare: quia nemo sine defectu. nemo sine onere. nemo sibi sufficiens. nemo sibi satis sapiens: sed oportet nos invicem portare. invicem consolari. pariter adiuvare. intruere et admonere. Quante autem

Nemo

virtutis quisq; fuerit. melius patet occasione aduersitat. Occasiones nāq; hominē fragilē non faciunt: sed qualis sit ostendunt.

De monastica vita Cap. xvii.

Oportet ut discas teipsum in multis frangere. si vis pacem et concordiam cum alijs tenere. Non est paruum in monasterijs uel in congregatione habitare. et ibi sine querela conuersari: et usq; ad mortē fidelis perseverare. Beat⁹ quidē qui ibi bene vixit: et feliciter consumauit. Si vis debite stare et proficere: teneas te tanq; exulem et peregrinū super terrā. Oportet te stultū fieri propter xpm. si vis religiosam ducere vitā. Habitus et tonsura modicū conferūt: sed mutatio morū et integra mortificatio passionum verū faciunt religiosum. Qui aliud querit q̄ pure deum et animę suę salutē. nō inueniet nisi tribulationē et dolorem. Non potest etiā diu stare pacificus. qui non nititur esse minimus: et omnibus subiect⁹. Ad seruiendū venisti. nō ad regendū. Ad patiendū et laborandū scias te vocatū. nō ad ociandū uel fabulandū. Hic ergo probant homines sicut aurū in fornace. Hic nemo potest stare. nisi ex toto corde se voluerit propter deum humiliare.

De exemplis sanctorum patrum Cap. xviii.

Intuere sanctorū patrum vinda exempla: in quibus vera perfectio refulsit et religio. et videbis q̄ modicū sit et pene

nihil quod nos agim⁹. Hec quid ē vita nostra si illis fuerit cōparata? Sancti et amici xpi dño seruiuerunt in fame et siti. in frigore et nuditate in labore et fatigatione. in vigilijs et ieiunijs. in orōnib⁹ et sanctis meditationib⁹. in psecutionib⁹ et opprobrijs multis. Q̄ multas et graues tribulationes passi sunt apostoli martyres. confessores. virgines: et reliqui omnes qui xpi vestigia voluerūt sequi. Nam animas suas in hoc mundo oderunt: ut in eternā vitā eas possiderent. Q̄ strictā et abdicatā vitam sancti patres in heremo duxerunt: q̄ longas et graues tentationes prulerunt: q̄ frequenter ab inimico vexati sunt: q̄ crebras et feruidas orationes deo obrulerūt: q̄ rigidas abstinentias peregerūt: q̄ magnū celū et feruorē ad spirituale pfectū habuerunt: q̄ forte bellū aduersus edomationē vitioꝝ gesserunt: q̄ purā et rectā intentionē ad deū tenuerunt. Per diē laborabāt et noctib⁹ orationi diuine vacabāt: q̄q; laborādo ab orōne mētali minime cessarēt. Omne temp⁹ vtiliter expendebant: ois hora ad vacandū deo breuis videbatur: et p̄ magna dulcedine contēplationis etiā obliuioni tradebat necessitas corporalis refectionis. Omnibus diuitijs. dignitatib⁹. honoribus. amicis et cognatis renunciabāt: nil de mundo habere cupiebāt: vix necessaria vitę sumebant: corpori seruire etiam in necessitate dolebant. Pauperes igit̄ erāt rebus terrenis: sed diuites

valde in gratia et virtutibus. Foris egebant: sed intus gratia et consolatione diuina reficiebantur. Mundo erant alieni: sed deo, proximi ac familiares amici. Sibi ipsis videbantur tamquam nihili et huic mundo despecti: sed erant in oculis dei preciosi et electi. In vera humilitate stabant: in simplici obedientia vivebant: in charitate et patientia ambulabant: et ideo quotidie in spiritu proficiebant: et magnam apud deum gratiam obtinebant. Dati sunt in exemplum omnibus religiosus: et plus prouocare nos debent ad bene proficiendum quam tepidorum numerus ad relaxandum. Quantum seruo: omnium religiosorum in principio sue sancte institutionis fuit. Quanta deuotio orationis: quanta emulatio virtutis: quam magna disciplina viguit: quanta reuerentia et obedientia sub regula magistri in omnibus effloruit. Testantur adhuc vestigia derelicta quod vere viri sancti et perfecti fuerunt: qui tam strenue militantes mundum suppeditaerunt. Jam magnus putat si quis transgressor non fuerit: si quis quod accepit cum patientia tolerare potuerit. Ob teporis et negligentie statum nostri: quod tam cito declinamus a pristino seruo: et iam cedet vivere prelassitudine et tepore. Utinam in te penitus non dormiter perfectus virtutum: qui multa sepius exempla vidisti deuotorum.

De exercitijs boni religiosi Cap. xix.

Ita boni religiosi omnibus virtutibus pollere debet: ut

sit talis interius: qualis videtur hominibus exterior. Et merito multo plus debet esse intus: quam quod cernit foris: quia inspector noster est deus: quem sumopere reuereri debemus ubique fuerimus: et tamquam angeli in conspectu eius mundi incedere. Omni die renouare debemus propositum nostrum et ad seruum nos excitare quasi hodie primum ad conversionem venissemus. atque dicere: *Adiuua me domine deus meus in bono proposito et sancto seruitio tuo: et da mihi nunc hodie perfecte incipere: quia nihil est quod hactenus feci.* Secundum propositum nostrum cursus perfecti nostri et multa diligentia opus est bene proficere volenti. Quod si fortiter proponens sepe deficit: quod ille qui raro aut minus fixe aliquid proponit. Varijs tamen modis contingit desertio propositi nostri: et leuis omissio exercitiorum vitæ sine aliquo dispendio transit. Iustorum propositum in gratia dei potius quam in propria sapientia pendet: in quo et semper confidunt quicquid arripuerunt. Quia homo proponit: sed deus disponit: nec est in homine via eius. Si pietatis causa aut fraterne utilitatis proposito quandoque consuetum omittit exercitium: facile postea poterit recuperari. Si autem redio animi aut negligentia facilliter relinquitur: satis culpabile est et nocivum sentiet. Conemur quantum possumus: adhuc leniter deficientibus in multis. Semper tamen aliquid certi proponendum est: et illa precipue quæ amplius nos impediunt. Exteriora nostra et interiora pariter nobis scrutanda sunt et ordinanda: quia utraque

expediunt ad profectum. Si non continue te vales colligere. saltem interterdum: et ad minus semel in die. mane videlicet aut vespere. Mane. propterea. vespere discute mores tuos quibus hodie fuisti in verbo opere et cogitatione: quia in his sepius forsitan deum offendisti et proximum. Accinge te sicut vir contra diabolicas nequitias: frena gulam. et omnem carnis inclinationem facilius frenabis. Nunquam sis ex toto ociosus: sed aut legens aut scribens aut orans aut meditans aut aliquid utilitatis pro communi laborans. Corporalia exercitia discrete sunt agenda. nec omnibus equaliter assumenda. Quae coia non sunt. non sunt foris ostendenda: nam in secreto tutius exercentur priuata. Cauendum tamen ne piger sis ad coia et ad singularia promptior: sed expletis integre et fideliter debitis et iniunctis. si iam ultra vacat. redde te tibi prout deuotio tua desiderat. Non possunt omnes habere unum exercitium: sed aliud isti. aliud illi magis deseruit. Etiam pro temporum congruentia diuersa placent exercitia. quia alia in festis: alia in feriatis magis sapiunt diebus. Alijs indigemus tempore tentationis: et alijs tempore pacis et quietis. Alia cum tristamur libet cogitare: et alia cum leti in domino fuerimus. Circa principalia festa renouanda sunt bona exercitia: et sanctorum suffragia feruentius imploranda. De festo in festum proponere debemus. quasi tunc de hoc seculo migraturi sumus: et ad eternum festum

puenturi. Ideoque sollicite nos preparare debemus in deuotis temporibus: et deuotius conuersari atque omnem obseruantiam stricti custodire tanquam in breui proximum laboris nostri a deo percepturi. Et si dilatum fuerit credamus nos minus bene preparados atque indignos tantae adhuc gloriae: quae reuelabit in nobis tempore praefinito. et studeamus nos melius ad exitum preparare. Beatus seruus ait euangelista lucas. quem cum venerit dominus inuenit vigilantem. Amen dico vobis super omnia bona sua constituet eum.

De amore solitudinis et silentij

Cap. xx.

Quere aptum tempus vacandi tibi. et de beneficiis dei frequenter cogita. Relinque curiosa. Tales plegematearias quae compunctionem magis praestant quam occupationem. Si te subtraxeris a superfluis locutionibus et ociosis circuitionibus. nec non a nouitatibus et rumoribus audiendis: inuenies tempus sufficiens et aptum pro bonis meditationibus insistendis. Maximi sanctorum humana consortia ubi poterant vitabant. et deo in secreto viuere eligebant. Dixit quidam: Quoties inter homines fui. minus homo redi. Hoc quippe sepius experimur: quando diu confabulamur. Facilius est oio tacere. quam verbo non excidere. Facilius est domi latere. quam foris se posse sufficienter custodire. Qui igitur intendit ad interiora et spiritualia puenire: oportet eum cum ibi a turba declinare. Nemo

secure apparet: nisi q̄ libenter latet. Nemo secure p̄est: nisi q̄ libenter subest. Nemo secure p̄cipit: nisi qui libenter obedire didicit. Nemo secure gaudet: nisi qui bonę cōscientię testimoniū habet. Nemo secure loquit: nisi qui libenter tacet. Semper tamen sanctorū securitas plena timoris dei extitit. Nec eo minus solliciti et humiles in se fuerunt: quia magnis virtutibus et gratiā emicuerunt. Prauorum autē securitas ex supbia et p̄sumptione oritur: et in fine in deceptionem sui vertitur. Nunq̄ promittas tibi securitatem in hac vita: q̄uis bonus videaris genobita aut deuot⁹ heremita. Sepe meliores i estimatiōe hominū grau⁹ periclitati sunt. p̄ suam nimiam confidentiam. Unde multis vtilius est ut nō penit⁹ tentationib⁹ careant: s; sepius impugnent. ne nimis securi sint: ne forte in superbiam eleuentur. ne etiam ad exteriores cōsolatiōes licentius declinent. Q̄ qui nunq̄ transitoriā leticiam quereret. qui nunq̄ cum mundo se occuparet: q̄ bonā cōscientiam seruaret. Q̄ qui omnem vanam sollicitudinem amputaret: et dūtaxat salutaria ac diuina cogitaret. et totam spem suā in deo cōstitueret: q̄ magnam pacem et quietē possideret. Nemo dignus est celesti cōsolatione. nisi diligenter se exercuerit in sancta compunctione. Si vis cor detent⁹ cōpungi. intra cubile tuū et excludere tumult⁹ mundi. sicut scriptum est: In cubilibus vestris

cōpungimini. In cella inuenies qd deforis sepius amittes. Cella cōtinuata dulcescit. et male custodita tepidum generat. Si in p̄ncipio conuersionis tuę bene eā incolueris et custodieris: erit tibi postea dilecta amica. et gratissimū solatiū. In silentio et quiete pficitur anima deuota et discit abscondita scripturarū. ibi inuenit fluentia lachrymarū: quib⁹ singulis noctib⁹ se lauet et mundet: ut conditori suo tanto familiarior fiat. quāto longi⁹ ab omni seculari tumultu degit. Qui ergo se abstrahit a notis et amicis: appropinquet illi deus cum angelis sanctis. Meli⁹ ē latere et sui curā agere: q̄ se neglecto signa facere. Laudabile est homini religioso raro foras ire: fugere videri: nolle etiā homines videre. Quid vis videre: qd non licet habere? Trāsit mūdus et cōcupiscentia eius. Trabunt desideria sensualitatis ad spaciandū: sed cū hora transierit: quid nisi grauitatē cōscientię et cordis dispōitiōē importas? Letus exitus tristē sepe reditum parit: et leta vigilia serotina triste mane facit. Sic omne carnale gaudiū blande intrat: sed in fine mordet et pimit. Quid potes alibi videre. quod hic nō vides? Ecce celum et terrā et oīa elementa. nam ex istis oīa sūt facta. Quid potes alibi videre: qd diu potest sub sole pmanere? Credis te foras sitā satiari: sed nō poteris ptingere. Si cuncta videres p̄sentia. quid esset nisi visio vana? Leua oculos tuos ad deū

Spaccantu

0

Voca thm

in excelsis. et ora pro peccatis tuis et negligentijs. Dimitte vana vanis: tu autem intende illis que tibi precepit deus. Laude super te ostium tuum: et voca ad te ihesum dilectum tuum. Adhuc cum eo in cella. quod non inuenies alibi tantam pacem. Si non exisses. nec quicquam de rumoribus audisses: melius in bona pace permanisses. Ex quo noua delectat aliquando audire: oportet te exinde turbatione cordis tolerare.

De compunctione cordis Cap. xxi.

Si vis aliquid perficere. conserua te in timore dei: et noli esse nimis liber. sed sub disciplina cohibe omnes sensus tuos. nec inepte te tradas leticie. Da te ad cordis compunctionem. et inuenies deuotionem. Compunctio multa bona aperit. que dissolutione cito perdere consuevit. Adhuc est quod homo possit unquam perfecte letari in hac vita. qui suum exiliu[m] tam multa pericula anime sue considerat et pensat. Propter leuitatem cordis et negligentiam defectuum nostrorum non sentimus anime nostre dolores. sed sepe vane ridemus quoniam merito flere deberemus. Non est vera libertas nec bona leticia. nisi in timore dei cum bona conscientia. Felix qui abicere potest omne impedimentum distractionis: et ad unionem se redigere sancte compunctionis. Felix qui se abdicat quicquam conscientiam suam maculare potest uel granare. Certa viriliter. consuetudo consuetudine vincit. Si tu scis homines dimittere: ipsi te dimittent tua facta facere. Non attrahas tibi res aliorum: nec te implices causis maiorum. Habe semper oculum super te primum: et admones te

ipsum specialiter pre omnibus tibi dilectum. Si non habes fauorem hominum. noli ex hoc tristari: sed si sit tibi graue quod non habes te satis bene et circumspecte sicut deceret dei seruum et deuotum religiosum persequari. Utile est sepe et securum? quod homo non habeat multas consolationes in hac vita sine carnem precipue. tamen quod diuinas non habemus. aut rariu[m] sentimus. nos in culpa sumus. quia compunctionem cordis non querimus nec vanas et externas omnia abicimus. Cognosce te indignum diuina consolatione sed magis dignum multa tribulatione. Quando homo perfecte est compunctus. tunc grauis et amarus est ei totus mundus. Bonus homo sufficienter inuenit materiam dolendi flendi. Siue enim se considerat siue de primo pensat. scit quia nemo sine tribulatione hic uiuit. Et quanto stricte se considerat. tanto amplius dolet. Materie iusti doloris et interius compunctionis sunt peccata vitia nostra: quibus ita inuoluti iacemus ut raro celestia contemplari valeamus. Si frequentius de morte tua quam de longitudine vite tue cogitares. non dubium quoniam feruentius te emendares. Si etiam futuras inferni siue purgatorii penas cordialiter propenderes. credo quod libenter laborem et dolorem sustineres. et nihil rigoris formidares. Sed quod ad cor ista non transiunt. et blandimenta adhuc amamus. ideo frigidi et valde pigri remanemus. Sepe est inopia spiritus. unde tam leuiter coqueris miserum corpus. Ora igitur humiliter ad dominum: ut det tibi compunctionis spiritum: et dic cum prophetis: Liba me donec pane

lachrymarum: et potum da mihi in
lachrymis in mensura.

**De consideratione humane
miserie**

Cap. rri.

Quoniam ubique fueris et
quocumque te uerteris. nisi ad
deum te conuertras. Quid
turbaris quia non succedit tibi si-
cut vis et desideras? Quis est qui ha-
bet omnia secundum suam uoluntatem? Nec
ego nec tu. nec aliquis hominum super
terram. Nemo est in mundo sine aliqua
tribulatione uel angustia. Quis rex
sit uel papa. Quis est qui melius habet?
utique qui pro deo aliquid pati ualeat.
Dicunt multi imbeciles et infirmi:
Ecce quod bona uita ille homo habet
qui diues. qui potes qui excelsus qui magnus
et qui pulcher. Sed attende ad celestia
bona et uidebis quod omnia ista temporalia
nulla sunt. sed valde incerta et magis
grauantia. quod nunquam sine sollicitudine
et timore possident. Non est hominis
felicitas habere temporalia ad abundantiam
sed sufficit ei mediocritas. Vere mi-
seria est uiuere super terram. Quanto
homo uoluerit esse spiritualior. tanto
presens uita sit ei amarior. quod sentit
melius et uidet clarius humane cor-
ruptionis defectus. Nam comedere
bibere vigilare dormire quiescere
laborare et ceteris necessitatibus na-
ture subiacere. uere magna miseria
est et afflictio hominis deuoto. qui libenter
esset absolutus et liber ab omni peccato.
Valde enim grauatur interior homo ne-
cessitatibus temporalibus in hoc mundo. Cum
propheta deuote rogat quatenus liber ab
illis esse ualeat. dicens: De necessitate

tibi meis erue me domine. Sed uere non co-
gnoscentibus suam miseriam. et amplius uere
illis qui diligunt hanc miseriam et cor-
ruptibilem uitam. Nam in tantum quidam
hanc amplectuntur. licet etiam uix neces-
saria laborando aut meditando ha-
beant. ut si hic possent semper uiuere
de regno dei nihil curarent. Quis
et infideles corde: qui tam profunde in
terris iacent ut nihil nisi carnalia sa-
piant. Sed miseri ad huc sine graui-
ter sentient quod uile et nihilum erat quod
amauerunt. Sancti autem dei et oculo
deuoti amici christi non attenderunt que
carni placuerunt. nec que in hoc tem-
pore floruerunt: sed tota spes eorum et
interio ad eterna bona anhelabat.
ferebat totum desiderium eorum ad
mansura et insubilia. ne amore uisi-
bilibium traherent ad infima. Noli
frater amittere confidentiam profici-
endi ad spiritualia. adhuc habes tem-
pus et horam. Quare uis proci-
stinare. propositum tuum? Surge et in-
stanti incipe et dic: Nunc tempus est
faciendi: nunc tempus est pugnandi:
nunc tempus apertum est emendandi.
Quando male habes et tribularis:
tunc tempus est promerendi. Oportet
te transire pignem et aquam antequam ueni-
as in refrigerium. Nisi tibi uim fece-
ris: uirtutum non superabis. Multum istud
fragile corpus gerimus. sine peccato
esse non possumus: nec sine tedio et
dolore uiuere. Libenter haberemus
ab omni miseria quietem: sed quod per pec-
catum perdidimus innocentiam. amisimus
etiam ueram beatitudinem. Ideo oportet
nos tenere patientiam et dei expectare

miserecordiam: donec transeat iniquitas hec: et mortalitas absorbeat a vita. Quanta fragilitas humana que semper prona est ad vitia. Hodie confiteris peccata tua: et cras iterum perpetras confessa. Nunc proponis cauere: et post horam agis quasi nihil proposuisses. Merito ergo nosipsum humiliare possumus: nec unquam aliquid magni de nobis sentire: quia tam fragiles et instabiles sumus: Lito etiam potest perdi per negligentiam: quod multo labore vix tandem acquisitum est per gratiam. Quid fiet de nobis adhuc in fine: qui tepescimus tam mane? Ne nobis si sic volumus declinare ad quietem quasi iam par sit et securitas: cum necdum appareat vestigium vere sanctitatis in nostra conuersatione. Bene opus esset quod adhuc iterum institueremur tanquam boni novitii ad mores optimos: si forte spes esset de aliqua futura emendatione et maiori spirituali profectu.

De meditatione mortis Cap. xliii
Quam cito erit tecum hoc factum. Vide aliter quomodo te habebas. Hodie homo es et cras non comparet. Cum autem sublatum fuerit ab oculis: cito etiam transit a mente. Beberudo et duritia cordis humani quod solus presentia meditat et futura non magis preuidet. Sic te in omni facto et cogitatu deberes tenere: quasi statim esses moriturus. Si bonam conscientiam haberes. non multum mortem timeres. Melius esset peccata cauere quam mortem fugere. Si hodie non es paratus: quomodo cras eris? Cras est

dies incerta: et quid scis si crastinum habebis? Quid prodest diu viuere: quando tam parum emendamur? Ab longa vita non semper emendat: sed sepe culpam magis auget. Utinam per unam diem bene essemus conuersati in hoc mundo. Multi annos computant conuersionis: sed sepe paruus est fructus emendationis. Si formidolosum est mori. forsitan periculosum est diutius viuere. Beatus qui horam mortis sue semper ante oculos habet: et ad moriendum quotidie se disponit. Si vidisti aliquando hominem mori: cogita quod et tu per eandem viam transibis. Cum mane fuerit. puta te ad vespertum non puenturum. Vespere autem facto. mane non audeas tibi polliceri. Semper ergo paratus esto. et taliter viuere: ut nunquam te imparatus mors inueniat. Multum subito et improuise morimur. nam hora qua non putat. filius hominis venturus est. Quando illa extrema hora venerit. multum aliter sentire incipies de tota vita tua preterita: et valde dolebis quod tam negligens et remissus fuisti. Beatus felix et prudens qui talis nunc nititur esse in vita. qualem operatur inueniri in morte. Dabit namque magnam confidentiam felicitatem moriendi perfectus contentum mundi. seruans desiderium in virtutibus proficiendi. amor disciplinam et labor: penitentiam. promptitudo obedientie: abnegatio sui: et supportatio cuiuslibet aduersitatis pro amore christi. Multa bona potes operari dum sanus es: sed infirmus nescio quid poteris. Pauci ex infirmitate emendantur: sic et qui multum peregrinantur

raro sanctificantur. Noli confidere super amicos & proximos; nec in futuris salutē tuā differas. q̄ citius obliuiscēt tui homines q̄ estimas. Melius est nunc tempestiue prouidere & aliquid boni p̄mittere: q̄ super aliorū auxilio sperare. Si non es pro teipso sollicitus modo; quis erit pro te sollicitus in futuro. Nūc tempus est valde preciosū: sed phdolo: q̄ hoc inutilius expendis. in quo p̄mereri vales vnde eternaliter viuas. Veniet quando vnū diem seu horam pro emendatiōe desiderabis & nescio an impetrabis. Eya carissime de quanto periculo te poteris liberare. de q̄ magno timore eripere. si modo semper timoratus fueris & de morte suspectus. Stude nunc taliter viuere. ut in hora mortis valeas potius gaudere q̄ timere. Disce nunc mori mundo; ut tunc incipias viuere cum xp̄o. Disce nunc omnia contēnere: ut tunc possis libere ad xp̄m pergere. Castiga nunc corpus tuū per penitentiā: ut tunc valeas certā habere confidentiā. Ab stulte quid cogitas te diū victurum. cum nullum diem habeas securum? Multi decepti sunt: & insperate de corpore extracti. Quotiens audisti a dicentibus. q̄ ille gladio cecidit: ille submersus est. ille ab alto ruens cernicem fregit. ille māducando obriguit. ille ludendo finē fecit: alius igne. alius ferro. alius peste: & alius latrociniū perijt: & sic omnīū finis mors est: & vita hoīū tanq̄ vmbra subito pertrāsīt. Quis memorabit

tui post mortē: & quis orabit p̄ te? Age age nunc charissime quicquid agere potes. q̄ nescis quādo morieris: nescis etiā quid tibi post mortē sequet. Dñ tempus habes cōgrega tibi diuitias imortales. P̄ter salutē tuam nihil cogites. solū quē dei sunt cires. Fac nūc tibi amicos venerando dei sanctos. & eorum actus imitādo: ut cū defeceris in hac vita illi te recipiāt in eterna tabernacula. Serua te tāq̄ peregrinū & hospitē super terrā. ad quē nihil spectat de mundi negocijs. Serua cor liberū & ad deum sursum erectū: quia non habes hic manentē ciuitatē. Illuc p̄ces & gemitus quotidianos cum lachrymis dirige: ut spiritus tuus mereatur post mortem ad dñm feliciter transire. Amen.

De iudicio & p̄niis peccatorum. Cap. xxiij.

In omnibus rebus respice finem: & qualiter ante districtum iudicē stabis. cui nihil est occultum: qui muneribus non placatur: nec excusationes recipit. sed quod iustū est iudicabit. O miserrime & insipiens peccator: quid respondebis deo. omnia mala tua scienti: qui interdum formidas vultum hominis irati? Ut quid nō p̄uides tibi in die iudiciij. quando nemo poterit per alium excusari vel defendi: sed vnusquisq̄ sufficiens onus erit sibiip̄si. Nunc labor tuus est fructuosus. fletus acceptabilis. gemitus exaudibilis. dolor satissactorius & purgatiu. Habet magnū

et salubre purgatorij patiens homo
qui suscipiens iniurias plus dolet
de alteri malicia. q̄ de sua iniuria:
qui pro contrariantib⁹ sibi libenter
orat: et ex corde culpas indulget:
qui veniā ab alijs petere non retar-
dat: qui facilius misereſc̄ q̄ irascit̄:
qui sibiipſi violentiā frequenter fa-
cit: et carnem suam omnino spiritui
subiugare conatur. **M**eli⁹ ē modo
purgare peccata et vitia reſecare. q̄
in futuro purgāda reſeruare. Vere
noſipſos decipimus per inordinatū
amorem quē ad carnem habemus.
Quid aliud ille ignis deuorabit
niſi peccata tua? Quanto amplius
tibiipſi nunc parcis: et carnē ſeque-
ris. tanto duri⁹ poſtea lues: et ma-
iorē materiam cōburendi reſeruas.
In quibus homo peccauit: in illis
grau⁹ puniet̄. **I**bi accidioſi arden-
tibus ſtimulis purgent̄: et guloſi in-
genti fame ac ſiti cruciabunt̄. **I**bi
luxurioſi et voluptatū amatores ar-
denti pice et fetido ſulphure per-
fundent̄. Et ſicut furioſi canes pre
dolore inuidioſi vlulabunt. Nullū
vitiū erit quod ſuū poenitenti cruciatū
nō habebit. **I**bi ſuperbi omni con-
fuſione replebunt̄: et auari miſerri-
ma egeſtate artabunt̄. **I**bi erit vna
hora grauior in pena: q̄ hic centū
anni in amariffima penitencia. **I**bi
nulla requies eſt et nulla conſolatio
damnatis. **H**ic tamē interdū ceſſat
a laboribus: atq; amicorū fruīt ſo-
latijs. **E**ſto modo ſollicit⁹ et dolens
p̄ peccatis tuis: ut in die iudicij ſis
ſecurus cū beatis. **T**unc enim iuſti

ſtabunt in magna cōſtancia aduer-
ſus eos qui ſe anguſtiauerunt et de-
preſſerūt. **T**unc ſtabit ad iudican-
dū: qui modo ſe ſubiicit humiliter
iudicijs hoīum. **T**unc magnā fidu-
ciā habebit paup⁹ et humilis: et pa-
uebit vndiq; ſuperb⁹. **T**ūc videbit̄
ſapiens in hoc mūdo fuiſſe: qui pro
xp̄o didicit ſtultus et deſpectus eſſe:
Tūc placebit omnis tribulatio pa-
tienter perpeſſa: et omnis iniquitas
oppilabit os ſuū. **T**ūc gaudebit oīs
deuot⁹ et merebit omnis irreligio-
ſus. **T**unc plus exultabit caro affli-
cta: q̄ ſi in delitijs fuiſſet ſemp⁹ nu-
trita. **T**unc ſplendebit habitus vi-
lis: et obreſceſcet veſtis ſubtilis.
Tunc plus laudabit pauperculū
domiciliū: q̄ deauratū palatium.
Tunc plus iunabit cōſtans patien-
tia: q̄ omnis mūdi potentia. **T**ūc
ampli⁹ exaltabit ſimplex obediētia
q̄ oīs ſecularis aſtutia. **T**unc plus
ſerificabit pura et bona conſcientia
q̄ docta philoſophia. **T**unc plus
ponderabit cōtēptus diuitiarū: q̄
totus theſaurus terrigenarū. **T**ūc
magis conſolaberis ſuper deuota
oratione: q̄ ſuper delicata comesti-
one. **T**ūc poti⁹ gaudebis de ſerua-
to ſilentio: q̄ de longa fabulatione
Tunc plus valebunt ſancta opera:
q̄ multa pulchra verba. **T**unc plus
placebit ſtricta vita et ardua peni-
tētia q̄ oīs delectatio terrena. **D**iſce
nūc in modico pati: ut tunc a gra-
uiorib⁹ valeas liberari. **H**ic primo
proba quid poſſis pati poſtea. **S**i
nunc tam parū nō vales ſuſtinere:

quò poteris tūc eterna tormēta sus-
ferre? Si modo modica passio tam
ipatientē efficit; qđ gebēna tūc sa-
ciet. Ecce vere non potes duo gau-
dia habere: delectari hic i mūdo; ⁊
postea regnare in celo cum xpo. Si
vsq; i hodiernū diē semp in bono-
rib⁹ ⁊ voluptatib⁹ virasses; quid to-
tum tibi p̄fuisset. si iam in instanti
mori cōtingeret? Omnia ergo va-
nitas p̄ter amare deum; ⁊ illi soli
seruire. Qui enī deū ex toto corde
amat. nec mortem nec supplicii nec
iudiciū nec isernū metuit; q; p̄fect⁹
amor securū accessū ad deum facit.
Quē autē adhuc peccare delectat.
nō mirū si mortē ⁊ iudiciū timeat.
Bonū tamen est; ut si necdū amor
a malo te reuocat. salte timor gebē-
nalis coherceat. Qui hō timorē dei
postponit. diu stare i bono nō vale-
bit; s; diaboli laqueos cit⁹ icurrer.

**De seruienti emendatione to-
tius vite nostre. Cap. xxv.**

Sero vigilans ⁊ diligens in
dei seruitio ⁊ cogita fre-
quenter ad quid venisti; ⁊
cur seculū reliquisti. Nonne ut deo
viueres; ⁊ spiritualis homo fieres?
Igit⁹ ad p̄fectū serueas; q; mercedē
laborū tuorum in breui recipies. nec
erit tūc ampli⁹ timor aut dolor in fi-
nib⁹ tuis. Modicū nūc laborabis ⁊
magnā requiē. imo perpetuā leticiā
inuenies. Si tu pmaneris fidelis ⁊
seruius in agēdo. deus pculdubio
erit fidelis ⁊ locuplex in retribuēdo
Spem bonam retinere debes q; ad
palmā puenies; s; securitatē capere

nō oportet ne torpeas aut elat⁹ fias.
Cū enī qđā anxi⁹ inter metū ⁊ spem
frequēter fluctuaret ⁊ qđā vice me-
roze cōfect⁹ in ecclesia ante quoddā
altare se in oratione pstrauisset. hęc
inter se reuoluit dicēs: O si scirē q;
adhuc p̄seueratur⁹ essem; statimq;
audiuit int⁹ diuinū responsū. Quid
si hoc scires facere velles? Fac nūc
quod tūc facere velles ⁊ bene secur⁹
eris. **M**oxq; cōsolat⁹ ⁊ cōfortatus
diuine se cōmisit volūtatī. ⁊ cessauit
anxia fluctuatio; noluitq; curiose
inuestigare ut sciret quē sibi essent
futura; s; magis studuit inquirere
quē eēt volūtas dei bñplacēs ⁊ per-
fecta ad omne op⁹ bonū inchoandū
⁊ p̄ficiēdū. **S**pera i dño ⁊ fac boni-
tatē ait. ppheta; ⁊ inhabita terrā ⁊
pascris i diuitijs ei⁹. Unū est quod
multos a p̄fectu ⁊ seruētī emēdari-
one retrahit; horro; difficultatē seu
labor certaminis. Eniūero illi ma-
xime p̄ alijs i virtutib⁹ p̄ficiūt qui
ea quē sibi magis grauiā ⁊ cōtraria
sūt virib⁹ vincere nitūt. Nā ibi hō
plus p̄ficit ⁊ gratiā meret ampliorē
vbi magis seip̄lū vincit ⁊ in spiritu
moxif. cat. Sed nō oēs habēt eque
multū ad vincēdū ⁊ moriēdū. Dili-
gēs tñ emulato; valētior erit ad p̄-
ficiēdū etiā si plures habeat passi-
ones q; ali⁹ bene morigerat⁹. min⁹ tñ
seruēs ad virtutes. Duo tñ specialiē
ad magnā emēdationē iuuāt videlz
subtrahere se violenter ad qđ natu-
ra vitiose inclinat. ⁊ seruēter instare
p bono quo amplius quis indiget.
Illa etiā studeas magis cauere

et vincere. que tibi frequenti^r i alijs
displicent. Ubique perfectum tuum capi-
as: ut si bona exempla videas uel
audias. ad imitandum accendaris.
Si quid autem reprehensibile con-
sideraueris. caue ne idem facias: aut
si aliquando fecisti. citius emendare
te studeas. Sicut ocul^r tuus alios
considerat: sic iterum ab alijs no-
tari. Et iocundum et dulce est vi-
dere seruidos et deuotos fratres be-
ne morigeratos et disciplinatos. Et
triste est et graue videre inordinate
ambulantes. qui ea ad que vocati sunt
non exercent. Et nociuum est negli-
gere uocationis sue propositum. et
ad non commissam sensum inclinare.
Memor esto arrepti propositi: et
imaginem tibi propone crucifixi.
Bene verecundari potes inspecta
vita ihu xpi: quia necdum magis illi
te conformare studuisti. licet diu in
uia dei fuisti. Religiosus qui se in-
tente et deuote in sanctissima uita et
passione domini exercet. omnia utilia
et necessaria sibi. abundanter ibi in-
ueniet: nec opus est ut extra ihum
aliquid melius querat. Si si ihus
crucifixus in cor nostrum ueniret:
quod cito et sufficienter docti essemus.
Religiosus seruidus omnia bene
portat et capit que illi iubent. Re-
ligiosus negligens et tepidus habet
tribulationem super tribulationem:
et ex omni parte patitur angustiam
quia interiori consolatione caret: et
exteriorem querere prohibet. Reli-
giosus extra disciplinam uiuens gra-
ui ruine patet. Qui laxiora querit

et remissiora. semper in angustijs erit
quod aut unum aut reliquum sibi displi-
cebit. Quomodo faciunt tam mul-
ti alij religiosi qui satis arri sunt sub
disciplina claustrali? Raro exeunt.
abstracte viuunt. pauperrime come-
dunt. grosse vestiunt. multum laborant.
parum loquunt. diu vigilant. mature
surgunt. orationes prolongant. fre-
quenter legunt: et se in omni disci-
plina custodiunt. Attende carthusi-
enses cistercienses et diuersę religi-
onis monachos ac moniales. qua-
liter omni nocte ad psallendum domino
assurgunt. Et ideo turpe est ut tu de-
beres in tam sancto ope pigritare:
ubi tanta multitudo religiosorum inci-
pit deo iubilare. Si si nihil aliud fa-
ciendum incumberet. nisi dominum deum no-
strum toto corde et ore laudare. Si si
nunquam indigeres comedere nec bi-
bere nec dormire. sed semper posses
deum laudare: et solummodo spiritalia
libere studijs vacare. tunc multo felici-
or esses: quam modo cum carni ex qua-
licumque necessitate seruis. Utinam non
essent istę necessitates: sed solummodo
spirituales anime refectioes. quas
bene satis raro degustamus. Quando
homo ad hoc peruenit quod de nulla
creatura consolationem suam querit:
tunc ei deus primo perfecte sapere in-
cipit: tunc etiam bene contentus de
omni euentu rerum erit: tunc nec pro
magno letabitur. nec pro modico co-
tristabit: sed ponit se integre et fi-
ducialiter in deo: qui est ei omnia in
omnibus: cui nihil utique perit nec
moritur. sed omnia ei viuunt et ad nutum

incunctanter deservit. Memento
semper finis: et quia perditū nō re-
dit tempus. Sine sollicitudine et di-
ligentia nunquā acquires virtutes.
Si incipis tepescere. incipies male
habere. Si autē dederis te ad fer-
uorem. inuenies magnam pacem: et
senties leuiorē laborem propter dei
gratiā et virtutū amorē. Homo fer-
uidus et diligens ad omnia est pa-
ratus. Maior labor est resistere vi-
tijs et passionibus. quā corporalibus
insudare laboribus. Qui paruos
nō vitat defectus. paulatim labitur
ad maiores. Gaudebis semper ves-
pere: si diem expendas fructuose.
Vigila super teipsum. excita teipsum
admonere teipsum: et quicquid de alijs
sit. non negligas teipsum. Tantum
proficies. quantum tibi ipsi vim in-
tuleris.

Explicit liber primus

Incipit secundus

De interna cōuersatione Cap. i.

Regnū dei intra vos est
dicit dñs. Conuertere te
ex toto corde tuo ad do-
minū: et relinque hunc
miserum mundū: et inueniet anima
tua requiē. Disce exteriora contem-
nere. et ad interiora te dare: et vide-
bis regnū dei in te venire. Est enim
regnū dei pax et gaudiū in spiritu
sancto: quod nō datur impijs. Ve-
niet ad te xps ostendens tibi conso-
lationē suā: si dignam illi ab intus
paraueris mansionē. Omnis glo-
ria eius et decor ab intra est: et ibi

cōplacet sibi. Frequēs illi visitatio
cum homine interno. dulcis sermo.
cinatio. grata cōsolatio. multa pax
familiaritas stupenda nimis. Eya
anima fidelis prepara huic sponso
cor tuū. quatenus ad te venire et in
te habitare dignet. Sic enī dicit:
Si quis diligit me sermonē meum
seruabit: et ad eū veniē: et man-
sionem apud eū faciemus. Da ergo
xpo locum: et ceteris omnibus nega
introitum. Cum xpm habueris. di-
ues es et sufficit tibi. Ipse erit pro-
uisor tuus. et fidelis procurator in
omnib: ut nō sit opus tibi in ho-
minibus sperare. Moies enim cito
mutantur: et deficiunt velociter:
xps autem manet in eternū et astat
vsq; in finē firmiter. Non est ma-
gna fiducia ponēda in homine fra-
gili et mortali. etiam si vtilis sit et
dilectus: neq; tristitia multa capi-
enda ex hoc si interdū aduersetur et
contradicat. Qui hodie tecū sunt:
cras contrariari possunt: et econ-
uerso sepe ut aura vertuntur. Donec
totam fiduciam tuam in dño: et sit
ipse timor tuus et amor tuus. Ipse p-
te respōdebit et faciet bene sicut me-
li⁹ fuerit. Non habes hic manen-
tem ciuitatem. et vbicūq; fueris ex-
traueus es et peregrinus. nec requiē
aliquādo habebis: nisi xpo intime
fueris vnitus. Quid hic circūspi-
cis. cum istenō sit locus tue requie-
tionis? In celestibus debet esse ha-
bitatio tua: et sicut in transitu cum-
cta terrena sunt aspicienda. trans-
eunt omnia et tu cum eis pariter.

*N fiducia in
homine*

Uide ut non inbrecas. ne capiaris
et pereas. Apud altissimū sit cogi-
tatio tua; et deprecatio tua ad xpm
sine intermissione dirigatur. Si
nescis alta speculari et celestia. re-
quiesce in passiōe xpi. et i sacris vul-
neribus eius libenter habita. Si
enī ad vulnera et preciosa stigmata
ihu deuote confugis. magnā in tri-
bulatione confortationem senties.
nec multum curabis hominum de-
speciones. facilliterq; verba detra-
hentium perferes. Xps fuit etiā in
mūdo ab hominib; despectus. et in
maxima necessitate a notis et ami-
cis inter opprobria derelictus. Xps
pati voluit et despici. et tu audes de
aliq; cōqueri? Xps habuit aduersa-
rios et oblocutores. et tu vis omnes
habere amicos et bñfactores? Unde
coronabit patientia tua. si nil ad-
uersitatis occurrerit. Si nihil con-
trarium vis pati; quomodo eris
amicus xpi? Sustine te cum xpo et
pro xpo. si vis regnare cum xpo. Si
semel pfecte introisses in interiora
ihu et modicū de ardente ei amore
sapuisses. tūc de pprio comodo uel
incomodo nihil curares; s; magis
de opprobrio illato gauderes. quia
amor ihu facit hominē seipsum cō-
tēnere. Amator ihu; verus internus
et liber ab affectionibus inordinatis
potest se ad deum libere conuerrere
et eleuare se supra seipsum i spiritu ac
fruitiue quiescere. Cui sapiūt omnia
pro ut sunt non ut dicuntur aut esti-
mantur. hic vere sapiens ē et doctus
magis a deo q̃ ab hominib;. Qui

ab intra scit ambulare et modicum
res ab extra ponderare. nō requirit
loca. nec tempora expectat ad ha-
bēda deuota exercitia. Nō internus
cito se recolligit q; nunq; se totū ad
exteriora effundit. Nō illi obest la-
bor exterior aut occupatio ad tempus
necessaria. sed sicut res eueniunt sic
se illis accommodat. Qui intus bene
dispositus est et ordinatus. non cu-
rat mirabiles et peruersos hominū
gestus. Tantum homo impeditur
et distrahitur. quantum sibi res at-
trahit. Si recte tibi esset et bene
purgatus esses; omnia tibi in bo-
num cederent et profectum. Ideo
multa tibi displicent; et sepe cōtur-
bant. q; adhuc non es tibiipso per-
fecte mortuus nec segregatus ab om-
nibus terrenis. Nihil sic maculat
et implicat cor hominis. sicut impu-
rus amor in creaturis. Si renuis
cōsolari exterius. poteris speculari
celestia; et frequenter interius in-
bilare.

**De humili submissione sub
prelati regimine. Cap. ii.**

Non magnipēdas quis pro
te uel contra te sit. sed hoc
age et cura ut deus tecum
sit in omni re quam facis. Habeas
conscientiam bonam; et deus bene
te defendabit. Quem enim adiuna-
re voluerit. nullius peruersitas no-
cere poterit. Si tu scis tacere et pa-
ti. videbis proculdubio domini au-
xilium. Ipse nouit tempus et modū
liberandi te; et ideo debes te illi re-
signare. Dei est adiungere et ab omni

confusione liberare. Sepe valde prodest ad maiorem humilitatem conseruandam: q̄ defectus nostros alij sciunt & redargunt. Quando homo pro defectibus suis se humiliat: tunc facilius alios placat. & leuiter satisfacit sibi irascentibus. Humilem deus protegit & liberat. humilem diligit & cōsolatur. humili homini se inclinat. humili largitur gratiam magnam: & post suam depressionem leuat ad gloriam. humili sua secreta reuelat & ad se dulciter trahit & inuitat. Humilis accepta contumelia & confusione satis bene est in pace quia stat in deo & non in mundo. Non reputes te aliquid profecisse. nisi omnib' inferiorum te esse sentias.

De bono pacifico homine Cap. iij.

One te primo in pace: & tunc alios poteris pacificare. Homo pacificus plus prodest q̄ bene doctus. Homo passionatus etiam bonum in malum trahit: & facilius malum credit. Bonus pacificus homo omnia ad bonum conuertit. Qui bene in pace est. de nullo suspicatur: qui autē male contentus est & cōmotus. varijs suspitionibus agitatur: nec ipse quiescit. nec alios quiescere permittit. Dicit sepe quod dicere non deberet: & omittit quod sepe sibi magis facere expediret. Considerat q̄ alij facere tenent. & negligit quod ipse facere tenetur. Habe ergo primum celum super te metipsum. tunc gelas

re poteris etiam iuste proximu' tuu'. Tu benefacta tua scis excusare & tolerare: & aliorum non vis recipere excusationes. Iustius esset ut te accusares: & fratrem tuum excusares. Si portari vis. porta & alium. Vide q̄ longe es adhuc a vera charitate & humilitate: que nulli nouit indignari vel irasci. nisi tñ sibi ipsi. Nō est magnū cum bonis & mansuetis conuersari. hoc enim omnibus naturalit' placet: & vnusquisq; libenter pacem habet: & secum sentientes magis diligit. Sed cū duris & peruersis aut indisciplinatis aut nobis contrariantibus pacifice posse viuere. magna gratia est & laudabile nimis virileq; factum. Sed sunt qui seipsos in pace tenēt. & cum alijs etiam pacem habent. Et sunt qui nec pacem habent: nec alios in pace dimitunt. Alijs sunt graues. sed sibi sunt semper grauiorēs. Et sunt qui seipsos in pace retinent: & ad pacem alios reducere student: & tamen tota pars nostra in hac misera vita potius in humili sufferentia ponenda est q̄ in non sentiendo contraria. Qui melius scit pati. pacem tenebit maiorem. Iste est victor sui: & dominus mundi: amicus xpi: & heres celi.

De pura mente & simplici intentione Cap. iiii.

Otabus alijs homo subleuat a terrenis. simplicitate scilicet & puritate. Simplicitas debet esse

in intentione; puritas in affectiōe.
Simplicitas intendit deū; puritas
apprehendit et gustat. Nulla bona
actio te impedit. si liber intus ab
omni inordinato affectu fueris. Si
nihil aliud q̄ dei bñplacitū et pro/
ximī utilitatem intendis et queris:
interna libertate fruieris. Si rectū
cor tuū esset: tunc omnis creatura
speculū vitę et liber sanctę doctrine
esset. Non est creatura tam parua
et vilis quę bonitatem dei nō repre/
sentet. Si tu esses intus bonus et
purus. tūc omnia sine impedimēto
videres et caperes bene. Cor purum
penetrat celū et infernum. Qualis
vnusquisq; intus est: taliter iudi/
cat exteri. Si est gaudiū in mūdo:
hec utiq; possidet puri cordis ho/
mo. Et si est alicubi tribulatio et
angustia. hoc meli⁹ nouit mala cō/
scientia. Sicut ferrum missum in
ignem amittit rubiginem et totum
candens efficitur. sic homo ad deū
se integre cōuertēs a torpore exiit
et in nouum hominē transmutatur.
Quando homo incipit reperiēre:
tūc parū metuit laborē. et libenter
externam accipit cōsolationē. S; //
quando perfecte incipit se vincere
et viriliter in via dei ambulare: tūc
min⁹ ea reputat: quę sibi prius gra/
uia esse sentiebat.

C De propria considera/
tione **Cap. v.**

Non possumus nobis ipsis
nimis credere. q; sepe no/
bis gratia deest et sensus.
Modicū lumen est in nobis; et hoc

cito per negligētiā amittim⁹. Sepe
etiam non aduertimus q; tam ceci/
ntus sumus. Sepe male agimus:
et peius excusamus: et passiōe in/
terdum mouemur et celum putam⁹.
Parua in alijs reprehendimus: et
nostra maiora pertransim⁹. Satis
cito sentimus et ponderamus quod
ab alijs sustinemus: sed quantū alijs
a nobis sustinent non aduertimus.
Qui bene et recte sua pōderaret. nō
esset qd̄ de alio grauit̄ iudicaret.
Internus homo sui ipsius curam
omnibus curis antepōnit: et qui si/
bi ipsi diligenter intendit. facili⁹
de alijs tacet. Nunq̄ eris internus
et deuotus. nisi de alienis silueris:
et ad teipsum specialiter respereris.
Si tibi et deo totalit̄ intēdis. mo/
dicū te mouebit quod foris perci/
pis. Ubi es quādo tibi ipsi presens
nō es: et quando omnia percurristi
quid te neglecto profecisti? Si de/
bes habere pacem et vñionem verā.
oportet q; totū adhuc postpōnas et
te solū prę oculis habeas. Multū
proinde proficies si te feriatum ab
omni tēporali cura conserues. Val/
de deficies si aliquid temporale re/
putaueris. Nil altum nil magnum
nil gratum nil acceptū tibi sit nisi
pure deus aut de deo sit. Totū va/
num est. ita qd̄ cōsolationis oc/
currit de aliqua creatura. Amans
deum anima sub deo despicit vni/
uersa. Solus deus eternus et imen/
sus implens omnia. solatiū est
animę et vera cordis leticia.

De leticia bone conscientie
Cap. vi.

Gloria boni hominis testimonium bone conscientie est. Habe bonam conscientiam: et semper habebis leticiam. Bona conscientia valde multa potest portare. et valde leta est inter aduersa. Mala conscientia semper timida est et inquieta. Suauiter requiesces. si te cor tuum non reprehenderit. Noli letari nisi cum benefeceris. Mali nunquam habent veram leticiam nec internam sentiunt pacem. quia non est pax impijs dicit dominus. Et si dixerint: in pace sumus. non venient super nos mala: et quod nobis nocere audebit. Ne credas eis: quando repente eriget ira dei et in nihilum redigentur actus eorum. et cogitationes eorum peribunt. Gloriarum in tribulatione non est grane amant. sic enim gloriarum est in cruce domini gloriarum. Brevis gloria que ab hominibus datur et accipitur. Mundum gloriam semper comitatur tristitia. Bonorum gloria in conscientijs eorum et non in ore hominum. Iustorum leticia de deo et in deo est: et gaudium eorum de veritate. Qui veram et eternam gloriam desiderat: temporale non curat. Et qui temporale querit gloriam aut non ex animo contemnit. minus amare conuincitur celestem. Magnam habet cordis tranquillitatem: qui nec laudes curat nec vituperia. Facile erit contentus et pacatus. cuius conscientia munda est. Non ea sanctio: si lauderis nec vilio: si vitupereris. Quod ea hoc ea. nec maior dici vales quam deo teste

sis. Si attendis quid apud te sis intus. non curabis quid de te loquantur homines foris. Homo videtur facie deus aut in corde. Homo considerat actus: deus pensat intentiones. Bene semper agere et modicum de se tenere humilis anime indicium est. Nolle consolari ab aliqua creatura. magne puritatis et interne fiducie indicium est. Qui nullum extrinsecus pro se testimonium querit. liquet quod se deo totaliter commisit. Non enim qui se ipsum commendat ille probatus est aut beatus paulus: sed quem deus commendat. Ambulare cum deo intus nec aliqua affectione teneri foris: status est interni hominis.

De amore ihu super omnia
Cap. vii.

Status qui intelligit quid sit amare ihesum: et contemnere seipsum propter ihesum. Oportet dilectum pro dilecto relinquere: quia ihesus vult solus super omnia amari. Dilectio creature fallax et instabilis. dilectio ihesu fidelis et perseverabilis. Qui adheret creature. cadet cum labili: qui amplectitur ihesum firmabitur in eum. Illum dilige et amicum tene tibi. qui omnibus recedentibus te non derelinquet nec patietur in fine perire. Ab hominibus oportet te aliquando separari siue velis siue nolis. Teneas te apud ihesum viuens et moriens: et illius fidelitati te committere qui omnibus deficientibus solus potest te iuuare. Dilectus tuus talis est nature ut alienum non velit admittere sed solus vult cor tuum

habere. et tanq̃ rex in pprio throno
sedere. Si scires te bñ ab omni cre-
atura euacuare. ih̃us deberet liben-
ter tecū habitare. Pene totum per-
ditum iuuenies. quicquid extra ih̃m
in hominibus posueris. Non con-
fidas nec inuitariis super calanum
ventosum: quia omnis caro fenum
et omnis gloria eius ut flos feni ca-
det. Eito decipieris si ad eternam
hominum apparentiam tm̃ aspe-
ris. Si enim tuum in alijs queris
solatium et lucrum: senties sepe de-
trimentum. Si queris in omnibus
ih̃m: inuenies utiqz ih̃m. Si autē
queris reipsum: inuenies etiam te-
ipsum. sed ad tuam perniciē. Plus
enim homo nociui: sibi si ih̃m nō
querit. q̃ totus mūdus et omnes sui
aduersarij.

De familiari amicitia

ih̃u

Cap. viii.

Quando ih̃s adest. totū bo-
num est. nec quicq̃ difficile
videtur. Qñ nō ih̃us non
adest. totū durū est. Qñ ih̃s intus
non loquit̃. consolatio vilis est. Si
aut̃ ih̃us vnū verbū loquit̃ tm̃. ma-
gna consolatio sentit̃. Nōne maria
magdalena statim surrexit de loco
in quo flevit qñ martha illi dixit:
Magister adest et vocat te. Felix
hora qñ ih̃s vocat de lachrymis ad
gaudiū spiritus. Aridus et durus
es sine ih̃u. Q̃ insipiens et vanus si
cupis aliquid extra ih̃m. Nōne hoc
est maius damnu q̃ si totum perde-
res mūdū. Quid potest mūdus
conferre sine ih̃u. Esse sine ih̃u gra-

uis est infernus: et esse cum ih̃u dul-
cis paradisi. Si fuerit tecum ih̃s.
nullus poterit nocere inimic̃. Qui
inuenit ih̃m. inuenit thesaurū bo-
nū. imo bonū super omne bonū. Et
qui perdit ih̃m. perdit nimis multū
et plus q̃ totū mūdū. Pauperrim⁹
est qui viuit sine ih̃u: Ditissim⁹ qui
bene est cū ih̃u. Magna ars est sci-
re conuersari cū ih̃u. et scire ih̃m te-
nere magna prudentia. Esto humi-
lis et pacificus et erit tecū ih̃us. Vis
deuotus et quiet⁹ et permanebit tecū
ih̃us. Potes cito fugare ih̃m et gra-
tiam eius perdere. si volueris ad ex-
teriora declinare. Et si illum effu-
gaueris et perdidideris: ad quem tunc
fugies? et quem tunc queres amicū?
Sine amico non potes diu viuere:
et si ih̃us non fuerit tibi p̃c̃ omnib⁹
amic⁹. eris nimis tristis et desolat⁹.
Fatue igitur agis si in aliquo alte-
ro confidis et letaris. Eligendū est
magis totum mundum habere con-
trarium. q̃ ih̃m offensum. Et om-
nibus ergo charis sit ih̃us dilectus
specialis. Diligantur omnes p̃pter
ih̃m. ih̃us autem propter seipsum.
Solutus ih̃us xp̃us singulariter est
amādu⁹: qui solus bonus et fidelis
inuenit̃ p̃c̃ omnibus amicis. Pro-
pter ipsū tm̃ ipso tam amici q̃ ini-
mici tibi sint chari: et pro omnibus
his exorandus est ut omnes ipsum
cognoscant et diligant. Nūq̃ cupi-
as singulariter laudari et amari: qz
hoc solus dei est: qui similem sibi
non habet. Nec velis q̃ aliquis in
corde suo tecum occupetur. neqz tu

Vocat te IHS

cum alicuius occuperis amore: sed sit ibi ter in omni bono homine. Esto purus et liber ab intus sine alicuius creature implicamento. Oportet te esse nudum: et purum cor ad ihm gerere si vis vacare et videre quod suavis est dominus. Et reuera ad hoc non peruenies nisi gratia eius fueris preueniens et intractus: ut omnibus euacuatis et licentiatis solus cum solo vnaris. Quando enim gratia dei venit ad hominem tunc potens fit ad omnia: et quando recedit tunc pauper et infirmus erit. et quasi tamen ad flagella relinquitur. In his non debes deijci nec desperare: sed ad voluntatem dei equanimiter stare: et cuncta superuenientia tibi ad laudem ihu christi perpeti: quia post huiusmodi sequitur estas. post noctem redit dies: et post tempestatem serenitas magna.

De carentia omnis solatii Cap. ix.

Non est graue humanum contemnere solatium. cum adest diuinum. Magnum est et valde magnum tam humano quam diuino posse carere solatio: et pro honore dei libenter exilium cordis velle sustinere: et in nullo seipsum querere nec ad proprium meritum respicere. Quid magni es si bilaris sis et deuotus adueniente gratia. optabilis cunctis bec hora: Satis suauiter equitat: quem gratia dei portat. Et quid mirum si onus non sentit qui portatur ab omnipotente et ducit a summo ductore? Libenter

habemus aliquid pro solatio. et difficulter homo exiit a seipso. Vicit sanctus martyr Laurentius seculum cum suo sacerdote: quia omne quod in mundo delectabile videbatur despectit: et dei summi sacerdotem Sixtum quem maxime diligebat pro amore christi etiam a se tolli clementer ferebat. Amore igitur creatoris amorem hominis superauit: et pro humano solatio diuinum beneplacitum magis elegit. Ita et tu aliquem necessarium et dilectum amicum pro amore dei disce relinquere. Nec grauius feras cum ab amico derelictus fueris: sciens quoniam oportet nos omnes tandem ab invicem separari. Multum et diu oportet hominem in seipso certare. antequam discat seipsum plene superare: et totum affectum suum plene in deum trahere. Quando homo stat super seipso. facile labitur ad consolationes humanas. Sed verus christi amator et studiosus secretorum virtutum non cadit super illas consolaciones nec querit tales sensibiles dulcedines: sed magis fortes exercitationes: et pro christo duos sustinere labores. Cum igitur spiritualis consolatio a deo datur. cum gratiarum actione accipe eam: sed dei munus intellige esse non tuum meritum: et noli extolli. Noli nimium gaudere nec inaniter presumere: sed esto magis humilior ex dono. cautior quoque et timorator in cunctis actibus tuis: quoniam transibit hora illa et sequetur tentatio. Cum ablata fuerit

consolatio. nō statim desperes: sed
cū humilitate ⁊ patientiā expecta
celestē visitationē: quia potens est
deus ampliorē tibi redonare gra-
tiam ⁊ consolationē. Istud non est
nouū nec alienū viam dei expertis
q: in magnis sanctis ⁊ in antiquis
prophetis fuit talis sepe alternati-
onis modus. Unde quidā presen-
te iam gratia dicebat: Ego dixi in
abundantia mea non mouebo: in
eternū. Absente autē gratia. quid in
se fuerit expertus adiungit dicens:
Auertisti faciem tuam a me ⁊ factus
sum conturbatus. Inter hęc tamen
nequaq̃ desperat s; instantius dñm
rogat. ⁊ dicit: Ad te dñe clamabo
⁊ ad deū meum deprecabor. Deniq;
orationis sue fructum reportat ⁊ se
exaudirum testatur. dicens: Audi-
uit dñs ⁊ misertus ē mei: dñs factus
est adiutor me⁹. Sed in quo? Con-
uertisti inquit placentiū meū in gau-
diū mihi ⁊ circumdediti me leticia.
Et si sic actū est cum magnis san-
ctis. non est desperandū nobis in-
firmis ⁊ pauperibus si interdum in
frigiditate ⁊ interdum in feruore
sumus: quoniam spiritus venit ⁊
recedit sū sue voluntatis benepla-
citurū. Unde beatus Job ait: Vi-
sitas cum diluculo ⁊ subito probas
illum. Super quid igitur sperare
possum aut in quo confidere debeo
nisi in sola magna misericordia dei
⁊ in sola spe gratiē celestis? Siue
enim adsint homines boni siue de-
noti fratres ⁊ amici fideles. siue li-
bri sancti vel tractatus pulchri. siue

dulcis cant⁹ ⁊ hymni. oīa hęc mo-
dicū iuuāt ⁊ modicū sapiūt. quādo
desert⁹ sū a gratia: ⁊ in ppria pau-
pertate relicti. Tunc nō est melius
remedium q̃ patientia ⁊ abnegatio
mei in voluntate dei. Nunq̃ in-
ueni aliquē religiosum qui non ha-
buerit interdum gratiē subtractio-
nem. aut nō senserit feruoris dimi-
nutionē. Nullus sanctus fuit vnq̃
tam alte raptus ⁊ illuminatus qui
prius uel postea non fuit tentatus.
Non enim dignus est altā dei con-
templatione: qui pro deo nō est ex-
ercitatus aliqua tribulatione. So-
let enim sequentis cōsolatiōis. ten-
tatio p̃cedens esse signum. Nam
tentationibus p̃batis celestis pro-
mittit̃ consolatio. Qui vicerit in-
quit dabo ei edere de ligno vite.
Dat̃ etiā cōsolatio diuina ut homo
fortior sit ad sustinendum aduersa.
Sequit̃ etiam tentatio. ne se eleuet
de bono. Nō dormit diabolus. nec
caro adhuc mortua est: ideo non
cesses p̃parare te ad certamē. q: a
dextris ⁊ a sinistris sunt hostes qui
nunq̃ quiescunt.

De gratitudine p̃ grā dei Cap. x.

Quid queris quierē cū nat⁹
sis ad laborē? Done te ad
patientiam magis q̃ ad con-
solationē: ⁊ ad crucē portandā ma-
gis q̃ ad leticiā. Quis enim secula-
rium non libenter consolationem
⁊ leticiam spiritualem acciperet. si
semper obtinere posset. Excedunt
enī spirituales consolationes omnes
mūdi delicias ⁊ carnis voluptates.

Nam omnes delitię mundanę aut turpes sunt aut vanę. Spirituales vero delitię solę iocundę et honestę et virtutibus progeniř et a deo puris insulę mentibus. Sed istis diuinis consolationibus nemo semper pro suo affectu frui valet. q: temp' tentationis non diu cessat. Multũ cõtrariat' superne visitationi falsa libertas animi et magna confidentia sui. Deus bene facit consolationis gratiã dando; sed homo male agit non totũ deo cum gratiarũ actione retribuendo. Et ideo non possunt in nobis dona gratię fluere. quia in grati sumus auctori. nec totum refundimus fontali origini. Semper enim debetur gratia. digne gratias referẽti. auferet ab elato quod dari solet humili. Nolo consolationem quę mihi aufert cõpunctionem. nec affecto cõtemplationẽ quę ducit in elationem. Non enim omne altum sanctũ. nec omne desiderũ purum. nec omne dulce bonum. nec omne charũ gratũ deo. Libenter accepto gratiã vnde humilior et timoratioz inueniar. atq; ad relinquendũ me paratioz fiam. Doctus dono gratię et erudit' subtractionis verbere nõ sibi audebit quicq; boni attribuere sed potius se pauperẽ et nudũ confitebitur. Da deo quicquid dei est; et tibi ascribe quod tuũ est. hoc est. deo gratias pro gratia tribue. tibi autẽ soli culpam; et dignã penã pro culpa deberi sentias. Donec te semp ad infimũ et dabitur tibi summũ; nam summũ non stat sine infimo.

Summi sancti apud deum. minimi sunt apud se; et quanto gloriores tãto in se humiliores. pleni veritate et gloria celesti. non vanę glorię cupidit. In deo fundati et confirmati nullo modo possunt esse elati; et qui deo totum ascribũt quicquid boni acceperunt. gloriam ab inuicem nõ querũt; sed gloriã quę a solo deo est volunt; et deum in se et in omnibus sanctis laudari sup omnia cupiũt; et semper in idipsum tendunt. Esto igit' gratus in minimo. et eris dign' maiora accipere. Sit tibi minimũ etiã p maximo. et magis contẽptibile pro speciali dono. Si dignitas datoris inspicit. nullũ datum parvũ aut inunus vile videbit'. Nõ enim paruum est quod a sũmo deo donat' etiam si penas et verbera donauerit gratum esse debet. q: semper pro salute nostra facit quicqd nobis aduenire permittit. Qui gratiam dei retinere desiderat. sit grat' pro grã dei data. patiens pro sublata. oret ut redeat. cautus sit et humilis ne amittat.

De paucitate amatorum crucis ihu Cap. xi.

Habet ihu nunc multos amatores regni sui celestis sed paucos baiulatores sue crucis. Habet multos desideratores consolationis. sed paucos tribulatiois. Plures inuenit socios mentis; sed paucos abstinentię. Omnes volũt cũ xpo gaudere. sed pauci volunt p ipso aliquid sustinere. Mult' sequũtur ihm vsq; ad fractionem

panis: sed pauci ad bibendum calicem passionis. Multi miracula eius venerant: sed pauci ignominiam crucis sequuntur. Multi ih̄m diligunt: q̄d̄iū aduersa nō cōtingūt. Multi illū laudant et benedicunt: q̄d̄iū consolatiōes aliquas ab ipso recipiunt. Si autē se ih̄us absconderet et modicum eos relinqueret: aut in querimoniam aut in deiectionem nimiam cadunt. Qui autem ih̄m ppter ih̄m et non ppter suā aliquā cōsolatiōē ppiā diligunt ipsū in tribulatione et i angustia cordis sicut i summa cōsolatiōe benedicunt. Et si nunq̄ eis cōsolationem dare vellent: ipsū tamen semper laudaret et semper gratias agere vellent. Quantum potest amor ih̄u purus nullo ppio comodo uel amore permixtus. Nōne omnes mercenarii sunt dicendi: qui cōsolatiōes semp querunt? Nōne amatores sui magis q̄ xpi probant: qui sua comoda uel lucra semper meditantur? Ubi inuenietur talis q̄ velit deo seruire gratis? Raro inuenit tam spiritalis aliquis qui omnibus sit nudatus. Nam verum spiritu pauperē et ab omni creatura nudū quis inueniet? Procul et de vltimis finibus precium eius. Si dederit homo omnē substantiam suam. adhuc nihil est: et si fecerit penitentiam magnam adhuc exiguum est: et si apprehenderit omnem scientiā. adhuc longe est: et si habuerit virtutem magnā et deuotionē nimis ardentē. adhuc multum sibi deest. vnum scilicet qd̄

sibi sume necessariū ē. Quid illud? Ut omnibus relictis se relinquat et a se totaliter creat: nihilq̄ de priuato amore retineat. Cum omnia fecerit que facienda nouerit. nihil se fecisse sentiat. Nō grande poneret q̄ grandis estimari possit: s; in veritate seruū inutile se pronunciet. sicut veritas ait: Cū feceritis omnia que pcepta vobis sunt. adhuc dicite quia serui inutiles sumus. Tunc vero pauper et nudus spiritu esse poterit et cū ppheta dicere: Quia vnicus et pauper sū ego. Nemo isto ditior: nemo tamē liberior. nemo potentior: illo qui scit se et omnia relinquere et ad infimum se ponere.

De regia via sancte crucis Cap. xij.

Omnis hic multis videtur sermo: Abnega te ipsum tolle crucem tuā et sequere ih̄m. Sed multo durius erit audire illud extremū verbum: Discede a me maledicti in ignē eternū. Qui enim modo libenter audiunt et sequuntur verbum crucis. tūc nō timebūt ab auditione mala eterne damnatiōis. Hoc signū crucis erit in celo cum dominus ad iudicandū venerit. Tunc omnes serui crucis qui se crucifixo conformauerunt in vita. ad xpm accedent iudicem cum magna fiducia. Quid igitur times tollere crucem per quam itur ad regnū? In cruce salus. in cruce vita. in cruce protectio ab hostibus. in cruce infusio superne suauitatis. in cruce robur metis. in cruce gaudiū

Salus
vita
protectio
superiora
liberatio
gaudium
victoria
perfectio

Abnega
Audito mala

spiritus in cruce virtus summa in cruce perfectio sanctitatis. Non est salus anime nec spes eterne vite nisi in cruce. Tolle ergo crucem et sequere ihm. et ibis in vitam eternam. Precessit ille baiulans sibi crucem et mortuus est pro te in cruce. ut tu etiam portes crucem et mortua affectes in cruce. quod si commoventur fueris. etiam cum illo pariter viues: et si foci fueris penes socius eris et glorie. Ecce in cruce totum constat et in moriendo totum iacet: et non est alia via ad vitam et ad veram internam pacem nisi via sancte crucis et quotidiane mortificationis. Ambula ubi vis. quere quodcumque volueris: et non inuenies altiorē viam supra. nec securiorē viam infra nisi viam sancte crucis. Dispone et ordina omnia secundum tutum velle et videre. et non inuenies nisi semper aliquid pati debere aut spondere aut inuiter: et ita crucem semper inuenies. Aut enim in corpore dolor senties. aut in anima spiritus tribulationem sustinebis. Interdum a deo relinqueris. interdum a proximo exercitaberis. et quod amplius est sepe tibi metipsum gravis eris. nec tamen aliquo remedio vel solatio liberari seu alleviari poteris. sed donec deus voluerit oportet quod sustineas. Vult enim deus ut tribulationem sine consolatione discas pati. et ut illi totaliter te subicias et humilior: ex tribulatione fias. Nemo ita cordialiter sentit passionem christi sicut is cui contigerit similia pati: Crux igitur semper parata est ubique te expectat.

Nō potes effugere ubique cucur-
reris: quod ubique veneris te ipsum te-
cum portas. et semper te ipsum inuenies.
Conuertere te supra. perverte te infra. con-
uertere te extra et intra. et in his omnibus
inuenies crucem: et necesse est te ubi-
cumque tenere patientiam. si internam vis
habere pacem et perpetuam. promereri
coronam. Si libenter crucem portas
portabit te et deducet te ad deside-
ratum finem: ubi scilicet finis patiendi
erit quibus hic non erit. Si inuiter
portas. onus tibi facis: et te ipsum
magis grauas. et tamen oportet ut
sustineas. Si abijcis vnam crucem:
aliā proculdubio inuenies et forsi-
tan grauiorem. Credis tu euadere
quod nullus mortalium potuit per-
terire? Quis sanctorum in mundo sine
cruce et tribulatione fuit? Nec enim
dominus noster ihesus christus vna hora
sine dolore passionis fuit quod diu vixit.
Oportebat autem christum pati et resurge-
re a mortuis: et ita intrare in gloriam
suam. Et quomodo tu aliam viam queris
quam hanc regiam viam que est via sancte
crucis? Tota vita christi crux fuit et
martyrium: et tu tibi queris requiem et
gaudium? Erras erras si aliud queris
quam pati tribulationes: quia tota ista
vita mortalis plena miserie et circū
signata crucibus. Et quanto altius deus
in spiritu profecerit: tanto grauior
cruces sepe inueniet. quia crucis sui
pena magis ex amore crescit. Sed
tamen iste sic multipliciter afflic-
tus non est sine leuamine consolatio-
nis: quia fructus magnū sibi sentit
acrescere ex sufferentia sue crucis.

Tolle tu portas
Inuenies

Conuertere te supra
Intra
Extra
Intra

Palla vbiqz

Si portas portabit
te

Abijcis

Qs. Intra cruce

Via Regia

Pati Tribulatio

Ex hoc pena

Cruce semper inuenies

Vult deus ut Tribulatione tua consolatione discas pati

Totaliter te illi subicias

Humilior ex tribulatione fias

Nam dñi spōte illi se subijcit. omne
onus tribulationis in fiduciam di-
uine consolationis conuertitur. Et
quanto caro magis p tribulationē
atterit; tanto amplius spiritus p in-
ternā consolationē roboratur. Et
nōnūq̄ intantū confortatur ex affe-
ctu tribulationis et aduersitatis ob
amorem conformitatis crucis xpi;
ut non sine dolore et tribulatione esse
veller; quoniā tanto se acceptiozem
deo credit; quāto plura et grauiora
pro eo pferre poterit. Nō est illud
virtus hominis. sed gratia xpi; quē
tanta potest et agit in carne fragili;
ut quod naturaliter semp abhorret
et fugit. hoc feruore spiritus aggre-
diatur et diligat. Non est fm ho-
minē crucem portare. crucē amare.
corpus castigare; et seruituti sub-
ijcere. honores fugere. contumeliā
libenter sustinere. seipsū despiciere et
despici optare. aduersa quēq; cum
damnis perpeti. et nihil prosperitatis
in hoc mūdo desiderare. Si ad te
ipsum respicis. nihil huiusmodi ex
te poteris; sed si in dño cōfidis. da-
bitur tibi fortitudo de celo; et sub-
ijcietur ditioni tue mundus et caro.
Sed nec inimicū diaboli timebis.
si fueris fide armatus; et ihu cruce
signatus. Pone ergo te sicut fidelis
et bonus seruus xpi ad portandam
viriliter crucē dñi tui. p te ex amore
crucifigi. Prepara te ad toleranda
multa aduersa et varia incōmoda in
hac misera vita; quia sic tecum erit
vbicūq; fueris. et sic reuera eum in-
uenies vbicūq; latueris. Oportet

te ita esse. et nō est remediū euaden-
di a tribulatione malozū et dolorē
q̄ ut te patiaris. Calicem dñi affe-
cranter bibe si amicus ei esse et partē
cum eo habere desideras. Cōsola-
tiones deo cōmitte. faciat ipse cum
talibus sicut sibi magis placuerit.
Tu vō pone te ad sustinendum tri-
bulationes; et reputa eas maximas
consolationes; quia non sunt con-
digne passionēs huius temporis ad
futuram gloriā; quē reuelabitur
in nobis promerendam. etiam si
solus omnes posses sustinere. Quan-
do ad hoc veneris q̄ tribulatio ti-
bi dulcis est et sapit pro xpo. tūc be-
ne tecum esse estima; quia inue-
nisti paradysum i terra. Quidū pa-
ti tibi graue est et fugere queris.
tamdiū male habebis; et sequet te
vbicūq; fuga tribulationis. Si po-
nis te ad quod esse debes. videlicet
ad patiendum et moriendū. fiet ci-
to melius et pacē inuenies. Etia et si
raptus fueris in terciū celū cū pau-
lo. nō es. ppter ea securatus de nul-
lo cōtrario sustinendo. Ego inquit
ihus ostendam illi quanta oporteat
eū pro nomine meo pati. Pati ergo
tibi remanet. si ihm diligere et ppe-
tue illi seruire placet. Utinā dignus
esses. p nomine ihu aliquid pati. q̄
magna glōria remaneret tibi. quā-
ta exultatio omnibus sanctis dei;
quāta edificatio esset. primi. Nam
patiētia omnes recōmendat. quous
pauci tñ pati velint. Merito debe-
res libenter modicum pati p xpo;
cū multi grauiora patiūt p mūdo.

Scias p certo q: morientē te oportet ducere vitā: ⁊ quanto plus qsqz sibi morit. tanto deo magis viuere incipit. Nemo aptus est ad cōprehendēdū celestia. nisi se submiserit ad portandū p xpo aduersa. Nihil deo acceptius. nihil tibi salubrius in mundo isto q̄ libenter pati pro xpo. Et si eligendum tibi esset. magis optare deberes pro xpo aduersa pati q̄ multis consolationibus recreari. quia xpo similioz esles ⁊ omnibus sanctis ei⁹ magis cōformioz. Non enim stat meritum nostrum ⁊ profectus status nostri in multis suauitatibus ⁊ cōsolationibus: sed potius in magnis grauitatibus ⁊ tribulationibus perferendis. Si quidem aliquid melius ⁊ vtili⁹ saluti hoi⁹ q̄ pati fuisset: xps vtiqz verbo ⁊ exemplo ostendisset. Nam ⁊ sequentes se discipulos omnesqz eum sequi cupientes manifeste ad crucem portandam hortat⁹ ⁊ dicit: Si quis vult venire post me. abneget semetipsum ⁊ tollat crucē suā ⁊ sequat⁹ me. Omni⁹ ergo perlectis ⁊ scrutatis sit ista finalis conclusio. Quoniā per multas tribulationes oportet nos intrare in regnū dei.

Explicit liber secundus

Incipit tertius

De interna xpi locutione ad animam fidelem Cap. i.

Adiam quid loquatur in me dñs deus. Beata anima que dñm in se loquentē audit ⁊ de ore ei⁹ verbū consolationis accipit. Beate

aures que venas diuini susurrū suscipiunt: ⁊ de mundi huius susurratōib⁹ nihil aduertunt. Beate plāne aures que non vocē foris sonantem: sed interius auscultant veritatem loquentem ⁊ docentem. Beati oculi qui exterioribus clausi. interioribus autē sunt intenti. Beati qui interna penetrant: ⁊ ad capiēda archana celestia magis ac magis p quotidiana exercitia se student pēparare. Beati qui deo vacare gestiunt ⁊ ab omni impedimento seculi se excutiūt. Animaduerte hec o aīa mea ⁊ claudē sensualitatis tuę ostia ut possis in te audire quid loquatur dñs deus in te: Nec dicit dilectus tuus. Salus tua ego sum. pax tua ⁊ vita tua. Serua te apud me ⁊ pacē inuenies. Dimitte omnia trāsitoria ⁊ quere eterna. Quid sunt omnia temporalia nisi seductoria: Et quid inuant omnes creature. si fueris a creatore deserta: Omni⁹ ergo abdicatis. creatori tuo te redde placidam ac fidelem ut verā valeas apprehendere beatitudinem.

Veritas intus loquitur sine strepitu verborum Cap. ii.

Loquere dñe qz audit seruus tuus. Seru⁹ tuus ego sum: da mibi intellectū ut sciam testimonia tua. Inclina cor meū in verba oris tui: fluat ut ros eloquium tuum. Dicebant olim fili⁹ israel ad moysen: loquere nobis tu ⁊ audiemus. non loquatur nobis dñs ne forte moriamur. Nō sic dñe non sic oro: sed magis cum samuele

Se qd melius ē pati xps

Verbo
Exemplo

c

ppheta humiliter ac desideranter
obsecro: Loquere dñe quia audit
seruus tuus: nō loquat mibi moy-
ses aut aliquis ex prophetis: s; po-
tius tu loquere domine deus inspi-
rator illumi natoz omniū prophe-
tarum: quia tu solus sine eis potes
me perfecte imbuerē: illi autē sine
te nībil proficiunt. Possunt quidē
verba sonare sed spiritum non con-
ferunt. Dulcherrime dicunt sed te
tacente cor nō accendunt. Litteras
tradūt: sed tu sensum aperis. Mi-
steria proferūt: sed tu reseras intel-
lectum signatorū. Mandata edi-
cunt: sed tu iuuas ad perficiendū.
Uiam ostendunt: sed tu confortas
ad ambulandū. Illi foris tm agūt:
sed tu corda instruis et illuminas.
Illi exterius rigant: sed tu fecun-
ditatem donas. Illi clamant ver-
bis: sed tu auditui intelligētiā tri-
buis. Non ergo loquat mibi moy-
ses: sed tu dñe deus meus eterna
veritas ne forte moriar et sine fru-
ctu efficiar. Si fuero tm foris ad-
monitus et intus non accensus ne
sit mibi ad iudicium verbum audi-
tum et non factum cognitum nec
amatum creditum et non seruatiū.
Loquere igitur dñe quia audit ser-
uus tuus. Verba enim vitę eterne
habes. loquere mibi ad qualēcūq;
anīmę meę consolationem: et ad to-
tius vitę meę emendationem. tibi
autem ad gloriā et perpetuum ho-
nozem.

Quod verba dei cum humilitate
sunt audienda: et q̄ multi ea

non ponderant

Cap. iiii.

Audi fili mi verba mea. ver-
ba suauissima. omne phi-
losophozū et sapientiū huius
mundi scientiam excedentia. Ver-
ba mea spiritus et vita sunt. nec hu-
mano sensu pensanda. Nō sunt ad
vanam complacentiam trabenda:
sed in silentio audienda et cum om-
ni humilitate atq; affectu magno
suscipienda. et dixi: Brūis ē quē tu
erudieris dñe et de lege tua docue-
ris eum ut mitiges ei a diebus ma-
lis et nō desoletur in terra. Ego in-
quit dñs docui prophetas ab initio
et vsq; nunc non cesso omnibus lo-
qui: sed multi ad vocem meam sur-
di sunt et duri. Plures mundum li-
bentius audiunt q̄ deum: facilius
sequūt carnīs sue appetitum q̄ dei
beneplacitum. Promittit mundus
temporalia et parua. et seruit ei au-
ditate magna. Ego promitto sūma
et eterna. et torpescunt mortaliū cor-
da. Quis tanta cura mibi in om-
nibus seruit et obedit sicut mundo
et dominis eius seruitur? Erubescē
sydon ait mare. Et si causā queris
audi quare. Pro modica prębenda
longa via curritur: et pro eterna vi-
ta vix a multis pes semel a terra le-
uatur. Uile precii querit pro vno
nūmismate interdum turpiter liti-
gatur: et p vana re et parua promi-
sione die noctuq; fatigari non ti-
metur. Sed prohdolo: p bono in-
cōmutabili pro premio inestimabi-
li. pro sūmo honore et gloria inter-
minabili vel ad modicum fatigari

pigratur. Erubescere ergo serue piger et querulose quod illi paratior inueniuntur ad perditionem quam tu ad vitam. Gaudent illi amplius ad vanitatem quam tu ad veritatem. Equidem a spe sua nonnunquam frustrantur: sed promissio mea neminem fallit. nec confidentem mihi dimittit inanem. Quod promisi dabo: quod dixi implebo. si tamen usque in finem fidelis in dilectione mea quis permanferit. Ego remunerator sum omnium bonorum et fortis probator omnium deuotorum. Scribe verba mea in corde tuo et pertracta diligenter: erunt enim in tempore tentationis valde necessaria. Quod non intelligis cum legis. cognosces in die visitationis. Dupliciter soleo electos meos visitare. tentatione scilicet et consolatione: et duas lectiones eis quotidie lego. unam increpando eorum vitia. alteram exhortando ad virtutum incrementa. Qui habet verba mea et spernit ea. habet qui iudicet eum in nouissimo die.

Oratio ad implorandum deuotionis gratiam Cap. iiii.

Domine deus meus omnia bona mea tu es. Et quod ego sum ut audeam ad te loqui? Ego sum pauperrimus seruus tuus et abiectus vermiculus multo pauperior et contempnibilior quam scio et dicere audeo. Memento tamen domine quod nihil sum. nihil habeo. nihilque valeo. Tu solus bonus iustus et sanctus. tu omnia potes. omnia prestatas. omnia impleas. solum peccatorem

inanem relinquens. Reminiscere miserationum tuarum domine: et imple cor meum gratia tua: qui non vis vacua esse opera tua. Quomodo possum me tolerare in hac misera vita. nisi me confortauerit misericordia et gratia tua? Noli auertere faciem tuam a me. noli visitationem tuam prolongare. noli consolationem tuam abstrahere. ne fiat anima mea sicut terra sine aqua tibi. Domine doce me facere voluntatem tuam. doce me coram te digne et humiliter conuersari: quia sapientia mea tu es: qui in veritate me cognoscis: et cognouisti antequam fieret mundus: et antequam natus essem in mundo.

In veritate et humilitate coram deo conuersandum est Cap. v.

Illi ambula coram me in veritate: et simplicitate cordis tui quere me semper. Qui ambulat coram me in veritate. turabitur ab incurribus malis et veritas liberabit eum a seductoribus et a detractoribus iniquorum. Si veritas te liberauerit. vere liber eris et non curabis de vanis hominum verbis. Domine verum est sicut dicis. ita quesito mecum fiat. Veritas tua me doceat. ipsa me custodiat et usque ad salutarem finem me conducat. Ipsa me liberet ab omni affectione mala et inordinata dilectionis: et ambulabo tecum in magna cordis libertate. Ego te docebo aut veritas que recta sunt et placita coram me.

Logita peccata tua cū displicentia magna ⁊ microre: ⁊ nūq̃ reputes te aliquid esse ppter opera bona. Reuera peccator es ⁊ multis passionibus obnoxius ⁊ implicatus. Ex te semper ad nihil tendis ⁊ cito laberis: cito vinceris: cito turbaris: cito dissolueris. Nō habebis quicq̃ vnde possis gloriari: s; multa vnde te debes vilificare: quia multo infirmior es q̃ vales comprehendere. Nihil ergo magnū tibi videat̃ ex omnib⁹ quę agis: nihil grāde: nihil preciosū ⁊ admirabile: nihil reputatione appareat dignū: nihil altum: nihil vere laudabile ⁊ desiderabile nisi quod eternum est. Placeat tibi super omnia eterna veritas: displiceat tibi super omnia vilitas maxima tua. Nihil sic timeas: nihil sic vituperes ⁊ fugias sicut vitia ⁊ peccata tua: quę magis displicere debent q̃ quelibet rerū damna. Quidam non sincere corā me ambulant sed quadā curiositate ⁊ arrogantia ducti volūnt secreta mea scire ⁊ alta dei intelligere: se ⁊ suā salutē negligentes. Hi sepe in magnas tērationes ⁊ peccata propter suā superbiam ⁊ curiositatē me eis aduersante labunt. Time iudicia dei: expauesce iram omnipotentis: noli autē discutere opera altissimi: s; tuas iniquitates pserurare: in quātis deliquisti ⁊ q̃ multa bona neglexisti. Quidā solū portant suā deuotionē in libris ⁊ quidā in imaginibus: quidā autē in signis exteriorib⁹ ⁊ figuris: quidam habent me in ore: sed modicū

i corde. Sūt ⁊ alij q̃ intellectu illuminati ⁊ affectu purgati ad eternā semp̃ anhelant: de terrenis gramē audiunt: necessitatibus nature dolenter inferuiunt: ⁊ hi sentiūt quid veritatis spiritus loquit̃ in eis qui docet eos terrena despiciere ⁊ amare celestia: mūdū negligere: ⁊ celū tota die ac nocte desiderare.

De mirabili affectu diuini amoris Cap. vi.

Benedico te pater celestis pater dñi mei ihu xpi: quia mei pauperis dignatus es recordari. O pater misericordiarū ⁊ deus totius consolatiōis: grāias ago tibi qui me indignū omni consolatione quādoq; tua recreas consolatione. Benedico te semper ⁊ glorifico cum vnigenito filio tuo ⁊ spiritu sancto paraclito in secula seculorū. Eya dñe deus amator sancte meus cum tu veneris in cor meum exultabunt omnia interiora mea. Tu es gloria mea ⁊ exultatio cordis mei: tu spes mea ⁊ refugiū meū in die tribulationis meę. Sed quia adhuc debilis sum in amore ⁊ imperfect⁹ i virtute: ideo necesse habeo a te cōfortari ⁊ cōsolari: ppter ea visita me sepius ⁊ instrue disciplinis sanctis. Libera me a passionibus malis: ⁊ sana cor meū ab omnibus affectionibus inordinatis ⁊ vitijs: ut intus sanatus ⁊ bene purgatus apertus efficiar ad amandū: fortis ad patiendū: stabilis ad perseverandū. Magna res est amor: magnū omnino bonum: quod solum leue facit

omne onerosū: et fert equaliter omne ineguale. Nam onus sine onere portat: et omne amarū dulce ac sapidū efficit. Amor ibi nobilis ad magna operanda ipellit: et ad desideranda semper perfectiora excitat. Amor vult esse sursum nec ullis inferioribus rebus retineri. Amor vult esse liber et ab omni mundana affectiōe alienus. ne internus eius impediatur aspectus. ne per aliquod commodum temporale implicatiōes sustineat aut per incomodū succūbat. Nihil dulcius est amore. nihil fortius. nihil altius. nihil latius. nihil iocundius. nihil plenius. nihil melius in cēlo et in terra. quia amor a deo natus est: nec potest nisi in deo super omnia creata requiescere. Amans volat. currit. letatur. liber est et non tenetur. dat omnia pro omnibus: et habet omnia in omnibus. quia in vno summo super oīa quiescit: ex quo omne bonū fuit et procedit. Non respicit ad dona: sed ad donantē se conuertit super omnia bona. Amor modum semper nescit: sed super omnē modū feruescit. Amor onus nō sentit. labores nō reputat. plus affectat quā valet. de impossibilitate non causatur quia cuncta sibi posse et licere arbitrat. Valet igitur ad omnia et multa implet et effectui mancipat ubi non amans deficit et iacet. Amor vigilat: et dormiens non dormitat. Fatigatus non lassatur. artatus nō aratur. territus nō conturbatur: sed sicut vinax flamma et ardens facula sursum erumpit. secureque per-

transit. Si quis amat. nouit quid hec vox clamet. Magnus clamor in auribus dei est. ipse ardens affectus animę quę dicit: Deus meus. amor meus. tu solus meus et ego tuus. Dilata me in amore: ut discam interiora cordis ore degustare. quā suauē sit amare et in amore liquefieri et natare. Teneam amore vadens super me per nimio feruore et stupore. Cantem amoris canticum: sequar te dilectum meum in altum: deficiat in laude tua anima mea iubilans ex amore. Amem te plus quā me: nec me nisi propter te: et omnes in te qui vere amant te. sicut iubet lex amoris lucēs ex te. Est amor: velox. sincerus. pius. iocundus: et amicus. fortis. patiens. fidelis. prudēs. longanimis. virilis: et seipsū nunquā querens. Ubi enim seipsū aliquis querit. ibi ab amore cadit. Est amor: circumspectus. humilis: et rectus: non mollis. nō leuis. nec vanus intendens rebus. sobrius. castus. stabilis. quietus: et in cūctis sensibus custoditus. Est amor: subiectus et obediens prelati. sibi vilis et despectus. deo deuotus et gratificus. confidens et semper sperans in eo. etiam cum sibi nō sapit deus. quia sine dolore non viuatur in amore. Qui non est paratus omnia pati et ad voluntatem stare dilecti. non est dignus amator appellari. Oportet amantē omnia dura et amara propter dilectum libenter amplecti: nec ob contraria accidentia ab eo deflecti.

De probatione veri ama-
toris

Cap. vii.

Non es adhuc fortis et prudens amator. Quare dñe? Quia propter modicam contrarietatem deficiis a conceptis et nimis avidè consolationem queris. Fortis amator stat in tentationibus nec callidis credit persuasionebus inimici. Sicut in prosperis ei placeo ita nec in aduersis displiceo. Prudens amator non tam donum amantis considerat quam dantis amorem. Affectum potius attendit quam censum et infra dilectum omnia data ponit. Nobilis amator non quiescit in dono sed in me super omne donum. Non est ideo totum perditum si quandoque minus bene de me uel de sanctis meis sentis quam velles. Affectus ille bonus dulcis quem interdum percipis affectus gratie presentis est et quidam pregustus patrie celestis super quo non minimum inmitendum quia vadit et venit. Letare autem aduersus incidentes malos animi motus suggestionemque spernere diaboli insigne est virtutis et magni meriti. Non ergo te conturbent alienae fantasie de quacumque materia ingeste. Forte seruam propositum et intentionem rectam ad deum. Nec est illusio quam aliquando in excessum subito raperis et statim ad ineptias solitas cordis reuertaris. Illas enim inuite magis pataris quam agis et quam diu displicent et reuiteris meritum est et non perditio.

Scito quod antiquus inimicus omnino nititur impedire desiderium tuum in bono et ab omni deuoto exercitio euacuare. a sanctorum scilicet cultu a pia passionis mee memoria a peccatorum vitii recordatione a proprii cordis custodia et a firmo proposito perficiendi in virtute. Multas malas cogitationes ingerit ut tedium tibi faciat et horrorem ut ab oratione reuocet et sacra lectione. Displicet sibi humilis confessio et si posset a communione cessare faceret. Non credas ei neque cures illi licet sepius tibi deceptionis tenderit laqueos. Sibi imputa cum mala ingerit et imunda dicito illi: Uade inuide spiritus erubescemiser valde imundus es tu qui talia inferis auribus meis. Discede a me seductor pessime non habebis in me partem ullam sed ibi mecum erit tanquam bellator fortis et tu stabis confusus. Malo potius mori et omnem penam subire quam tibi consentire. Late et obmutescere non audiam te amplius licet mihi plures moliris molestias. Dominus illuminatio mea et salus mea quem timebo? Dominus protector vite mee a quo trepidabo? Si constistant aduersum me castra non timebit cor meum. Dominus adiutor meus et redemptor meus. Certa tanquam miles bonus et si interdum ex fragilitate corruis resume vires fortiores prioribus confidens de ampliori gratia mea et multum precauere a vana

complacentia et superbia. Propter hoc multi in errorem ducuntur et in cecitatem pene incurabilem quandoque labuntur. Sit tibi in cautela et perpetua humilitatem ruina hec superbiorum de se stulte presumptum.

**De occultanda gratia
sub humilitatis ci-
stodia. Cap. viii.**

Hilii utilius est tibi et securius devotionis gratiam abscondere nec in altum te efferre nec multum inde loqui neque multum ponderare; sed magis temetipsum despiciere et tanquam indigno datam timere. Non est huic affectui tenacius inherendum; quod citius potest mutari in contrarium. Cogita in gratia quam miser et inops esse soles sine gratia. Nec est in eo tamen spiritualis vite profectus cum consolationis habueris gratiam; sed cum humiliter et abnegate patienterque tuleris eius subtractionem ita quod tunc ab orationis studio non torpeas; nec reliqua opera tua ex usu facienda omnino dilabi permittas; sed sicut melius poteris et intellexeris libenter quod in te est facias nec propter ariditatem seu anxietatem mentis quam sentis te totaliter negligas. Multi enim sunt; qui cum non bene eis succederit statim impatientes fiunt aut desides. Non enim semper est in potestate hominis via eius; sed dei

est dare et consolari quando vult et quantum vult et cui vult. sicut sibi placuerit et non amplius. Quidam incauti propter devotionis gratiam seipsos destruxerunt quia plus agere voluerunt quam potuerunt non penitentes sue paruitatis mensuram; sed magis cordis affectum sequentes quam rationis iudicium. Et quia maiora presumpserunt quam deo placitum fuit idcirco gratiam cito perdidērunt. Facti sunt inopes et viles relictique; qui in celum posuerunt nidum sibi ut humiliati et depauperati discant non in aliis suis volare sed sub pennis meis sperare. Qui adhuc novi sunt et imperiti in via domini nisi consilio discretorum se regant facilius decipi possunt et elidi. Quod si suum sentire magis sequi quam alius exercitatis credere volunt erit eis periculosus exitus si tamen retrahantur a proprio conceptu non valuerint. Raro sibi ipsis sapientes ab alijs regi humiliter patiuntur. Melius est modicum sapere cum humilitate et parua intelligentia quam magni scientiarum thesauri cum vana complacencia. Melius est tibi minus habere quam multum unde posses superbire. Non satis discrete agit qui se totum leticie tradit oblitiscens pristina inopie sue; et casti timoris domini qui timet gratiam oblatam amittere. Non etiam satis virtuose sapit qui tempore aduersitatis et cuiusque grauitatis nimis desperare se gerit et minus fidenter

de me q̄ oportet recogitat ac sentit
Qui tempore pacis nimis securus
esse voluerit. sepe tempore belli ni-
mis deiectus et formidolosus repe-
rietur. Si scires semper humilis et
modicus in te permanere. nec non
spiritum tuū bene moderare ac re-
gere: non incideres tam cito in pe-
riculum et offensam. Consilium bo-
num est: ut feruoris spiritu conce-
pto mediteris quid futurum sit ab-
scedente lumine. Quod dum con-
tigerit. recogita et denuo lucem pos-
se reuerti: quam ad cautelam tibi.
mibi autem ad gloriam. ad tempus
subtrahi. Utilior est enim sepe talis
probatio q̄ si semper prospera pro-
tua haberes voluntate. Nam me-
rita non sunt et hoc estimanda si
quis plures visiones aut cōsolatio-
nes habeat. uel si peritus sit in scri-
pturis aut i altiori ponatur gradu:
sed si vera fuerit humilitate funda-
tus et diuina charitate repletus: si
dei honorem pure et integre semper
querat: si seipsum nihil reputet. et i
veritate despiciat atq; ab alijs etiā
despici et humiliari magis gaudeat
q̄ honorari.

De uili estimatione sui ipsius
in oculis dei Cap. ix.

Liquor: ad dñm meum cū
sim puluis et cinis. Si me
amplius reputaui: ecce
tu stas contra me: et dicūt testimo-
nium verum iniquitates meę. nec
possum contradicere. Si autem me
vilificaui et ad nihilū redegeo et
ab omni propria reputatione defe-

cero atq; sicut sum puluerificaui: o-
erit mihi ppria gratia tua: et uici-
na cordi meo lux tua: et omnis esti-
matio quātulacūq; minima in val-
le nobileitatis meę submergetur et
peribit in eternū. Ibi ostendes me
mibi quid sum. quid fui: et de quo
veni: quia nihil. et nesciui. Si mi-
hi ipsi relinquo: ecce nihil et tota
infirmetas. Si autem subito me re-
spereris. statim fortis efficio: et no-
uo repleo: gaudio. Et mirum valde
q̄ sic repente subleuo: et tam beni-
gne a te cōplector: qui pprio pon-
dere semper ad ima fero. Facit hoc
amor: tuus gratis p̄ueniens me et
in tam multis subueniens necessi-
tatibus: a grauius quoq; custo-
diens me periculis et ab innumeris
ut vere dicam cripiens malis. De
si quidem male amando me perdidisti
et te solum querendo et pure aman-
do me et te pariter inueni: atq; ex
amore profundius ad nihilum me
redegi. Quia tu o dulcissime facis
mecum supra meritum omne: et su-
pra id quod audeo sperare uel roga-
re. Benedictus sis deus meus quia
licet ego omnibus bonis sim indi-
gnus. tua tamē nobilitas et infinita
bonitas nūq̄ cessat benefacere etiā
ingratis et longe a te auersis. Con-
uerte nos ad te: ut simus grati. hu-
miles et deuoti. quia salus nostra tu
es. uirtus et fortitudo nostra.

Omnia ad deum sicut
ad finem ultimum sunt
referenda Cap. x.

Pli ego debeo esse finis tu⁹
supremus & ultimus si vere
desideras esse beatus. Ex
hac intentione purificabitur affe-
ctus tuus sepius ad seipsum & ad
creaturas male incuruatus. Nam
si teipsum in aliquo queris. statim
in te deficiis & arescis. Omnia ergo
ad me principaliter referas; quia
ego sum qui omnia dedi. Sic sin-
gula considera: sicut ex summo bo-
no manantia: & ideo ad me tanq̃
ad suam originem cuncta sunt re-
ducenda. Ex me pusillus & magnus
pauper & diues tanq̃ ex fonte viuo
aquam hauriunt viuam. & qui mihi
sponte & libere deseruiunt. gratiam
pro gratia accipient. Qui autē ex-
tra me voluerit gloriari uel in ali-
quo priuato bono delectari. nō sta-
bilietur in vero gaudio neq; in cor-
de suo dilatabitur: s; multipliciter
impediet & angustabitur. Nihil
ergo tibi de bono ascribere debes:
nec alicui homini virtutem attri-
buas. sed totū da deo: sine quo ni-
hil habet homo. Ego totum dedi:
ego totū rehabere volo. & cum ma-
gna districtione gratiarū actiones
requiro. Hec est veritas qua fugat
glorie vanitas. Et si intrauerit ce-
lestis gratia & vera charitas. non
erit aliqua inuidia nec contractio
cordis: neq; priuat' amor occupa-
pabit. Vincit enim omnia diuina
charitas: & dilatat omnes anime
vires. Si recte sapis. i me solo gau-
debis. in me solo sperabis: quia ne-
mo bonus nisi solus deus: qui est

super omnia laudandus & in omni-
bus benedicendus.

**De sperto mundo dulce est
seruire deo** **Lap. xi.**

Nunc iterum loquor dñe &
non silebo: dicam in auri-
bus dei mei. dñi mei & re-
gis mei qui est in excelsis. O q̃ ma-
gna multitudo dulcedinis tue dñe
quā abscondisti timentib' te. & qd
es amantib': quid toto corde tibi
seruientibus? Vere ineffabilis dul-
cedo contemplationis tue: quam
largiris amantibus te. In hoc ma-
xime ostendisti dulcedinem chari-
tatis tue: quia cum non essem. feci-
sti me: & cū errarem longe a te. re-
duxisti me. ut seruirem tibi. & p̃ce-
pisti ut diligam te. O fons amoris
perpetui quid dicā de te: quomodo
potero tui obliuisci. qui mei digna-
tus es recordari? Etia postq̃ con-
taui & perij. fecisti vltra omnem
speciem misericordiam cum seruo tuo
& vltra omne meritum gratiam &
amicitiā exhibuisti. Quid retribuā
tibi pro gratia ista? Non enim om-
nibus datum est ut omnibus abdi-
catis seculo renuncient & monasti-
cam vitam assumant. Nūquid ma-
gnum est ut tibi seruiam cui omnis
creatura seruire tenetur? Non ma-
gnum mihi videri debet seruire ti-
bi: sed potius hoc mihi magnum &
admirandū apparet. q̃ tam paupe-
rem & indignum dignaris in seruū
recipere: & dilectis seruis tuis ad-
imare. Ecce omnia tua sūt que ha-
beo & vndetibi seruiō. Verūamen

viceversa tu magis mihi seruis q̄
ego tibi. Ecce celum ⁊ terra que in
ministerio hominis creasti p̄sto
sunt ⁊ faciunt quotidie quecumq;
mandasti. Et hoc parum est. quin
etiā angelos i ministerio hominis
creasti ⁊ ordinasti. Trāscēdit autē
hec omnia q; tu ipse seruire homini
dignatus es ⁊ te ipsum ei daturum
pmisisti. Quid dabo tibi p oibus
istis milibus bonis? Utinam pos
sem tibi seruire cunctis diebus vi
te mee. utinam uel vno die dignum
seruitiū exhibere sufficerem. Vere
tu es dignus omni seruitio. omni
honore ⁊ laude eterna. Vere dñs
meus es ⁊ ego pauper seruus tuus;
qui totis viribus teneor tibi serui
re. nec vnq̄ in laudibus tuis debeo
fastidire. Sic volo sic desidero; ⁊
q̄cquid mihi deest tu digneris sup
plere. Magnus honor magna glo
ria tibi seruire ⁊ omnia propter te
cōtemnere. Habebūt enim gratiā
magnam qui sponte se subiecerunt
tuę sanctissime seruituti. Inueniēt
suauissimam sancti spiritus conso
lationem. consequentur magnam
cordis libertatem; qui artam p no
mine tuo ingrediuntur viam ⁊ om
nem mundanam neglexerint curā.
O grata ⁊ iocūda dei seruitus. qua
homo veraciter efficit liber ⁊ san
ctus. O sacer status religiosi famu
latus qui hominem angelis reddit
equalem. deo placibilem. demoni
bus terribilem; ⁊ cunctis fidelibus
cōmendabilem. O amplectendum
⁊ semper optandum seruitium quo

sumū promeretur bonū ⁊ gaudium
acquiratur sine fine mansurū.

**De desideria cordis ex
aminanda sunt ⁊ mo
deranda** Cap. xij.

Egli oportet te adhuc mul
ta addiscere que necdū be
ne didicisti. Que sunt hec
dñe? Ut desiderium tuū ponas to
taliter fm beneplacitum meum; ⁊
tui ipsius amator non sis; sed mee
voluntatis cupidus amator ⁊ emu
lator. Desideria te sepe accendunt;
⁊ vehementer impellunt; sed con
sidera an propter honorem meum
an propter tuum comodum magis
mouearis. Si ego sum in causa;
bene cōtentus eris quomodocūq;
ordinauero. Si autem de proprio
questu aliquid later. ecce hoc ē qd
te impedit ⁊ grauat. Laue ergo ne
nimitū inuitariis super desiderio p̄
concepto me non consulto. ne for
te postea peniteat ⁊ displiceat quod
primo placuit; ⁊ quasi pro meliore
gelasti. Non enim omnis affectio
que videtur bona statim est sequen
da. sed nec omnis contraria affectio
ad primum fugienda. Expediit in
terdum refrenatione vti. etiam in
bonis studijs ⁊ desiderijs; ne per
importunitatē mentis distractionē
incurras. ne alijs per iudiciā
tionem scandalum generes. uel etiā
per resistētiā aliorum subito tur
beris ⁊ corruas. Interdū sō opor
tet violentia vti ⁊ viriliter appeti
tui sensitivo contraire. nec aduerte
re quid velit caro ⁊ quid non velit;

sed hoc magis satagere ut subiecta sit etiam nolens spiritui; et tamdiu castigari debet et cogi seruituti subesse donec parata sit ad omnia paucisq; contentari discat; et simplicibus delectari nec contra aliquod inconueniens murmurare.

De informatione patientie et luctamine aduersus concupiscencias Cap. xiiij.

Omnine dñe deus ut audio patientia ē mihi valde necessaria; multa enim i hac vita accidunt cōtraria. Nam qualitercūq; ordinauero de pace mea; non potest esse sine bello et dolore vita mea. Ita est fili. Non autem volo te talem querere pacem que tentationibus careat aut contraria non sentiat; sed tunc etiam estimare te pacem inuenisse cum fueris varijs tribulationibus exercitatus et in multis contrarietatibus probatus. Si dixeris te nō multa posse pati: quomodo tunc sustinebis ignem purgatorij? De duobus malis semper minus malum est eligendū. Ut ergo eterna futura supplicia possis euadere mala presentia studeas pro deo equanimiter tolerare. An putas q; homines seculi huius nihil aut parum patientur? Nec si inuenies etiā si delicatissimos quesieris. Sed habet inquis multas delectationes et proprias sequit̃ voluntates. ideoq; parū ponderant suas tribulationes. Esto q; ita sit ut habeāt quicqd voluerint;

sed q̃dū putas durabit? Ecce quē admodū sum deficient abundantes i seculo. et nulla erit recordatio p̃teritorum gaudiorum. Sed cum adhuc viuunt non sine amaritudine et tedio ac timore in eis quiescūt. Ex eadem namq; re vnde delectationem concipiunt sibi inde doloris penam frequenter recipiūt. Iuste illis sit. et quia inordinate delectationes querunt et sequuntur; non sine amaritudine et confusione eas expleant. **O** q̃ breues. q̃ falsę q̃ inordinate et turpes omnes sūt. Verūtamen p̃ ebrietate et cecitate non intelligunt; sed velut multa animalia propter modicum corruptibilis vite delectamentū mortem animę incurrunt. Tu ergo fili post concupiscencias tuas non eas et a voluntate tua auertere. Delectare in domino et dabit tibi peritiones cordis tui. Etenim si veraciter vis delectari et abundantius a me cōsolari. ecce in contēptu omnium mundanorum et in abscissione omnium infimarum delectationum erit benedictio tua; et copiosa reddetur tibi consolatio. Et quanto plus te ab omni creaturarum solatio subtraxeris; tanto in me suauiores et potentiores consolationes inuenies. Sed primo nō sine quadam tristitia et labore certaminis ad has pertinges. Obsistet inolita consuetudo; sed meliori consuetudine deuincetur. Remurmurabit caro; sed seruiore spiritus refrenabit.

*Contemplantur illam
Iste delectatio
etiam*

Subtrahere

Consuetudo

Caro

Serpens
Gratus
Labor

Instigabit te et exacerbat serpentem antiquum. sed oratione fugabitur. insuper et labore utili aditus ei magnus obstruetur.

De obedientia humilis subditi ad erēplū ihu xpi Cap. xiiii.

Illi qui se subtrahere nituntur ab obedientia. ipse se subtrahit a gratia. Et quod querit habere priuata. amittit communia. Qui non libenter et sponte suo superiori se subdit. signum est quod caro sua necdum perfecte sibi obedit. sed sepe recalcitrat et murmurat. Disce ergo celeriter superiori tuo te submittere. si carnem propriam optas subiungere. Citius namque exterius vincitur inimicus. si interior homo non fuerit deuastatus. Non est molestior et peior animus hostis quam tu ipse tibi non bene concordans spiritui. Oportet enim verum te assumere tuum ipsius contemptum si vis preualere aduersus carnem et sanguinem. quod adhuc nimis iordina te te diligis. ideo plene te resignare aliorum voluntati trepidas. Sed quod magnum tu qui pulvis es et nihil. si prope deum te subdis homini. quando ego omnipotens et altissimus qui cuncta creavi ex nihilo me homini propter te subieci humiliter. Factus sum omnium humilissimus et infimus ut tuam superbiam mea humilitate vinces. Disce obtemperare pulvis. disce te humiliare terra et limi et sub omnium pedibus scurrare. disce voluntates tuas frangere et ad omnium subiectionem te dare. Exardescere contra te. nec patiariis tumorem in te vivere

Non est molestior
peior hostis
In ipse tibi

Pulvis

XPS

Terra
Limes

sed ita subiectum et parvulum te exhibere ut omnes super te ambulare possint. et sicut lutum platearum conculcare. Quid habes homo inanis coqueris? Quid sordide peccator potes contradicere exprobantibus tibi? qui totiens deum offendisti. et totiens infernum meruisti? Sed pepercit tibi oculus meus quia preciosa fuit anima tua in conspectu meo. ut cognosceres dilectionem meam et gratias semper beneficiis meis existeres. et ad veram subiectionem et humilitatem te iugiter dares. patienterque proprium contemptum ferres.

De occultis dei iudiciis considerandis ne extollamur in bonis Cap. xv.

Intonas super me iudicia tua domine. et timore ac tremore concutis omnia ossa mea. et expauescit anima mea valde. Sto attonitus et considero quia celi non sunt mundi in conspectu tuo. Si in angelis reperisti puritatem nec tamen pepercisti. quid fiet de me? Ceciderunt stelle de celo. et ego pulvis quid presumo? Quorum opera videbantur laudabilia ceci derunt ad infima. et qui comederunt panem angelorum. vidi siliquis delectari porcorum. Nulla est ergo sanctitas. si manum tuam domine retrahas. Nulla sapientia prodest si gubernare desistas. Nulla iuuat fortitudo. si perseruare desinas. Nulla securus castitas. si eam non protegas. Nulla propria prodest custodia. si non adsit tua sacra vigilantia

Nam relictis mergimur et perimus. vis. tati vero vivimus et erigimur. Instabiles quippe sumus. sed per te confirmamur: tepelescimus. s. a te accendimur. **Q**uod humiliter et abiectione mihi de meipso sentiendum est. quod nihil impedendum si quid boni videor habere. **Q**uod quod profunde me submittere debeo sub abyssalibus iudiciis tuis domine. ubi nihil aliud me esse invenio quod nihil et nihil. **P**ondus imensum o pelagus intransitabile: ubi nihil de me reperio quod in toto nihil. Ubi est ergo latebra glorie: ubi confidentia de gloria concepta? Absorpta omnis gloria vana in profunditate iudiciorum tuorum super me. Quid est omnis caro in conspectu tuo? Numquid gloriabitur lutum contra formantem se? Quod potest erigi vaniloquio. cuius cor in veritate subiectum est deo? Non enim totus mundus erigeret quem sibi subiecit veritas: nec ovis laudantium ore movebitur. qui totam spem suam in deo firmavit. Nam et ipsi qui loquuntur ecce omnes nihil: et deficient cum sonitu verborum. Veritas autem domini manet in eternum.

Qualiter standum sit ad dicendum in omni re desiderabili. Cap. xvj.

Fili sic dicas in omni re. Domine si tibi placitum fuerit fiat hoc ita. Domine si sit bonum tuum fiat in nomine tuo hoc. Domine si mihi videris expedire et utile esse perbaveris. tunc da mihi hoc uti ad honorem tuum: sed si mihi nocivum fore cognoveris nec anime meę saluti

prodesse. aufer a me tale desiderium. Non enim omne desiderium a spiritu sancto est. etiam si homini videatur rectum aut bonum. Difficile est. pro vero iudicare an spiritus bonus aut alienus te impellat ad desiderandum hoc vel illud. an etiam ex proprio mouearis spiritu. Multi in fine sunt decipri qui primo bono spiritu videbantur inducti. Igitur semper cum timore dei et cordis humilitate desiderandum est et petendum quicquid desiderabile menti occurrit: maximeque cum propria resignatione mihi totum committendum est atque dicendum Domine tu scis qualiter melius est. fac hoc vel illud sicut volueris. Da quod vis et quantum vis et quando vis. Fac mecum sicut scis et sicut tibi magis placuerit et maior honor tuus fuerit. Pone me ubi vis et libere age mecum in omnibus. In manu tua ego sum. gyra et reuera me per circuitum. En ego servus tuus paratus ad omnia. quoniam non desidero mihi vivere sed tibi utinam digne et perfecte.

Oratio pro beneplacito dei perficiendo. Cap. xvij.

Omnede mihi benignissimi. me ibi gratia tua. ut mecum sit et mecum laboret mecumque usque in finem perseveret. Da mihi semper desiderare et velle quod tibi magis acceptum et cari placet. Tua voluntas mea sit: et mea voluntas tuam sequatur. semper et optime ei concordet. Sit mihi unum velle et nolle tecum nec aliud posse velle aut nolle nisi quod vis et nolis. Da mihi oib

*De bono a Desiderio a spiritu est
Spus Bonus
Alienus*

*quod
Da Quarta
fac Quado
Pone*

mozi que in mūdo sūt: ⁊ propter te
amare contēni ⁊ nesciri in hoc se-
culo. Da mihi super omnia deside-
rata in te quiescere: ⁊ cor meū in te
pacificare. Tu vera pax cordis. tu
sola requies. extra te omnia sūt du-
ra ⁊ inquieta. In hac pace in idipsū
hoc est. in te vno sūmo ⁊ eterno bo-
no dormiam ⁊ requiescam. Amen.

**¶ Verum solatiū in solo deo
est querendum Cap. xviii.**

Quicquid desiderare uel co-
gitare possum ad solatium
meum. non hic expecto sed
in posterum. Si omnia solatia
mundi solus haberem ⁊ omnib⁹ de-
licijs frui possem. certum est qd diu
durare nō possent. Unde non pote-
ris anima mea plene consolari nec
perfecte recreari. nisi in deo cōsola-
toze pauperū ⁊ susceptore humiliū.
Expecta modicū anima mea. expe-
cta diuinū pmissū. ⁊ habebis abun-
dantiam oīz bonorum in celo. Si
nimis inordinate ista appetis pē-
sentia. perdes ētēna ⁊ celestia. Sint
temporalia in vsu. eterna in deside-
rio. Nō potes aliquo bono tempo-
rali satiari. q: ad hęc fruenda nō es
creata. Etia si omnia bona creata
haberēs. nō possēs esse felix ⁊ beata
sed in deo qui cūcta creauit. tua be-
atitudo tua ⁊ felicitas consistit. nō
qualis videtur ⁊ laudatur a stultis
mundi amatoribus: sed qualem ex-
pectāt boni xpi fideles ⁊ pēgustāt
interdum spirituales ac mundi cor-
de: quorū conuersatio est in celis.
Vanum est ⁊ breue omne humanū

solatiū. Beatum ⁊ verum solatium
quod intus a veritate percipitur.
Deuotus homo vbiqz secū fert con-
solatozem suū ih̄m. ⁊ dicit ad eum:
Adesto mihi dñe ih̄u in omni loco
⁊ tempore. Hęc mihi sit consolatio
libenter velle carere omni humano
solatio. Et si tua defuerit consola-
tio. sit mihi tua voluntas ⁊ iusta
probatio pro summo solatio. Non
enim in perpetuū irascēris neqz in
eternum cōminaberis.

**¶ Omnis sollicitudo in deo
ponenda est Cap. xix.**

Fili sine me tecum agere qd
volo: ego scio qd expedit
tibi. Tu cogitas ut homo.
in multis sentis sicut tibi human⁹
suadet affectus. Dñe verū est qd di-
cis. Maior ē sollicitudo tua. p me
q̄ omnis cura quā ego possū gerere
pro me. Nimis enim casualiter stat
qui non projicit omnē sollicitudinē
suam in te. Dñe dūmodo voluntas
mea recta ⁊ firma ad te permaneat
fac de me quicquid tibi placuerit.
Non enim potest esse nisi bonum
quicquid de me feceris. Si me vis
esse in tenebris. sis benedictus: ⁊ si
me vis esse in luce. sis iterū bñdict⁹.
Si me dignaris consolari sis bene-
dict⁹: ⁊ si me vis tribulāri. eque sis
semper benedictus. Fili sic oportet
te stare si mecū desideras ambulare
Ita promptus debes esse ad patien-
dū sicut ad gaudendū. Ita libenter
debes esse inops ⁊ pauper sicut ple-
nus ⁊ diues. Dñe libenter patiar p
te quicquid volueris venire sup me.

Indifferēter volo de manu tua bonum et malū. dulce et amarū. letū et triste suscipere. et p omnibus mihi contingētib⁹ gratias agere. Custodi me ab omni peccato. et nō timebo mortē nec infernū. dūmodo in eternū me non proicias. nec deleas me de libro vite. non mihi nocebit quicquid venerit tribulationis super me.

De temporales miserie xpi exemplo equanimiter iunt ferende **Cap. xx.**

Fili ego descendi de celo. p tua salute. suscepi tuas misérias nō necessitate s; charitate trahente. ut patientiā disceres et temporales misérias nō indignanter ferres. Nā ab hora ortus mei vsq; ad exitū in cruce nō defuit mihi tolerantia doloris. defectū rerū temporaliū magnū habui. multas querimōnias de me frequenter audiui. cōfusiōes et opprobria benigne sustinui. p beneficijs ingrati tudinē recepi. p miraculis blasphemias. pro doctrina reprehensiōes. Domine quia fuisti patiens in vita tua in hoc maxime implendo preceptum patris tui: dignū est ut ego miseri peccator. sin voluntatē tuā patienter me sustineā. et donec ipse volueris. onus corruptibilis vitę p salute mea portē. Nam et si onerosa sentitur presens vita. facta ē tñ tam per gratiā tuā valde meritoria atq; exemplo tuo et sanctorū tuorū vestigijs i firmis tolerabilior et clarior: sed et multo magis consolatoria. q̃

olim in lege veteri fuerat cum porta celi clausa pisteret. et obscurior etiā via videbatur quādo tam pauci regnū celoz querere curabāt: s; neq; qui tunc iusti erant et saluādi ante passionē tuā et sacre mortis debitū celeste regnū poterant introire. Quātas tibi gratias teneor referre q̃ rectam et bonā viam dignatus es mihi et cunctis fidelibus ad eternū regnū tuū ostendere. Nā vita tua via nostra. et per sanctam patientiam ambulam⁹ ad te qui es corona nostra. Nisi tu nos precessisses et docuisses. quis sequi curaret? Ideo quanti longe retroq; manerent. nisi tua p̃clara exempla inspicerent. Ecce adhuc tepescim⁹ auditis tot signis tuis et doctrinis: quid fieret si tantum lumen ad sequendum te non haberemus?

De tolerantia iniuriarum et quis verus patiens probetur **Cap. xxi.**

Quid est quod loqueris fili? Cessa conqueri. Cōsidera meam et aliorū sanctorū passionem. Nondum vsq; ad sanguinē restitisti. Parum est quod tu pateris in comparatione eorū qui tam multa passi sunt. tam fortiter tentati. tam grauit̃er tribulati. tam multipliciter probati et exercitati. Oportet te igitur aliorū grauiora ad mentē reducere. ut leuius feras tua minima. Et si tibi minima non vident. vide ne et hoc tua faciat impatiētia. Siue tñ parua siue magna sint. stude cuncta patienter ferre.

Quanto melius te ad patiendū di-
sponis tāto sapientius agis: et am-
plius promereris et feres leuius aio
et vsu ad hoc non segniter paratis.
Nec dicas non valeo hoc ab hoīe
tali pati nec huiusmodi mihi pa-
tienda sūt. graue enim intulit dam-
nū et iproperat mihi quē nūq̃ cogi-
tauerā. sed ab alio libenter patiar et
sicut patēda videro. Insiapiens est
talīs cogitatio quē virtutem pati-
entis non cōsiderat nec a quo coro-
nanda erit. sed magis psonas et of-
fensas sibi illatas perpendit. Non
est verus patiens qui non vult pati
nisi q̃tum sibi visum fuerit et a quo
sibi placuerit. Verus autē patiens
non attendit a quo homine. vtrū a
p̃celato suo an ab aliquo equali aut
inferiori. vtrū a bono et sancto viro
uel a peruerso et indigno exerceatur
sed indifferenter ab omni creatura
q̃trūq̃ et quotienscūq̃ ei aliquid
aduersi acciderit. rotū hoc gratantē
de manu dei accipit et ingens lucrū
reputat quia nihil apud deum q̃trū-
libet parū pro deo tñ passum po-
terit sine merito transire. Esto igit̃
expeditus ad pugnā. si vis habere
victoriā. Sine certamine nō pote-
ris venire ad patientis coronā. Si
pati nō vis recusas coronari. si autē
coronari desideras. certa viriliter.
sustine patienter. Sine labore non
tenditur ad requiē: nec sine pugna
peruenit ad victoriā. Fac mihi dñe
possibile p gratiā quod mihi ipossi-
bile videt̃ per naturam. Tu scis q̃
modicū possū pati et q̃ cito deicio:

leui exurgente aduersitate. Efficiat
mihi quēlibet exercitatio tribulati-
onis pro noīe tuo amabilis et opta-
bilis: nam pati et vexari p te valde
salubre est animę meę.

**De confessione p̃prie infirmita-
tis et huius vite miserie Cap. xxi.**

Confiteor: aduersum me in-
sticiam meā. cōfitebor tibi
dñe infirmitatē meā. Sepe
parua res est quē me deiecit et con-
tristat. Propono me fortiter acturū
sed cū modica tentatio venerit ma-
gna mihi fit angustia. Valde vilis
quāq̃ res est vnde grauis tentatio
prouenit: et dñi puto me aliquātulū
tutū cū nō sentio. inuenio me non-
nūq̃ pene deuictū ex leui statu. Vi-
de ergo dñe humilitatē meā et fra-
gilitatē tibi vndiq̃ notā. Adilere
mei et eripe me de luto ut non in-
figar: non permanēā deuictus vsq̃
quaq̃. Hoc ē quod me frequenter
reuerberat et coram te confundit q̃
tam labilis sum et infirmus ad resi-
stendū passionib⁹. Et si nō omnino
ad consensionē trahit. tñ mihi etiā
molesta et grauis est eorum insecta-
tio. et redet valde sic quotidie vire-
re in lite. Ex hinc nota fit mihi in-
firmitas mea. quia multo facili⁹ ir-
ruūt abhominandę semper fantasie
q̃ discedunt. Trinā fortissime deus
israel celato: animarū fidelium respi-
cias serui tui laborem et dolorē. assis-
tasq̃ illi in omnibus ad quęcūq̃
perrexerit. Robora me celesti forti-
tudine. neq̃ ver⁹ homo misera caro
spiritui necdū plene subiecta valeat

dominari. aduersus quam certare oportebit q̄ diu spiratur i hac vita miserrima. Hec qualis est hec vita vbi non desunt tribulationes et miserie. vbi plena laqueis et hostibus sunt omnia. Nam vna tribulatio seu tentatio recedere alia accedit: sed adhuc priore durante conflictu alij plures superueniunt et insperare. Et quod potest amari vita habens tantas amaritudines et tor subiecta calamitatibus et miserijs. Quomodo etiam dicitur vita tor generans mores et peccates: et tamen amari et delectari in ea a multis queritur. Reprehenditur frequenter mundus q̄ fallax sit et vanus. nec tamen facile relinquitur cum concipiscere carnis dominantur. Sed alia trahunt ad amandum. alia ad contemendum. Trahunt ad amorem mundi desiderium carnis. desiderium oculorum: et superbia vite. sed pene ac miserie sequentes ea odium mundi pariunt et reodiu. Sed vincit phidolor delectatio praua mentem mundo deditam. et esse sub sensibus delicias reputat: quia dei suauitatem et internam virtutis amenitatem nec vidit nec gustauit. Qui autem mundum perfecte continentur et deo viuere sub sancta disciplina studet. isti diuinam dulcedinem veris abrenunciatoribus promissam non ignorant. et q̄ grauius mundus errat et varie fallitur videtur.

Quod in deo super omnia bona et dona requiescendum est. Lap. xxiii.

Super omnia et in omnibus requiesce anima mea in domino semper quia ipse est sanctorum eterna requies. Da mihi dulcissime et amantissime ihu in te super omnem creaturam requiescere. super omnem salutem et pulchritudinem. super omnem gloriam et honorem. super omnem potentiam et dignitatem. super omnem scientiam et subtilitatem. super omnes diuitias et artes. super omnem leticiam et exultationem. super omnem famam et laudem. super omnem suauitatem et consolationem. super omnem spem et promissionem. super omnem meritum et desiderium. super omnia dona et munera que potes dare et infundere. super omne gaudium et inebriationem quam potest mens capere et sentire. Denique super omnes angelos et archangelos: et super omnem exercitum celi. super omnia visibilia et inuisibilia: et super omne quod tu deus meus non es. quia tu deus meus super omnia oprimus es. tu solus altissimus. tu solus potentissimus. tu solus sufficientissimus et plenissimus. tu solus suauissimus et solatiofissimus. tu solus pulcherrimus et amantissimus. tu solus nobilissimus et gloriofissimus super omnia: in quo cuncta bona simul perfecte sunt fuerunt et erunt. atque ideo minus est et insufficiens quicquid preter te ipsum mihi donas. ut de te ipso reueles. uel permittis te non viso nec plene adepto. Quoniam quidem non potest cor meum veraciter requiescere nec totaliter contentari nisi in te requiescat. et omnia dona omnemque creaturam

transcedat. O mi dilectissime spon-
se ihu xpe amator purissime dñator
vniuersę creature qđ mibi det pen-
nas vere libertatis ad volandum ⁊
pauandū in te: O qñ ad plenū da-
bit vacare mibi ⁊ videre qđ suauis
es dñe de' meus. Quando ad plenū
recolligā me in te ut pre amore tuo
non sentiam me sed te solum super
omnē sensum ⁊ modū in modo non
omnibus noto. Nūc autē frequentē
gemo ⁊ infelicitatē meā cum dolore
porto. quia multa mala in hac valle
miseriarū occurrunt que me sepius
conturbant contristant ⁊ obnubi-
lant sepius impediūt ⁊ distrahunt
alliciunt ⁊ implicant ne liberū ha-
beam accessum ad te. ⁊ ne iocundis
fruar amplexibus p̄sto semper be-
atis spiritib'. Moueat te suspiriū
meū: ⁊ desolatio multiplex in terra.
O ihu splēdor eterne glorię solamē
peregrinantis animę apud te est os
meū sine voce. ⁊ silentiū meū loquit̃
tibi. Usq;quo tardat venire dñs
me? Veniat ad me pauperculū suū
⁊ letum faciat. Mirtat manū suā
⁊ me miserum eripiat de omni an-
gustia. Veni veni quia sine te nulla
erit quies dies aut hora. qđ tu leti-
cia mea: ⁊ sine te vacua est mensa
mea. Miser sum ⁊ quodāmodo in-
carceratus ⁊ cōpedibus grauatus
donec luce p̄sentię tuę me reficias
ac libertati dones: vultūq; amica-
bilē demonstras. Querant alij pro
te aliud quodcūq; libuerit: ⁊ mibi
aliud interim nil placet nec place-
bit nisi tu deus me' spes mea salus

eterna. Non reticebo nec deprecari
cessabo donec gratia tua reuertat ⁊
mibiq; tu int' loquaris: Ecce ad-
sum. Ecce ego ad te quia inuocasti
me. lachrymę tuę ⁊ desiderii animę
tuę humiliatio tua ⁊ contritio cor-
dis inclinauerunt me ⁊ adduxerūt
ad te. Et dixi dñe inuocaui te ⁊ de-
sideraui frui te. paratus omnia re-
spuere propter te. Tu enim prior
excitasti me ut quererē te. Sis ergo
benedict' dñe: qui fecisti hanc bo-
nitatem cum seruo tuo fm multitu-
dinem misericordię tuę. Quid ha-
bet vltra dicere dñe seruus tuus co-
ram te nisi ut humiliet se valde an-
te te memor semper proprię iniqui-
tatis ⁊ vilitatis? Non enim est si-
milis tui in cūctis mirabilibus celi
⁊ terre. Sūt opera tua bona valde
domine iudicia vera: ⁊ puidencia
tua reguntur vniuersa. Laus ergo
tibi ⁊ gloria o patris sapientia te
laudet ⁊ benedicat os meū. anima
mea: ⁊ cuncta creata simul.

**De recordatione bene-
ficiorum dei multipli-
cium** **Cap. xliii.**

Peri dñe cor meum in lege
tua: ⁊ i p̄ceptis tuis doce
me ambulare. Da mibi in-
telligere voluntatem tuā: ⁊ cū ma-
gna reuerentia ac diligenti cōfide-
ratione beneficia tua tam in gene-
rali qđ i speciali memorari. ut digne
tibi ex hinc valeam gratias referre.
Verum scio ⁊ confiteor: nec pro mi-
nimo puncto me posse debitas gra-
tiarum laudes persolvere. Adino:

ego sum omnibus bonis mihi pre-
stitis: et cum tuam nobilitatem at-
tendo deficit pre magnitudine illi-
spiritus me. Omnia que in anima
habemus et in corpore et quecumque
exterius uel interi naturaliter uel
supnaturaliter possidemus tua sunt
beneficia. et te beneficii pium ac bo-
ni commendant: a quo bona cuncta
accepimus. Et si alius plura alius
pauciora accepit omnia tamen tua
sunt: et sine te nec minimi haberi
potest. Ille qui maiora accepit non
potest merito suo gloriari nec super
alios extolli nec minori insultare:
quod ille maior et melior quam sibi minus
ascribit et in regratando humilior
est atque deuotior. Et qui omnibus
uiliorem se existimat et indigniorem
se iudicat aptior est ad percipiendum
maiora. Qui autem pauciora acce-
pit contristari non debet nec indi-
gnanter ferre neque ditioni inuidere
sed te potius attendere et tuam bo-
nitatem maxime laudare quam tam af-
fluenter tam gratis tam libenter si-
ne personarum acceptione tua mu-
nera largiris. Omnia ex te et ideo
in omnibus es laudandus. Tu scis
quid unicuique donari expediat: et
cur iste minus et ille amplius habeat
non nostrum sed tuum est hoc dis-
cernere et apud quem singulorum dis-
finita sunt merita. Unde domine deus
pro magno etiam reputo beneficio
non multa habere: unde exterius et
semper homines laus et gloria appare-
at. Ita ut quis considerata pauper-
tate et uilitate personarum suarum non modo

grauitatem aut tristitiam uel dese-
ctionem inde concipiat: sed potius
consolationem et hilaritatem ma-
gnam quia tu deus pauperes et hu-
miles atque huic mundo despectos
tibi elegisti in familiares et dome-
sticos. Testes sunt ipsi apostoli tui
quos principes super omnem terram
constituisti: fuerunt tamen sine que-
rela conuersari in mundo tam hu-
miles et simplices sine omni malicia
et dolo ut etiam pati contumelias
gauderent pro nomine tuo: et que
mundus abhorret ipsi amplecterentur
affectu magno. Nihil ergo amato-
rem tuum et cognitorem beneficiorum
tuorum ita letificare debet sicut vo-
luntas tua in eo et beneplacitum
eterne dispositionis tue de qua tantum
contentari debet et consolari ut ita
libenter uelit esse minimus sicut ali-
quis optaret esse maximus: et ita
pacificus et contentus in nouissi-
mo sicut in loco primo: atque ita li-
benter despiciabilis et abiectus nul-
li quoque nominis et famę sicut ce-
teris honorabilior et maior in mun-
do. Nam voluntas tua et amor ho-
noris tui omnia excedere debet et
plus eum consolari magisque place-
re quam omnia beneficia sibi data uel
danda.

**De quattuor magnam impo-
tantibus pacem Cap. xxv.**

Hic nunc docebo te viam
pacis et vere libertatis. Fac
domine quod dicis: quod mihi
gratum est audire. Et tunc fili alteri

potius facere voluntatē q̄ tuā. **E**li-
ge semper minus q̄ plus habere.
Quere semp̄ inferiorem locū et om-
nibus subesse. Opta semp̄ et ora. ut
volūtas dei integre in te fiat; Ecce
talīs homo ingredit̄ fines pacis et
quietis. Dñe sermo tuus iste brevis
multū in se continet p̄fectionis. par-
uus ē dictu. sed plenus sensu et vber
in fructu. Nam si posset a me fide-
liter custodiri. non deberet tam fa-
cilis in me turbatio oriri; nam quo-
tiens me ipacatū sentio et grauātū.
ab hac doctrina me recessisse inue-
nio. Sed tu q̄ omnia potes et ani-
me profectum semp̄ diligis. adauge
maiorē gratiā ut possim tuū cōplere
sermonē. et meā perficere salutem.

**Oratio contra cogitationes
malas** **Cap. xxvj.**

Domine de⁹ meus ne elon-
geris a me; deus meus in
auxiliū meū respice. quo-
niam insurrexerūt in me cogitati-
ones vane et timores magni affli-
gētes animā meā. Quomodo per-
transibo illeſus. quomodo p̄fringā
eā; Ego iquit ante te ibo et glorio-
sus terre humiliabo. aperiam ianuā
carceris. et archana secretorū reue-
labo tibi. Fac dñe ut loqueris. et fu-
giāt a facie tua omnes inique cogi-
tationes. Idē spes et vnica cōsola-
tio mea ad te in omni tribulatione
cōfugere. tibi confidere. ex intimo
inuocare et patienter consolationē
tuam expectare.

**Oratio pro illuminatione men-
tis deuotissima** **Cap. xxvij.**

Clarifica me bone ihu clari-
tate eterni luminis. et educ
de habitaculo cordis mei
tenebras vniuersas. Cohibe eua-
gationes multas. et elide vim faci-
entes tentatiōes. Pugna fortiter p̄
me et expugna malas bestias. cōcu-
piscētiās dico illecebrosas; ut fiat
pax i virtute tua et abūdātia laudis
tue resonet i aula sancta; h̄ est i cō-
sciētia pura. Impera ventis et tēpe-
statibus. dic mari quiesce. dic aqui-
loni ne flaueris. et erit trāquillitas
magna. Emitte lucē tuā et veritatē
tuā. ut luceat sup̄ terrā; q̄ terra sum
ianis et vacua donec illumines me.
Effunde gratiā tuā desup̄. p̄funde
cor meū gratia celesti. ministra de-
uotionis aquas ad irrigandā faciē
terre. ad producendū fructū bonū et
optimū. Eleua mentē prestam mole
peccatorū. et ad celestia totū deside-
riū meū suspēde. ut gustata suauita-
te superne felicitatis pigeat de ter-
renis cogitare. Rāpe me et eripe ab
omni creaturārū indurabili cōsola-
tione; q̄ nulla res creata appetitū
meū plenarie valet quietare et cōso-
lari. Iunge me tibi inseparabili di-
lectionis vinculo; quoniā tu solus
amanti sufficis; et absq̄ te friuola
sunt vniuersa.

**De emitatione curiose inquisitio-
nis sup̄ alterius vita** **Cap. xxvij.**

Fili noli esse curiosus. nec
vacuas gerere sollicitudi-
nes. Quid hoc uel illud ad
te; tu me sequere. Quid enim ad te
vtrum ille sit talis uel talis. aut iste

fic agit uel loquitur? Tu nō indiges
respondere pro alijs: sed pro teipso
rationē reddes. Quid ergo te im-
plicat? Ecce ego omnes cognosco:
et cuncta quę sub sole sūt video: et
scio qualiter cū unoquoque sit. quid
cogitet. quid velit: et ad quē finem
tendat eius intentio. Mihi igitur
cōmittenda sunt omnia: tu uero ser-
ua te i bona pace. et dimitte agitatē
agitare quātū uoluerit. Veniet sup-
eum quicquid fecerit uel dixerit: qu-
ia me fallere non potest. Non sit tibi
curę de magni nominis umbra et
nō de multorum familiaritate nec de
priuata hominum dilectione. Ista enim
generant distractiones et magnas
in corde obscuritates. Libenter lo-
querer tibi uerbum meū et abscondita
reuelare: si aduentū meum diligenter
obseruares et ostiū cordis mihi ape-
reres. Esto puidus et vigila in ora-
tionibus. et humilia te in omnibus.

In quibus firma pax cordis et ve-
rus pfectus consistit. Cap. xxix.

Pli ego locutus sum: Pacē
relinquo vobis. pacē me-
am do vobis: non quomo-
do mundus dat ego do vobis. Pa-
cem omnes desiderant: sed quę ad
veram pacem pertinet non omnes
curant. Pax mea cum humilibus et
mansuetis corde: Pax tua erit in
multa patientia. Si me audieris
et vocem meā securus fueris. poteris
multa pace frui. Quid igit facias?
In omni re attende tibi quid fa-
cias et quid dicas. et omnē intētionē
tuā ad hoc dirige ut mihi soli pla-

ceas: et extra me nibil cupias uel
queras: sed et de aliorum dictis uel
factis nil temere iudices: nec cum
rebus tibi non cōmissis te implices
et poterit fieri ut parū uel raro tur-
beris. Nunquā autē sentire aliquam
turbationē nec pati aliquam cordis
uel corporis molestiam. non est pre-
sentis tēporis sed status eternę qui-
etis. Non ergo estimes te uerā pa-
cem inuenisse. si nullā senseris gra-
uitatem: nec tunc totū esse bonū. si
neminem pateris aduersariū: nec
hoc esse perfectū si cuncta fiunt fm
tuū affectum: neque tūc aliquid ma-
gni te reputes aut specialitē dilectū
existimes si in magna fueris deuo-
tione atque dulcedine. quia in istis
non cognoscitur uerus amator: uir-
tutis. nec in istis cōsistit profectus
et perfectio hominis. In quo ergo
dñe? In offerendo te ex toto corde
tuō uoluntati diuine. nō querendo
quę tua sunt nec in paruo nec in ma-
gno nec in tēpore nec in eternitate
ita ut in vna equali facie i gratiarū
actione permanear inter prospera
et contraria. omnia equa lance pen-
sando. Si fueris tam fortis et lon-
ganimis in spe ut subtracta interi-
ori consolatione etiam ad ampliora
sustinenda cor tuū preparaueris nec
te iustificaueris et sanctū laudaueris
tūc in uera et recta uia pacis ambu-
las: et spes indubitata erit quod rursus
in iubilo faciem meam sis uisurus.
Quod si ad plenū tuū ipsius cōtemptū
perueneris. scito quod tūc abundantia
pacis perfrueris fm possibilitatem

tui incolatus.

**De eminentia libere mentis
et qd supplet oratio magis me
refert lectio. Cap. xxx.**

Omnine hoc opus est perfecti viri nunquam ab intentione celestium animam relaxare: et inter multas curas quasi sine cura transire. non more torpescere; sed per rogatiua quadam libere mentis. nulli creature inordinata affectione adherendo. Obsecro te piissime deus meus preserva me a curis huius vite ne nimis implicer. a multis necessitatibus corporis ne voluptate capiar. ab universis anime obstaculis ne molestiis fractus deiciar: non dico ab his rebus quas toto affectu amabit vanitas mundana. sed ab his miseris que animam serui tui communi maledicto mortalitatis penali grauant et retardant ne in libertatem spiritus quotiens libuerit valeat introire. O deus meus dulcedo ineffabilis verte mihi in amaritudinem omnem consolationem carnalem. ab eternorum amore me abstrahente et ad se intuitu cuiusdam boni delectabilis presentis male alliciente. Non me vincat deus meus non vincat caro et sanguis. non me decipiat mundus et brevis gloria eius. non me superplantet diabolus et astutia illius. Da mihi fortitudinem resistendi. patientiam tolerandi. constantiam perseuerandi. Da pro omnibus mundi consolationibus suauissimam spiritus tui vunctionem. et pro carnali amore tui nois infunde amorem. Ecce cibus

potus. vestis accetera utensilia ad corporis sustentaculum pertinentia feruenti spiritui sunt onerosa. Tribue talibus fomentis temperate viti. non desiderio nimio implicari. Abijcere omnia non licet. quia natura sustentanda est: requirere autem superflua et que magis delectant. lex sancta prohibet: nam alias caro aduersus spiritum insolesceret. Inter hec queso manus tua me regat et doceat ne quid nimium fiat.

**De priuatus amor a summo bono
maxime retardat Cap. xxxi.**

Non oportet te dare totum pro toto et nihil tutius esse. Scito quod amor tutius magis nocet tibi quam aliqua res mundi. Secundum amorem et affectum queris. quelibet res plus uel minus adheret. Si fuerit amor tuus purus simplex et bene ordinatus. eris sine captiuitate rerum. Noli concupiscere quod non licet habere. Noli habere quod te potest impedire et libertate interiori priuare. Adhuc quod non ex toto fundo cordis te ipsum mihi committis cum omnibus que desiderare potes uel habere. Quare vano meo rore consumeris? Cur superfluis curis fatigaris? Gra ad beneplacitum meum: et nullum patieris detrimentum. Si queris hoc uel illud et uolueris esse ibi uel ibi propter tuum commodum et proprium beneplacitum magis habendum. nunquam eris in quietudine nec liber a sollicitudine. quia in omni re reperiet aliquis defectus: et in omni loco erit qui aduerset. Inuat igitur

non quelibet res adepta uel multiplicata exterius. s; potius contempta & decisa ex corde radicitus. Qd nō tñ de censu eris & diuitiarū intelligas; sed de honoris etiam ambitu ac vane laudatiōis desiderio: quę omnia transeunt cum mūdo. **Ad**nit parum locus. si deest spiritus feruoris. **Nec** diu stabit pax illa quę sita forinsecus. si vacat a vero fundamento status cordis. hoc est. nisi steteris in me. pmutare te potes sed nō meliorare. Nam occasione orta & accepta inuenies quod fugisti & amplius.

Oratio pro purgatione cordis & celesti sapientia Cap. xxxii.

Quoniam me deus p gratiam sancti spiritus. da virtutē corroborari i interiori hoīe; & cor meū ab omni iutili sollicitudine & angore euacuare nec varijs desiderijs trahi cuiuscunq; rei vilis aut preciosus; sed omnia inspicere sicut transeuntia & me pariter cum illis trāsiturū: q; nihil permanentis sub sole. nisi omnia vanitas & afflictio spiritus. **Q**uā sapiens qui ita considerat. Da mihi dñe celestē sapientiam ut discā te super omnia querere & inuenire. super oīa sapere & diligere. & cetera sū ordinē sapientie tue prout sunt intelligere. Da prudenter declinare blandientē. & patienter ferre aduersantē. quia hęc magna sapientia non moueri omni vento verborū nec aurē male blandienti prebere syrenę: sic enim incepta pergitur via secure.

Contra linguas obrectatorum Cap. xxxiii.

Fili non egre feras si quidā de te male senserint & dixerint quod non libenter audias. Tu deteriora de teipso sentire debes: & neminē infirmiorē te credere. Si ambulas ab itra. nō multum ponderabis volantia verba. Est non parua prudentia silere in tēpore malo & introitus ad me conuerri nec humano iudicio disturbari. Non sit pax tua i ore hoīus: siue enim bene siue male interpretati fuerint. nō es igit alter homo. Ubi est vera pax: & vera gloria? Nōne in me? Et qui non appetit hominib; placere nec displicere timent. multa perfruct pace. Ex inordinato amore & vano timore oritur omnis inquietudo cordis & distractio sensuum.

Qualiter instante tribulatione deus inuocandus est & benedicens. Cap. xxxiiii.

Sit nomen tuū dñe benedictum in secula qui voluisti hāc tērationē & tribulationē venire sup me. Nō possū eā efugere. sed necesse habeo ad te confugere ut me adiuues & in bonū mihi cōuertas. Dñe modo sum in tribulatione: & nō est cordi meo bene. sed multū vero: a presenti passione. Et nūc pater dilecte quid dicā? De prebēsus sū inter angustias. saluifica me ex hora hac. **S**pereterea veni i hāc horā ut tu clarificeris cū fuero valde humiliat⁹ & per te liberatus.

*Ex inordinato amore
Vano timore
Inquietudo cordis
Distractio sensuum*

III
Cōplaceat tibi dñe ut eruas me. nā
ego pauper quid agere possū; ⁊ quo
ibo sine te? Da patientiā dñe etiam
hac vice. Adiuua me de' me'; ⁊ nō
timebo q̄tūcūq; grauatus fuero.
Et nūc inter hec quid dicam? Dñe
fiat voluntas tua. ego bene merui
tribulari ⁊ grauari. oportet vtiq; ut
sustineam ⁊ vrinā patienter. donec
trāseat tēpestas ⁊ melius fiat. Po-
tens ē autē omnipotēs man' tua etiā
hanc tentationē a me auferre ⁊ ei'
impetū mitigare. ne penitus succū-
bā. quēadmodū ⁊ prius sepe egisti
mecum deus me' misericordia mea.
Et quanto mihi difficilius. tanto
tibi facilior ē hec mutatio dextere
excessi.

*De diuino petendo auxilio
⁊ confidentia recuperande
gratie* *Cap. xxxv.*

Illi ego dñs confortans in
die tribulationis. Venias
ad me cū tibi nō fuerit be-
ne. Hoc est qđ maxime ipedit cōso-
lationē celestem. quia tardius con-
uertis te ad orationē. Nam anteq̄
me intēte roges. multa interim so-
latia queris ⁊ recreas te in externis
Ideoq; sit ut parū omnia prosint
donec adueras. quia ego sum qui
eruo sperantes in me: nec est extra
me valens cōsiliū neq; vtile. s; neq;
durabile remediū. S; iam resūpto
spiritu post tempestatē recōualeſce
in luce miserationū mear. q; ppe
sum dicit dñs; ut restaure vniuersa
non solū integre sed ⁊ abundanter
⁊ cumulare. Nūquid mihi quicq̄

est difficile. aut ero similis dicenti
⁊ non facienti? Ubi est fides tua?
Sta firmiter ⁊ perseueranter Esto
longanimis ⁊ vir fortis. veniet tibi
cōsolatio in tēpore suo. Expecta me
expecta: veniam ⁊ curabo te. Ten-
tatio ē quē te vexat; ⁊ formido va-
na quē te exterrēt. Quid importat
solicitudo de futuris contingentia-
bus. nisi ut tristitiā super tristitiā
habeas? Sufficit diei malitia sua.
Vanū est ⁊ inutile de futuris con-
turbari uel gratulari quē forte nūq̄
euenient. Sed humanū est huius-
modi imaginatiōib' illudī. ⁊ parui
ad huc animi signū tam leuē trahi
a suggestionē inimici. Ipse enī non
curat an veris an falsis illudat ⁊
decipiat. ⁊ vtrū p̄sentīū amore an
futuroz formidine prosterнат. Nō
ergo turbet cor tuū neq; formidet.
Crede in me ⁊ in misericordia mea
habeto fiducia. Quādo tu te elon-
gatū estimas a me. sepe sum p̄pin-
quior. Quādo tu estimas totū per-
ditū. tunc sepe magis merēdi instat
lucrū. Non ē totū perditū. quādo
res accidit in cōtrariū. Nō debes
iudicare s̄m p̄sens sentire: nec sic
grauitati alicui vnde cūq; venienti
inherere ⁊ accipere. tanq̄ omnis spes
sit ablata emergendi. Noli putare
te derelictū ex toto. quīs ad temp'
miserim tibi aliquā tribulationē:
sic enim transit ad regnū celoz. Et
hoc sine dubio magis expedit tibi
⁊ ceteris seruis meis ut exercitemini
aduersis. q̄ si cūcta ad libitū ha-
beretis. Ego noui cogitationes ab-

seōditas. quia multū expedit p̄sa-
lute tua ut interdum sine sapore re-
linquaris. ne forte eleueris in bono
successu. et tibi ipsi placere velis i eo
qđ non es. Quod dedi auferre pos-
sum. et restituere cū mihi placuerit.
Cum dederō meū est. cū subtrahero
tuū nō tuli. quia meū est omne da-
tum bonū et omne donū perfectum.
Si tibi admisero grauitatem aut
quālibet cōtrarietate. nō idigneris
neq; cōcidat cor tuū. et ego cito sub-
leuare possum et omne onus in gau-
diū transmutare. Verūtamē iustus
sum et recōmendabilis multū cū sic
facio tecū. Si recte sapias et in veri-
tate aspicias. nūq; debes propter ad-
uersā tam deiecte cōtristari. sed ma-
gis gaudere et gratias agere. imo
hoc vnicū reputare gaudiū qđ affli-
gens te doloribus non parco tibi.
Sicut dilexit me pater ego diligo
vos. dixi dilectis discipulis meis;
quos vtiq; nō nisi ad gaudia tem-
poralia s; ad magna certamina. nō
ad honores sed ad despectiones. nō
ad oculum sed ad labores. non ad re-
quiem sed ad afferendum fructum
multū in patiētia. Horū memento
fili mi verborum.

**De neglectu ois creature ut crea-
tor possit inueniri Cap. xxxvi**

Omine mi adhuc bene in-
digeo maiori gratia si de-
beā illuc peruenire vbi me
nemo poterit nec vlla creatura ipe-
dire. Nā qđiu res aliqua me reti-
net. non possum libere ad te volare.
Lupiebat libere volare qđ dicebat;

Quis dabit mihi pennas sicut co-
lumbe. et volabo et requiescā. Quid
simplici oculo quietius. et quid libe-
rius nil desiderāte in terris. Por-
tet igit omne pertrāsire creaturā:
et seipsum p̄fecte deserere ac i excessu
mentis stare et videre te oīz condi-
torem cum creaturis nil simile ha-
bere. Et nisi quis ab omnibus cre-
aturis fuerit expeditus. nō poterit
libere intendere diuinis. Ideo enī
pauci inueniunt contemplatiui qz
pauci sciunt se a perituris creaturis
ad plenū sequestrari. Ad hoc ma-
gna requirit̄ gratia que animā le-
uet et supra seipsam rapiat. Et nisi
homo sit i spiritu eleuat⁹ et ab om-
nibus creaturis liberat⁹ ac deo tot⁹
vnitus. quicquid scit. quicquid etiā
habet. non est magni pōderis. Diu
parū erit et in terra iacebit qđ aliqd
magni estimat nisi solū vnū imentū
eternū bonū. Et quicquid deus nō
est. nihil est et pro nullo cōputari
debet. Est quippe magna differētia
sapientia illuminati et deuoti viri:
et scientia litterati et studiosi clerici.
Multo nobilior est illa doctrina
que de sursum ex diuina influentia
manat qđ que laboriose humano ac-
quirīt ingenio. Plures reperiunt
contemplationē desiderare: s; que
ad eam requirunt nō student exer-
cere. Est et magnū impedimentū qz
in signis et in rebus sensibilib⁹ stat⁹
et parum de perfecta mortificatione
habet. Nescio quid est et quo spiri-
tu ducimur et quid p̄tendim⁹ qui
spirituales dici videmur. qđ totum

Spuales gang. Ais.

laborem et ampliorē sollicitudinē per
transitorijs et vilib' rebus agim'. et
de interiorib' nostris vix raro ple-
ne recollecis sensibus cogitamus.
Probolo: statim post modicā re-
collectionem foras crumpimus. nec
opa nra districta examinatiōe tru-
tinam'. Ubi iacet affect' nostri nō
attendimus. et q' ipura sint omnia
nostra nō deploram'. Omnis quip-
pe caro corrumperat viam suā. et ideo
sequebat' diluviū magnū. Eū ergo
interior affectus noster corrup' sit.
necesse est ut actio sequēs index ca-
rentiē interioris vigoris corrupat.
Ex puro corde pcedit fructus bonę
vitę. Quantū quis fecerit querit:
sed ex quanta virtute agit non tam
studiose pensat. Si fuerit fortis. di-
ues. pulcher. habilis. uel bon' scri-
ptor. bonus cantor. bon' laborator
investigat: q' pauper sit spiritu q'
patiens et mitis. q' deuot' et intern'
a multis tacetur. Natura exteriora
hominis respicit. gratia ad interio-
ra se cōuertit. Illa frequē fallit:
ista in deo sperat ut nō decipiat.

De abnegatiōe sui et abdicatiōe
omnis cupiditatis. Cap. xxxvii.

Fili non potes pfecte possi-
dere libertatē nisi totaliter
abneges temetipsū. Cōpe-
diti sūt omnes. proprietarij et suiipsi
amatores. cupidi. curiosi. gyrouagi
querētes semp mollia. non quę ihu
xpi. s; sepe h' fingentes et cōponētes
quod nō stabit. Peribit enim totū
qđ nō est ex deo ortū. Tene breue et
cōsummati verbū. Dimitte omnia et

inuenies oia. Dimitte cupiditatem
et iuenies requiē. Hoc mente ptra-
cta. et cū impleueris. omnia intelli-
ges. Dñe hoc non est opus vni' dici
nec ludus paruulorū. imo in h' breui
includitur omnis pfectio religio so-
rū. Fili nō debes auerti nec statim
deici audita via pfectorū. s; magis
ad sublimiora. puocari et ad minus
ad hęc ex desiderio suspirare. Tri-
nam sic tecū esset et ad hoc puenisses
ut tuiuspius amator: nō esses: s; ad
nutū meū pure stareas. et eius quē ti-
bi preposui patris. tunc mihi valde
placeres. et tota vita tua cū gaudio
et pace trāsiret. Habes adhuc mul-
ta ad relinquendū. quę nisi mihi ex
integro resignaueris non acquires
quid postulas. Quadeo tibi a me
emere aurū ignitū ut locuplex fias:
id est sapiētiā celestē omnia infima
conculcātē. Postpone terrenā sapi-
entiā. omnē humanā cōplacentiā et
ppriā. Dixi tibi viliora emenda pro
preciosis et altis i rebus humanis.
Nam vilis et parua ac pene obliui-
oni tradita videtur vera celestis sa-
pientia. nō sapiēs alta de se nec ma-
gnificari querens i terra: quā mul-
ti oretenus predicāt. sed vita longe
dissentit: ipsa tñ est preciosa mar-
garita a multis abscondita.

De instabilitate cordis et de
intentione finali ad deum
habenda. Cap. xxxviii.

Hili noli credere affectui tuo
qui nunc est. cito mutabit in
aliud. Qđ diu eni vixeris mu-
tabilitati subiect' eris. etiā nolens

ut modo letus. modo tristis. modo pacatus. modo turbatus. nunc de uotus. nunc indenor. nunc studiosus. nunc accidiosus. nunc gravis. nunc levis inueniariis. Sed stat super hec mutabilia sapiēs et bene docet in spiritu. nō attendēs quid in se sentiat uel qua parte fieri ventus instabilis. s; ut tota intentio mentis ei ad debitū et ad optimū pficiat finē. Nā sic poterit vni et idē incōcussus permanere. simplici intentionis oculo p tot varios euent ad me ipse referre directo. Quanto autē purior fuerit intentionis oculus. tāto cōstantius inter diuersas itur peccellas. Et in multis caligat oculus pure intentionis. respicit enī cito i aliqđ delectabile quod occurrit. et raro tot liber quis inuenit a nouo pprie exquitionis. Sic iudei olim venerant in bethaniā ad marthā et mariā. non propter ibi em: sed ut lacrum viderent. Adāndus est ergo intentionis oculus ut sit simplex et rectus atq; vltra omnia varia media ad me dirigendus.

Quamanti sapit deus super omnia et in omnibus. **Cap. xxxii.**

Ecce deus meus et omnia. Quid volo amplius? et quid felicius desiderare possum? Quid lapidū et dulce verbū: sed amati verbum. nō mundum nec ea quę in mundo sunt. Deus meus et omnia. Intelligenti satis dictū est: et sepe reperere locundū est amanti. Te si quidē presente locūda sunt omnia: te autē absente fastidiunt cuncta.

Tu facis cor: tranquillū et pacē magnā leticiāq; festinā. Tu facis bene sentire de omnibus et in omnibus te laudare. nec potest aliqđ sine te diu placere: s; si debet gratū esse et bene sapere. oportet gratiā tuā adesse et condimento tue sapientię condiri. Cui tu sapias. qđ ei recte nō sapiet: et cui tu non sapias. quid ei ad iocunditatē esse poterit? Sed deficiūt in tua sapientia mundi sapiētes et qui carnē sapiunt: q; ibi plurima vanitas et hic mors inuenit. Qui autē te per contemptū mundanor et carnis mortificationē sequūt. vere sapientes esse cognoscunt. q; de vanitate ad veritatem. de carne ad spiritum trāserunt. Istis sapit deus. et quicquid inuenit in creaturis totū referūt ad laudē sui cōditoris. Dissimilis tū et multū dissimilis sapor: creatoris et creature. eternitatis et tēporis. lucis increate et lucis illuminare. O lux ppetua cuncta creata transcendens lumina. fulgura consecrationem de sublimi penetrantē omnia intima cordis mei. purifica. letifica. clarifica et viuifica spiritū meū cum suis potentijs ad inherendū tibi iubilo. sis excessib'. Qm veniet hec beata et desiderabilis hora ut tua me sates presentia ut sis mihi oia in omnibus. Qdū hoc datū nō fuerit. nec plenū gaudiū erit. Adhuc. phdolor viuit in me vetus homo. non est totus crucifixus. nō est perfecte mortuus. Adhuc cōcupiscit fortiter aduers' spiritū. bella mouet intestina nec regnū anime patit esse quietū.

Sed tu qui dñaris potestati maris
et motum fluctuum eius tu mitigas
exurge adiuua me. Dissipa gentes
quę bella volūt. contere eas i virtu-
te tua: ostende quęso magnalia tua
et glorificet dextera tua. quia nō est
spes alia nec refugiū mibi nisi in te
dñe deus meus.

Quoniam non est securitas a tentatione
in hac vita

Cap. xl.

Fili nūq̃ securus es in hac
vita s; quoad vixeris semp
arma spiritualia tibi sunt
necessaria. Inter hostes versaris. a
dextris et a sinistris impugnaris. Si
ergo non vteris vndiq; scuto pati-
entię. nō eris diu sine vulnere. In-
super si nō ponis cor tuū fixē in me
cū mera voluntate cuncta patiendi
propter me. non poteris ardore istū
sustinere nec ad palmam pertingere
beatorū. Oportet te ergo viriliter
omnia pertransire. et potenti manu
vri aduersus obiecta. Nam vincēti
datur manna: et torpēti relinquitur
multa miseria. Si quęris i hac vita
requiē. quō tūc puenies ad eternā?
Non ponas te ad multā requiem:
sed ad magnam patientiā. Quere
verā pacē non in terris sed in celis
non in hoibus nec in ceteris crea-
turis. s; in deo solo. Pro amore dei
debes omnia libentē subire. labores
scilicet et dolores. tentatiōes. vexati-
ones. anxietates. necessitates. infir-
mitates. iniurias. oblocutiones. re-
prehensiones. humiliatiōes. cōfusi-
ones: correptiones et despectiones.
Hęc iuuant ad virtutes. hęc pbant

xpi tyronē. hęc fabricant celestē co-
ronā. Ego reddā ei eternā mercedē
pro breui labore. et infinitā gloriā
pro transitoria cōfusione. Puras q̃
semp habebis. p tua volūtate cōso-
latiōes spirituales. Sancti mei nō
habuerunt tales. sed multas graui-
tates et tētatiōes varias. magnasq;
desolatiōes: s; patiētes sustinuerūt
se in omnibus et magis sunt confisi
deo q̃ sibi. scientes qz nō sunt con-
digne passionēs huius temporis ad
futurā gloriā. pmeredā. Tūc tu sta-
tim habere. qd multi post lachry-
mas et magnos labores vir obrinu-
erunt. Expecta dñm. viriliter age et
cōfortare. noli diffidere. noli disce-
dere: s; corp' et aiam expone cōstantē
p gloria dei. Ego reddā plenissime.
Ego tecū ero i omni tribulatione.

Contra vana hominum

iudicia

Cap. xli.

Fili iacta cor tuū firmiter i
dño: et humanū ne metuas
iudiciū. vbi te conscientia
piū reddit et insontē. Bonū ē et be-
atū taliter pati. nec b erit graue hu-
mili cordi: et deo magis q̃ sibi ipsi
cōfidenti. Multi multa loquunt: et
ideo parua fides est adhibēda. S; et
oibus satis esse non est possibile.
Et si paulus omnib' studuit in dño
placere et oibus omnia factus est. tñ
etiā p minimo duxit q̃ ab humano
die iudicat' fuerit. Egir satis p ali-
orū edificatiōe et salute q̃tū i se erat
et poterat: s; ne ab alijs aliqū iudi-
care uel nō despiceretur. colibere
non potuit. ideo torum deo cōmisit

qui totū nouerat. et patientia et humilitate contra ora loquentiū iniqua ac etiam vana ac mendosa cogitantium atq; pro libitu suo queq; iactantium se defendit. Respondit tamē interdū ne infirmis ex sua taciturnitate generaretur scandalū: Quis tu ut timeas a mortali hoīe? Hodie ē et cras nō cōparet. Deū time. et hōiū terrores nō expanescas. Quid potest aliquis in te verbis aut iniurijs? Sibi pot' nocet q' tibi. nec poterit iudiciū dei effugere quicūq; est ille. Tu habes deum p' oculis et noli cōtendere verbis querulosus. Q' si ad p'fens videris succumbi et confusionem pari quā non meruisti. ne indigneris ex hoc neq; per ipatientiā minuas coronā tuā: sed ad me potius respice in celū. qui potens sum eripere ab omni confusione et iniuria. et unicuiq; reddere s'm opera sua.

De pura et integra resignatione sui ad obtinendā cordis libertatem Cap. xliij.

Reli relinque te et inuenies me. Gra sine electiōe et omni p'prietate. et semp lucraberis. Nā et adijcietur tibi amplior gratia. statim ut te resignaueris nec resumpseris. Dñe quotiens me resignabo et in quibus me relinquam? Semp et in omni hora. sicut in paruo sic et in magno. nihil excipio sed in omnib' te nudatū inueniri volo. Alioqn quō poteris eē meus et ego tuus nisi fueris ab omni p'prietate voluntate int' et foris spoliatus? Quāto

celerius hoc agis. tanto melius habebis. et quāto plenius et sincerius: tanto plus mihi placebis et amplius lucraberis. Quidā se resignant sed cum aliqua exceptione. Non enim plene deo confidunt. ideo providere sibi satagunt. Quidam etiā primo totū offerunt. sed postea tentatione pulsante ad propria redeunt: ideo minime in virtute proficiūt. Ibi ad veram puri cordis libertatem et iocundē familiaritatis mee gratiā nō pertingēt. nisi integra resignatio. ne et quotidiana sui imolatiōe p'facta: sine qua non stat nec stabit vnio fructiva. Dixi tibi sepiissime: et nunc iterū dico. Relinque te. resigna te et frueris magna interna pace. Da totum pro toto. nil exquire. nil repete. sta pure et inhesitanter in me et habebis me. Eris liber i corde: et tenebrę non conculcabūt te. Ad hoc conare. hoc ora. hoc stude desiderare. ut ab omni proprietate possis expoliari: et nud' nudū ibm sequi. tibi mori et mihi eternaliter viuere. Tunc deficient omnes vane fantasie. conturbationes inique et curę superflue. Tunc etiā recedet imoderatus timor: et inordinatus amor morietur.

De bono regimine in externis et recursu ad deū i periculis Cap. xliij.

Reli ad istud diligenter tendere debes ut in omni locutione seu occupatione externa sis intus liber et tuisius potens: et sint omnia sub te et tu nō sub eis. ut sis dñs actionū tuarum.

et rector: non seruus nec empticius sed
magis exemptus. verusque hebreus
in sorte ac libertate transiens filio-
rum dei: qui stant super presentia et spe-
culant eterna: qui transitoria intu-
entur sinistro oculo. et dextro cele-
stia: quos temporalia non trahunt ad
inherendum. sed trahunt ipsi ea ma-
gis ad bene seruendum prout ordi-
nata sunt a deo. et instituta a sum-
mo opifice qui nil inordinatum reli-
quit in sua creatura. Si etiam in om-
ni euentu stas non in apparentia ex-
terna. nec oculo carnali lustras visa
uel audita. sed mori qualibet causa
intras cum moysen in tabernaculum ad
consultandum dominum: audies nonnumquam di-
uinum responsum. et redies instructus de
multis presentibus et futuris. Semp-
er enim moyses recursu habuit ad ta-
bernaculum pro dubijs et questionibus
soluendis: fugitque ad orationis ad-
iutorium per periculis et improbitatibus
hominum subleuandis. Sic et tu co-
fugere debes in cordis tui secretarium
diuinum intenti implorando suffra-
gium. Propterea namque iosue et filij
israel a gabaonitis leguntur decepti: quia
os domini non prius interrogauerunt:
sed nimium creduli dulcibus sermo-
nibus falsa pietate delusi sunt.

¶ Homo non sit importunus
in negocijs *Cap. xliij.*

Homine committe mihi semper
causam tuam. et ego bene dis-
ponam in tempore suo. Ex-
pecta ordinationem meam. et senties
inde profectum. Domine satis libenter

omnes res tibi committo quia parum po-
test cogitatio mea proficere. Utinam
non multum adherere futuris euen-
tibus. sed ad beneplacitum tuum me
incunctanter offerrem. Fili mi sepe
homo rem aliquam agitatur quod deside-
rat: sed cum ad eam peruenit aliter in-
cipit sentire. quia affectioes circa idem
non sunt durabiles sed magis de vno
in aliud nos impellunt. Non ergo
minimam etiam in minimis se relin-
quere. Verus profectus hominis est
abnegatio suiipsius. et homo abne-
gatus valde liber est et securus. Sed
antiquus hostis omnibus bonis ad-
uersans. a tentatione non cessat: et
die noctuque graues molit insidias
si forte in laqueum deceptionis possit
precipitare incautum. Vigilate ergo
et orate dicit dominus ut non intretis in
tentationem.

¶ Homo nihil boni ex
se habet et de nullo glo-
riari potest *Cap. xlv.*

Omine quid est homo quod
memor sis eius aut filius
hominis quia visitas eum?
Quid permeruit homo ut dares illi
gratiam tuam? Domine quid possum con-
queri si deseris me: aut quid iuste
obtinere possum si quod peto non
feceris? Certe hoc in veritate cogi-
tare possum et dicere. Domine nihil sum
nihil boni ex me habeo. sed in omni-
bus deficio et ad nihil semper tendo.
Et nisi a te fuero adiutus: et interi-
us informatus. totus efficior tepidus et
dissolutus. Tu autem domine semper idem

ipse es et permanes in eternū. semp bonus iustus et sanctus. bene iuste ac sancte agens omnia et disponens in sapientia. Sed ego qui ad defectū magis pronus sum quam ad profectum nō sum semper in vno statu perdurans: quia septem tempora mutant super me. Verūtamē cito melius fit cū tibi placuerit et manū porrexeris adiutricē. quia tu solus sine humana suffragio poteris auxiliari: et in tantū confirmare ut vultus meus amplius in diuersa non muret: sed in te vno cor meū conuertat et quiescat. Unde si bene scire omnē humanā consolationem abijcere siue propter deuotionem adipiscendam siue propter necessitatem qua cōpellet te querere. quia nō est homo qui me consolet: tunc merito possem de gratia sperare tua et de dono nouę consolationis exultare. Gratias tibi vnde totū venit quocienscūq; mihi bene succedit. Ego autē vanitas et nihilū ante te. inconstans homo et infirmus. Unde ego possum gloriari aut cur appeto reputari? Nūquid de nihilo: et hoc vanissimū ē. Vere inanis gloria mala pestis. vanitas maxima. quia a vera trahit gloria et celesti spoliatur gratia. Dum enim homo cōplacet sibi. displicet tibi: dū inhiat laudib; humanis. priuat veris virtutib;. Est autē vera gloria et exultatio sancta. gloriari in te et nō in se. gaudere in noie tuo nō in virtute propria. nec in aliqua creatura delectari nisi ppter te. Laudet nomen tuū nō meū. magnificet opus

tuū non meum. benedicatur nomen sanctum tuū: nihil autē attribuat mihi de laudib; hominū. Tu gloria mea tu exultatio cordis mei. In te gloriabor et exultabo tota die: p me autē nihil nisi in infirmitatibus meis. Querant iudei gloriā quę ab inuicem est. ego hanc requirā quę a solo deo est. Omnis quidem gloria humana. omnis honor rēporalis. omnis altitudo mundana eterne glorię tue cōparata vanitas est et stulticia. Veritas mea et misericordia mea deus meus trinitas beata tibi soli laus virtus honor et gloria per infinita seculorū secula. Amen.

De contemptu omnis temporalis honoris Cap. xly.

Noli tibi attrahere si videas alios honorari et eleuari. te autem despici et humiliari. Erige cor tuū ad me in celū et nō cōtristabit te contemptus hoīs in terris. Domine in cecitate sumus et vanitate cito seducimur. Si recte me inspicio. nūquā mihi facta est iniuria ab aliqua creatura. vnde nec iuste habeo conqueri aduersum te. Quia autē frequenter grauer peccauit tibi. merito armatur cōtra me oīs creatura. Mihi igit iuste debet confusio et contēptus. tibi autē laus honor et gloria. Et nisi me ad hoc preparauero quā velim libenter ab oī creatura despici et relinqui atq; penitus nihil videri. nō possum interiorius pacificari et stabiliri. nec spiritaliter illuminari. neq; plene tibi vniri.

¶ Quid par non est ponenda in
hominibus **Cap. xlvij.**

Proli si ponis pacem tuā cū
aliqua persona propter tuū
sentire & conuiuere. insta-
bilis eris & ipacatus. Sed si recur-
sum habes ad semper viuētem &
manentem veritatē. non contrista-
bit te amicus recedens aut moriens
In me debet amici dilectio stare; &
propter me diligendus est quisquis
tibi bonus visus est & multum ca-
rus in hac vita. Sine me nō valet
nec durabit amicitia. nec est vera &
mūda dilectio quā ego non copulo.
Ita mortuus debes esse talibus af-
fectionibus dilectorū hoīū; ut q̄tū
ad te pertinet sine omni humano
optares esse cōsortio. Tanto homo
deo magis appropinquit. quāto ab
omni solatio terreno longius rece-
dit. Tanto etiam altius ascēdit ad
deū. quanto p̄fundius in se descen-
dit & plus sibiipsi vilescit. Qui autē
aliquid boni sibi attribuit. gratiā
dei i se venire ipedit; q̄ gratia spi-
ritus sancti cor humile querit sem-
per. Si scires te perfecte annihilare
atq; ab omni creato amore euacu-
are. tunc deberem in te cum magna
gratia emanare. Sed quādo tu re-
spicis ad creaturas. subtrahit tibi
aspect' creatoris. Discite te in omni-
bus propter creatorem vincere. tūc
ad diuinā valebis cognitiōē per-
tingere. Quāticūq; modicū sit
si inordinate diligitur & respicitur
retardat a summo & vitiat.

¶ Contra vanam & secularē
scientiam **Cap. xlviii.**

Homini non moueāt te pulchra
& subtilia dicta hoīū. Nō
enim est regnū dei i sermo-
ne s; in virtute. Attende vba mea
quę corda accendūt & mentes illu-
minant. inducunt compunctionē &
variā ingerunt consolationē.
Nūq̄ ad hoc legas verbum ut do-
ctior aut sapientior possis videri;
sed stude mortificationem virtutū.
quā hoc amplius tibi proderit q̄
noticia multarū difficultū questio-
num. Cum multa legeris & cognō-
ueris. ad vnū tamen oportet venire
principiū. Ego sum qui doceo ho-
minē scientiā. & clariore intelligen-
tiā paruulīs tribuo; q̄ ab homine
possit doceri. Cui ego loquor. cito
sapienter erit & multū in spiritu p̄fi-
ciet. De illis qui multa curiosa ab
hominibus inquirūt. & de via mihi
seruendi parū curāt. Veniet tem-
pus qñ apparebit magister magi-
stroz xps dñs angeloz. cunctozum
auditurus lectiones. hoc est singu-
lorum examinaturus conscientias;
& tunc scrutabitur hierusalē in lu-
cernis. & manifesta erūt abscondita
tenebrarum; tacebuntq; argumēta
linguarum. Ego sum qui humilem
in puncto cleuo mentem. ut plures
eternę veritatē capiat rationes q̄ si
quis decē annis studuisset i scholis
Ego doceo sine strepitu verborū. si-
ne cōfusiōe opinionū. sine saltu vo-
noris. sine pugnatōe argumētōrū.
Ego sum q̄ doceo terrena despiciere

Cicero
Fabius

presentia fastidire. eterna querere. eterna sapere. honores fugere. scandala sufferre. omne spem in me ponere. extra me nil cupere: et super omnia ardentem me amare. Nam quam amando me intime didicit diuina et loquebatur mirabilia. Plus profecit in relinquendo omnia quam in studendo subtilia. Sed alijs loquor: coia. alijs specialia. aliquibus in signis et figuris dulciter appareo. quibusdam vero in multo lumine reuelo mysteriora. Una vox librorum. sed non omnes eque informat. quia intus sum doctor: veritatis: cordis scrutator: cogitationum intellectus: actionum promotor: distribuens singulis sicut dignum iudicauero.

De non attrahendo sibi res exteriores *Cap. xlii.*

Fili in multis oportet te esse inscium. et estimare te tanquam mortuum super terram et cui totus mundus crucifixus sit. Multa etiam oportet surda aure pertransire et que tue pacis sunt magis recogitare. Utilius est oculos a rebus displicentibus auertere et unicuique suum sentire relinquere. quam contentiosis sermonibus deferuere. Si bene steteris cum deo et eius iudicium aspereris. facilius te victum portabis. O domine quousque venimus? Ecce vultum defietur temporale. pro modico questu laboras et curris. et spirituale detrimendum in oblivione transit. et vix sero rediis. Quod parum vel nihil prodest attendis: et quod summe necessarium est negligenter preteris. quia totus homo

ad eterna defuit. et nisi cito resipiscat. libens in exterioribus iacet.

De omnibus non est credendum: et de facili lapsu verborum *Cap. l.*

O mibi auxilium domine de tribulatione quia vana salus hominis. Et sepe ibi non inueni fidem ubi me habere putavi. Quoties etiam ibi repperi. ubi minus presumpsi. Vana ergo spes in hominibus. salus autem iustorum in te deus. Benedictus sis domine deus in omnibus que nobis accidunt. infirmi sumus et instabiles. cito fallimur et permutablemur. Quis est homo qui ita caute et circumspecte in omnibus se custodire valet ut aliquando in aliquam deceptionem vel perplexitatem non veniat? Sed qui in te domine confidit ac simpliciter ex corde querit. non tam facile labitur. Et si inciderit aliquam tribulationem quomodo cumque etiam fuerit implicatus. citius per te eruetur aut a te consolabitur: quia tu non deseris in te sperantem usque in finem. Rarus fidus amicus in cimetis amici persecutus pressuris. Tu domine tu solus es fidelissimus in omnibus: et preter te non est alter talis. O quam bene sapuit illa anima sancta que dixit: mens mea solidata est et in christo fundata. Si ita mecum foret. non tam facile timor humanus me sollicitaret nec verborum iacula mouerent. Quis omnia premeditare. quam precauere futura mala sufficit? Si preuisa etiam ledunt sepe. quam improuisa nisi grauitur etiam feriunt? Sed quare mihi misero non

melius prouidi? Cur etiā tam facile
alijs credidi? Sed homines sumus
nec aliud q̄ fragiles homines sum⁹
etiā si angeli a multis estimamur ⁊
dicimur. Cui credam dñe. cui credā
nisi tibi? Veritas es quę non fallis
nec falli potes. Et rurſū: Dis ho-
mo mendax. infirm⁹. instabilis ⁊ la-
bilis. maxime i verbis. ita ut statim
vir credi debeat quod rectum in fa-
cie sonare videt. Quid prudenter p̄-
monuisti cauendū ab hominib⁹ ⁊
q̄ inimici hominis domestici eius.
nec credēdū si quis dixerit: ecce hic
aut ecce illic. Doct⁹ sum damno: ⁊
utinā ad cautelā maiorē. nō ad in-
sipientiā mibi. Cautus esto quidā
ait. cautus esto. serua apud te quod
dico. Et dū ego sileo ⁊ absconditū
credo. nec ille silere potest quod si-
lendū petijt. s; statim prodit me ⁊ se
⁊ abiit. Ab huiusmodi fabulis ⁊ in-
cautis hominibus protege me dñe
ne in manus eorū incidā nec vnq̄
talia cōmittam. Verbū verū ⁊ sta-
bile da in os meū ⁊ linguā callidā
longe fac a me. Qd pati nolo. om-
nimode cauere debeo. Qd q̄ bonū ⁊
pacificū de alijs silere. nec aliud in-
differēter oīa credere. neq; de facili
ulterius effari. paucis seipsum reue-
lare. te semper inspectorem cordis
querere. nec omni vento verborum
circūferri: sed oīa intima ⁊ externa
s̄m tue beneplacitū volūtatē opta-
re perfici. Quid tutū pro conseruatōe
celestis gratię humanā fugere ap-
parentiā. nec appetere quę foris ad-
mirationem videntur p̄bere: sed

ea tota sedulitate sectari quę virę
emendationē dant ⁊ feruorem. Quid
multis nocuit virē scita ac p̄pro-
pere laudata. q̄ sana profuit gratia
silentio seruata in hac fragili vita
quę tota tentatio fertur ⁊ malicia.

De confidentia in deo ha-
benda quando insurgunt
verborū iacula Cap. h.

Fili sta fir m ter ⁊ spera in
me. Quid enim sunt verba
nisi verba? Per aerem vo-
lant. s; lapidē nō lēdūt. Si reus es.
cogita q̄ te libenter velis emēdare.
Si nihil tibi consci⁹ es. pensa q̄ ve-
lis libenter pro deo hoc sustinere.
Parum satis est ut uel verba inter-
dum sustineas q̄ necdū fortia verbe-
ra tolerare vales. Et quare tā par-
ua tibi ad cor trāseunt. nisi quia ad-
huc carnalis es: ⁊ homines magis
q̄ oportet attendis? Nam quia de-
spici metuis. reprehendi pro excessi-
bus non vis. ⁊ excusationū queris
vmbacula. Sed inspicere te melius
⁊ agnosces quia viuit adhuc in te
mūdus ⁊ vanus amor placendi ho-
minibus. Cum enim bassari refu-
gis ⁊ confundi pro defectibus. con-
stat vtiq; q̄ nec vere humilis sis
nec vere mundo mortuus nec tibi
mūdus crucifixus. Sed audi verba
mea: ⁊ nō curabis decem milia ho-
minū verba. Ecce si cuncta contra
te dicerentur quę fingi maliciosissi-
me possent. quid tibi noceret si oīo
transire permitteres nec plus q̄ se-
stucam perpenderes? Niquid uel
vnū capillū tibi extrahere possent?

Sz qui cor intus nō habet nec deū
p̄ oculis. facilliter verbo mouetur
vituperationis. Qui autem in me
cōfidit nec proprio iudicio stare ap-
petit. abiqz humano terrore erit.
Ego enī sū iudex & cognitor oīus se-
cretorū: ego scio qualiter res acta ē:
ego iniuriante nōni & sustinente. A
me erit verbū istud. me permittēte
hoc accidit. ut reuelentur ex multis
cordibus cogitationes. Ego reum
& innocentem iudicabo: sed occul-
to iudicio vtrūqz ante probare vo-
lūi. Testimoniū hōiū sepe fallit:
meum iudiciū verum est. stabit &
non subuertetur. latet plerūqz &
paucis ad singula pater. nūq̄ tamē
errat nec errare potest. etiam si ocu-
lis insipientium nō rectum videat.
Ad me ergo recurrēdū est in om-
ni iudicio. nec proprio innitendum
arbitrio. Iustus enim non contur-
babitur quicquid a deo ei acciderit.
Etia si iniuste aliqd cōtra eū pro-
latum fuerit. non multum curabit.
Sed nec vane exultabit si per alios
rationabiliter excuset. Pensat nūqz
qz ego sum scrutans corda & renes:
qui non iudico sūm faciem & huma-
nam apparentiā. Nam sepe in ocu-
lis meis reperit culpabile: qd hō-
minū iudicio credit laudabile. Dñe
deus iudex iuste fortis & patiens qui
hominū nosti fragilitatem & prauit-
atē. esto robur meū & tota fiducia
mea. Non enim mihi sufficit con-
scientia mea. tu nosti quod ego nō
nouī: & ideo in omni reprehensione
me humiliare debui & mansuete su-

stinere. Ignosce ergo mihi propiti-
quorū sic nō egi: & dona iterum
gratiā amplioris sufferentię. Me-
lior est enim mihi tua copiosa mis-
ericordia ad consecutionem indul-
gentię. q̄ mea opinata iusticia pro
defensione latentis conscientię. Et
si nihil mihi consci sum. tamē in b
me iustificare nō possum: qz remo-
ta misericordia tua non iustificabit
in conspectu tuo omnis viuens.

**Omnia graua pro eterna
vita sunt toleranda. Cap. lii.**

Nō frangant te labores
quos assūpsisti propter me
nec tribulationes te deiiciāt
vsqz quaqz. s; mea pmissio in omni
euentu te robozet & cōsoletur. Ego
sufficiens sum ad reddendum supra
omnē modū & mensuram. Non hic
diu laborabis. nec semp grauabe-
ris doloribus. Expecta paulisper &
videbis celerem finem malorū. Ve-
niet vna hora quando cessabit om-
nis labor & tumultus. Modicū est
& breue omne quod transiit cū tem-
pore. Age ergo ut agas fideliter. la-
bora in vinea mea. ego ero merces
tua. Scribe. lege. canta. geme. tace.
ora. sustine viriliter contraria: di-
gna ē his omnibz & maioribz p̄liis
vita eterna. Veniet pax in die vna
que nō ē dñi. Nō enim erit dies
uel nox hui? scilicet temporis: s; lux
p̄petua. claritas infinita. pax firma
& requies secura. Nō dices tūc: qd
me liberabit de corpe mortis hui?
nec clamabis: heu mihi qz incolat-
us me? plangat? ē. qm̄ precipitabit

Opinata iusticia

*Ergo dñe robur meum
Tota fiducia mea*

mois. et salus erit indefectiva. angustia nulla. iocunditas beata. societas dulcis et decora. **S**i vidisses sanctorum in celo coronas perpetuas. quanta quoque nunc exultant gloria qui huic mundo olim contemptibiles et quasi vita ipsi indigni putabantur: profecto te statim humiliare usque ad terram: et affectare potius omnibus subesse quam vni preesse. nec huius vite letos dies concupisceres. sed magis pro deo tribulari gauderes: et pro nihilo inter homines computari maximam lucrum duceres. **S**i tibi hec saperet et perfunde ad cor transiret: quomodo auderes vel semel conqueri? Nonne pro vita eterna cuncta laboriosa sunt toleranda? Non est parvum quid. lucrari aut perdere regnum dei. Leva igitur faciem tuam in celo. Ecce ego et omnes sancti mei tecum qui in hoc seculo magnam habuere certamen modo gaudent. modo consolantur: et modo securi sunt: et modo requiescunt et sine fine in regno patris mei permanebunt tecum.

De die eternitatis et huius vite angustis **Cap. liii.**

O Superne civitatis mansio beatissima. Dies eternitatis clarissima quam nox non obscurat: sed summa veritas semper irradiat. dies semper leta. semper secunda: et nunquam statum mutans in contraria. **O** vniquam dies illa illuxisset et cuncta hec temporalia sine accepissent. Lucet quidem sanctis perpetua claritate splendida: sed non nisi a longe per speculum peregrinantibus

in terra. **N**ovum celi ciues quam gaudio sit illa: gemunt exules filii eius quam amara et tediosa sit ista. Dies brevius temporis parvi et mali. pleni doloribus et angustis. ubi homo multis peccatis inquinatus. multis passibus omnibus irretitus. multis timoribus strigitur. multis curis distenditur: et multis curiositatibus distrahitur. multis vanitatibus implicatur. multis erroribus circumfunditur. multis laboribus atteritur. tentationibus gravatur. delictis enervatur. egestate cruciatur. **Q**uam finis horum multorum laborum. quando liberabor a misera servitute vitiorum. Quando memorabor domine tui solius. quando ad plenum letabor in te. Quando ero sine omni impedimento et in vera libertate sine omni gravamine mentis et corporis. Quando erit pax solida. pax imperturbabilis et secunda. pax intus et foris. pax ab omni parte firma. **I**esu bone quando stabo ad videndum te. quando contemplabor gloriam regni tui. quando eris mihi omnia in omnibus. **Q**uando ero tecum in regno tuo quod preparasti dilectis tuis ab eterno. **R**elictus sum pauper et exul in terra hostili. ubi bella quotidiana et infortunia maxima. **C**onsolare exilium meum. mitigare dolorem meum: quia ad te suspirat omne desiderium meum. **N**am onus mihi totum est quicquid mundus hic offert ad solatium. **D**esidero te intus frui. sed nequeo apprehendere. **P**ropter inherere celestibus. sed deprimunt res temporales et immortificat passionibus. **A**bsente omnibus rebus

Os qui
transit
in

ſupereſſe volo: carni autem inuite ſubefſe cogor. Sic ego infelix homo mecum pugno: & factus ſum mihi metipſi gravis. dñ ſpiritus furſum & caro querit eſſe deorſum. Quid intus patior: dñ mente celeſtia tracto & mox carnaliū turba occurrit orātī: Deus meus ne clōgeris a me: neq; declines in ira a ſervo tuo. Fulgura coruſcationē tuā & diſſipa eas: emitte ſagittas tuas & conturbentur omnes fantaſie inimici. Recollige ſenſus meos ad te. Fac me obliuiſci omniū mundanorū. Da cito abijcere & contēnere fantaſmata vitiorum. Succurre mihi eterna veritas ut nulla me moueat vanitas. Adueni celeſtis ſuauiſſas & ſugiat a facie tua ois ipuritas. Ignoſce quoq; mihi & miſericorditer indulge quoties p̄ter te aliud in oratione reuoluo. **C**onfiteor eteni vere q; valde diſtracte me habere cōſueui. Nā ibi multotiens non ſum vbi corporaliē ſto aut ſedeo: ſ; ibi magis ſum quo cogitationibus fero. Ibi ſum vbi cogitatio mea eſt. Ubi eſt frequenter cogitatio mea ibi eſt id quod amo. Hoc mihi cito occurrat quod naturaliter delectat aut ex vſu placet. Unde tu veritas aperte dixiſti: Ubi enī ē theſaur⁹ tuus ibi eſt & cor tuū. Si celū diligo libēter de celeſtibus penſo: ſi mundū amo felicitatibus mundi congaudeo: & de aduerſitatibus eius triſto. Si carnē diligo que carnis ſunt ſepiſſime imaginor. Si ſpiritu amo de ſpiritualib⁹ cogitare delector. Quē

cūq; enim diligo de his libēter loquor & audio: atq; taliū imāgines ad domū mecum repoſto. S; beatus ille homo qui p̄pter te dñe omnibus creaturis abeundi licentiam tribuit: qui naturę vim facit & cōcupiſcētiās carnis ſeruoze ſpiritus crucifigit ut ſerenata conſcientia purā tibi orationē offerat: dignuſq; ſit angelicis intereſſe choris omnib⁹ terrenis foris & intus excluſis.

De deſiderio eternę viſe & quanta ſint certantibus bona promiſſa Cap. liii.

Egli mi cum tibi deſideriū eternę beatitudinis deſup infundi ſentis & de tabernaculo corporis exire cōcupiſcis ut claritatem meam ſine viciffitudinis vmbra contēplari poſſis. dilata cor tuū & omni deſiderio hanc ſanctam inſpirationem ſuſcipe. Redde ampliffimas ſuperne bonitati gratias que tecū ſic dignanter agit. clementē viſitat. ardentē excitat. potenter ſubleuat ne proprio pondere ad terrena labaris. Neq; enim hoc cogita tu tuo aut conatu accipis. ſ; ſola dignatione ſuperne gratię & diuini reſpectus: quatenus in virtutibus & maiori humilitate pficias & ad futura certamina te prepares: mihiq; toto cordis affectu adherere ac ſeruienti volūtatē ſtudeas deſervire. Fili ſepe ignis ardet. ſ; ſine fumo flamma non aſcendit. Sic aliquorum deſideria ad celeſtia flarrant. & tamen a tentatione carnalis affectus liberi nō ſunt. Idcirco

*Innoſcēt q̄tēs p̄ter te
aliud in oratione reuoluo*

*Sic deſideria
flamma ſine
fumo nō eſt*

nec oīo pure pro honore dei agunt
q̄ tam desideranter ab eo petunt.
Tale est ⁊ sepe tuū desiderii: quod
insinuasti fore tam ip̄ortunū. Non
enim est hoc purum ⁊ perfectum qđ
propria comoditate est infectum.
Petere non quod tibi est delectabile
⁊ comodū. sed quod mihi accepta-
bile ē atq; honorificum. quia si re-
cte indicas. meam ordinationē tuo
desiderio ⁊ omni desiderato prefer-
re debes ac sequi. Noui desiderium
tuum ⁊ frequētes gemitus audiui.
Iam velles esse in libertate glorie
filiorū dei. iam te delectat domus
eterna ⁊ celestis patria gaudio ple-
na: sed nondū venit hora ista. sed ē
adhuc aliud tempus belli. videlicet
tēpus laboris ⁊ probatiōis. Optas
summo repleti bono. sed non potes
hoc assequi modo. Ego sum. expe-
cta me dicit dñs: donec veniat re-
gnum dei. Probandus es adhuc in
terris ⁊ in multis exercitandus.
Consolatio tibi interdum dabit:
sed copiosa satietas non conceditur
Confortare igitur ⁊ esto robustus
tam in agendo q̄ in patiēdo na-
ture contraria. Oportet te nouum
induere hominem ⁊ in alterū vrū
mutari. Oportet te sepe agere qđ
non vis: ⁊ quod vis oportet te re-
linquere. Quod alijs placet proces-
sum habebit. quod tibi placet ultra
non proficiet. Quod alij dicunt au-
diatur: quod tu dicis pro nibilo cō-
putabitur. Petent alij ⁊ accipient:
tu petes nec impetrabis. Erunt alij
magni in ore hoīum: de te autē tace-

bitur. Alijs hoc uel illud cōmitteret:
tu autē ad nibil vrile indicaberis.
Nam ppter hoc natura aliquādo
contristabit. ⁊ magnū si silens por-
taueris. In his ⁊ similibus multis
probari solet fidelis dñi seru⁹ qua-
liter se abnegare ⁊ in omnib⁹ fran-
gere quiverit. Vix est aliquid tale
in quo tantūde mori indiges. sicut
non videri. ⁊ pati quē voluntari tue
aduersa sūt. maxime autē cū discon-
uenientia ⁊ quē min⁹ vrilia tibi ap-
parent fieri iubentur. Et quia no
audes resistere altiori potestati. sub
dominio constitutus. ideo durū ti-
bi videtur ad nutum alterius am-
bulare ⁊ omne ppiū sentire omit-
tere. Sed pensa fili horum fructū
laborū. celerem finem atq; p̄miū
nimis magnū. ⁊ non habebis inde
grauamen sed fortissimū patientie
tue solamen. Nam ⁊ p̄ modica hac
voluntate quā nunc sponte deseris.
habebis semper voluntatem tuam
in celis. Ibi quippe inuenies omne
quod volueris. omne quod deside-
rare potes. Ibi aderit tibi toti⁹ fa-
cultas boni sine timore amittendi.
Ibi voluntas tua vna semper mecū
nil cupiet extraneum uel priuatum.
Ibi nullus resistet tibi. nemo de te
cōqueretur. nemo impediet. nil ob-
uiabit: sed cuncta desiderata simul
erunt presentia: totumq; affectum
tuum reficient ⁊ adimplebunt vsq;
ad sumū. Ibi reddam gloriam pro
cōtumelia perpeffa. pallium laudis
pro merore. pro loco nouissimo sede
regni i secula. Ibi apparebit fruct⁹

obediētię gaudebit labor peniten-
tię. ⁊ humilis subiectio coronabit
gloriose. Nunc ergo te inclina hu-
militer sub omniū manibus. nec sit
cure quis hoc dixerit uel iusserit. sed
hoc magnopere curato ut siue pre-
lar' siue minor aut equalis aliquid
a te exposcerit uel innuerit. pro ho-
no totū accipias ⁊ sincera volunta-
te studeas adimplere. Querat ali-
us hoc. alius illud: gloriatur ille in
illo. ⁊ iste in isto: laudeturq; mili-
es mille: tu autem nec in isto nec in
illo sed tutius gaude contēptu: ⁊
in me soli' beneplacito ac honore.
Hoc oprandū ē tibi: ut siue per vi-
tam siue per mortem. deus semper
in te glorificetur.

**Qualiter homo desola-
tus debeat in manus dei
se offerre** Cap. lv.

Domine deus sancte pater
sis nunc ⁊ in eternum be-
nedictus. quia sicut vis fa-
ctum est: ⁊ quod facis bonum est.
Letetur in te seruus tuus. non in se
nec in aliquo alio: quia tu solus le-
ricia vera. tu spes mea ⁊ corona mea
tu gaudium meum ⁊ honor meus
dñe. Quid habet seruus tuus nisi
qd a te accepit etiā sine merito suo?
Tua sunt omnia que dedisti ⁊ que
fecisti. Pauper sum ⁊ in laboribus
meis a iuuentute mea: ⁊ contri-
statur anima mea nonnūq; vsq; ad
lachrymas. quandoq; etiam con-
turbatur ad se propter imminentes
passiones. Desidero pacis gaudium
pacem filiorum tuorum flagito qui

in lumine consolatiōis a te pascun-
tur. Si das pacem. si gaudium san-
ctum infundis: erit anima serui tui
plena modulariōe ⁊ deuota in lau-
de tua: Sed si te subtraxeris sicut
sepissime soles. non poterit curre-
re viam mandatorum tuorum: sed
magis ad tundendū pectus genua
incuruantur: quia non est illi sicut
beri ⁊ nudius tertius quādo splen-
debat lucerna tua super caput eius
⁊ sub vmbra alarum tuarum pro-
tegebatur a tentationibus irruen-
tibus. Pater iulter semper laudan-
de venit hora ut probetur seruus
tuus. Pater amande dignum est ut
hora hac patiat' pro te aliquid ser-
uus tuus. Pater perpetue veneran-
de venit hora quam ab eterno pre-
sciebas affuturam ut ad modicum
temp' succumbat foris seruus tuus.
vuiat ho semper apud te int'. pau-
lulum vilipendatur. humilietur: ⁊
deficiat coram hominibus. passio-
nibus conteratur ⁊ languoribus. ut
iterum tecum in auroa nouę lucis
resurgat ⁊ in celestibus clarificet'.
Pater sancte tu sic ordinasti ⁊ sic
voluisti: ⁊ hoc factum est quod ipse
precepisti. Hęc est enim gratia ad
amicum tuum. pari ⁊ tribulari in
mūdo pro amore tuo quotienscūq;
a quocūq; ⁊ quomodocūq; id per-
miseris fieri. Sine consilio ⁊ pui-
dentia tua ⁊ sine causa nihil fit in
terra. Bonum mihi domine qd hu-
miliaſti me ut discam iustificatio-
nes tuas: ⁊ omnes elationes cor-
dis atq; presumptionis abiciam.

Utile mihi q̄ cōfusio cooperuit fa-
ciem meā ut te poti⁹ q̄ homines ad
cōsolandū requirā. Didici etiā ex b
inscrutabile iudiciū tuū expauescere
qui affligis iustū cum impio. sed nō
sine equitate ⁊ iusticia. Gratiās ti-
bi quia non pepercisti malis meis
sed attrinisti me verberib⁹ amoris
infigēs dolores: ⁊ imittens angu-
stias foris ⁊ intus. Non est qui me
consolerur et omnibus que sub celo
sunt nisi tu dñe deus meus. celestis
medic⁹ animarū. qui percutis ⁊ sa-
nas. deducis ad inferos ⁊ reducis.
Disciplina tua sup me: ⁊ virga tua
ipsa me docebit. Ecce pater dilecte
in manib⁹ tuis ego sum. sub virga
correctionis tue me inclino. percutere
dorsum meū ⁊ collū meum ut incur-
uem ad voluntatē tuā tortuositatē
meā. Fac me piū ⁊ humilē discipu-
lum sicut bene facere consueuisti. ut
ambulem ad omnē nutū tuū. Tibi
me ⁊ omnia mea ad corrigendum
cōmēdo. melius est hic corripī q̄ in
futuro. Tu scis omnia ⁊ singula: ⁊
nil te latet in humana conscientia.
Anteq̄ fiant nosti ventura: ⁊ non
opus est tibi ut quis te doceat aut
admonet de his que gerunt in ter-
ra. Tu scis quid expedit ad p̄fectū
meū: ⁊ quātū deseruit tribulatio ad
rubiginē vitiorū purgandam. Fac
mecum desideratū beneplacitū tuū
⁊ ne despicias peccaminosam vitā
meā: nulli melius nec clari⁹ q̄ tibi
soli notam. Da mihi dñe scire quod
sciendū est. hoc amare quod aman-
dū est. hoc laudare quod tibi sūme

placet. hoc reputare quod tibi p̄e-
ciosum apparet. hoc vituperare qd̄
oculis tuis fordescit. Nō me sinas
fm visionem oculorū exteriorū iudi-
care neqz fm auditum aurīū hoīū
impitorū sententiarē: sed in iudicio
vero de visibilibus ⁊ spiritualibus
discernere. atqz sup omnia volun-
tatē beneplaciti tui semper inqui-
rere. Falluntur sepe hoīū sensus in
iudicādo. fallunt ⁊ amatores seculi
visibilia tantūmodo amādo. Quid
est homo inde melior: quia reputat
ab homine maior: Fallax fallacem.
vanus vanū. cecus cecum. infirmus
ifirmū decipit dū exaltat: ⁊ veracit̄
magis confundit. dū inaniter lau-
dat. Nam quantū vnusquisqz est i
oculis tuis. tantū est ⁊ nō amplius
ait humilis sanctus franciscus.

De humilibus insistentium
est operibus cum deficiunt
a summis Cap. lvi.

Fili non vales semp in fer-
uentiori desiderio virtutū
stare nec in altiori gradu
contemplationis. sed necesse habes
interdum ob originalem corruptelā
ad inferiora descendere ⁊ onus cor-
ruptibilis vite etiam inuice ⁊ cū te-
dio portare. Quidū mortale corpus
geris. tedū senties ⁊ grauamē cor-
dis. Oportet ergo sepe in carne de
carnis onere gemere. eo q̄ non va-
les spiritualibus studiis ⁊ diuine
contemplationi indefinenter inhe-
rere. Tunc expedit tibi ad humilia
⁊ exteriora opera cōfugere ⁊ in bo-
nis te actibus recreare. aduentum

meū et supernam visitationē firma
confidentia expectare. exilium tuū
et ariditatem mentis patienter sus-
ferre. donec iterū a me visiteris: et
ab omnibus anxietatib⁹ libereris.
Nam faciam te laborum obliuisci
et interna quiete perfrui. Expandā
coram te preta scripturarum. ut di-
latato corde currere incipias viam
mandatorum meorū. et dices: Non
sunt condignę passionēs hui⁹ tem-
poris ad futuram gloriā quę reue-
labitur in nobis.

Quod homo non reputet se con-
solatione dignum sed magis
verberibus reum. Cap. lvi.

Domine non sum dignus
cōsolatione tua nec aliqua
spiritali visitatiōe. et ideo
iuste mecū agis quādo me inopē et
desolatū relinquis. Si enim ad in-
star maris lachrymas fundere pos-
sem. adhuc consolatione tua dign⁹
non essem. Unde nihil dignus sum
q̄ flagellari et puniri. quia graniter
et sepe te offendi et in multis valde
deliqui. Ergo vera pensata ratione
nec minima sum dign⁹ cōsolatiōe:
sed tu clemens et misericors qui nō
vis perire opera tua. ad ostēdendū
diuitias bonitatis tuę in vasa mi-
sericordię tuę. etiā preter omne pro-
priū meritū dignaris consolari ser-
uum tuū supra humanum modum.
Tuę enim consolationes non sunt
sicut humane cōfabulatiōes. Quid
egī dñe ut mihi conferres aliquam
celestem consolationem? Ego nihil
boni me egisse recolo: sed semp ad

vitia pronū et ad emendationē pi-
grum fuisse. Verum est et negare nō
possum: Si aliter dicere. tu stares
contra me et non esset qui defende-
ret. Quid merui pro peccatis meis
nisi infernum et ignem eternū? In
veritate confiteor quoniam dignus
sum omni ludibrio et contēptu. nec
deceat me inter deuotos tuos cōmo-
rari. Et licet hoc egre audiā. tamen
aduersum me pro veritate peccata
mea arguam. ut facilius misericor-
diā tuam merear ipetrare. Quid
dicam reus et omni confusione ple-
nus? Non habeo os loquendi nisi
hoc tm̄ verbum: peccaui dñe pec-
caui: miserere mei. ignosce mihi.
Sine me paululū ut plangam do-
lorem meū anteq̄ vadā ad terram
tenebrosā et opertā mortis cali-
gine. Et quid tam maxime a reo et
misero peccatore req̄ris nisi ut con-
teratur et humiliet se pro delictis
suis? In vera contritione et cordis
humiliatione nascitur spes veniē.
reconciliatur perturbata consciētia
reparat gratia pdita. tuetur homo
a futura ira: et occurrūt sibi mutuo
in osculo sancto deus et penitēs aia.
Humilis peccatorū cōritio accep-
tabile tibi est dñe sacrificiū. longe
suauius odorans in cōspectu tuo q̄
thuris incensum. Hoc ē gratū etiā
vnguentū quod sacris pedib⁹ tuis
insundi voluisti: quia cor contritū
et humiliatum nūq̄ desperasti. Ibi
est locus refugij a facie irę inimici:
ibi emendatur et abluitur quicquid
aliunde contractū est et inquinatū.

S. J. J. J.
Ponentes ad

De gratia que non miscetur terrena sapientibus **Cap. lviij.**

Hic preciosa est gratia mea. non patitur se misceri extraneis rebus nec consolationibus terrenis. Abicere ergo oportet omnia impedimenta gratie. si optas eius infusionem suscipere. Dete se creatum tibi. ama solus habitare tecum. nullius require confabulationem sed magis ad deum deuota effunde precem ut cuncta teneas mentem et puram conscientiam. Totum mundum nihil estima. dei vacationem omnibus exterioribus antepone. Non enim poteris tibi vacare et in transitorijs pariter delectari. A notis et a charis amicis oportet elongari et ab omni temporalis solatio mentem tenere priuatam. Sic obsecrat beatus apostolus petrus: ut tamquam aduenas et peregrinos in hoc mundo se contineant christi fideles. Quanta fiducia erit morituro quem nullius rei affectus detinet in mundo. Sed sic segregatum cor habere ab omnibus. eger necdum capit animum. nec animalis homo nouit interni hominis libertatem. Attamen si vere velit esse spiritualis. oportet eum renuanciare tam remotis quam propinquis: et a nemine magis cauere quam a seipso. Si temetipsum perfecte viceris. cetera facilius subiugabis. Perfecta namque victoria est de semetipso triumphare. Qui enim semetipsum subiectum tenet. ut sensualitas rationi et ratio in cunctis obediat tibi: hic vere victor est sui et domini mundi. Si ad hunc apicem

scendere gliscis. oportet viriliter incipere et securim ad radicem ponere ut euellas et destruas occultam et inordinatam inclinationem ad teipsum et ad omne priuatum et materiale bonum. Ex hoc vitio quod homo semetipsum nimis inordinate diligit. pene totum pendet quicquid radicaliter vincendum est: Quo deuicto et subacto malo: par magna et tranquillitas erit continuo. Sed quia pauci sibi ipsis perfecte mori laborant nec plene extra se tendunt. propterea in se implicati remanent nec supra se in spiritu eleuari possunt. Qui autem libere tecum ambulare desiderat. necesse est ut omnes prauas et inordinatas affectiones suas mortificet. atque nulli creature priuato amore concupiscenter inhereat.

De diuersis motibus nature et gratie **Cap. lix.**

Hic diligenter aduerte motus nature et gratie. quod valde contrarie et subtiliter mouentur: et vix nisi a spirituali et immo illuminato homine discernunt. Omnes quidem bonum appetunt: et aliquid boni in suis dictis vel factis pretendunt: ideo sub specie boni multi falluntur. Natura callida est et multos trahit illaqueat et decipit. et se semper pro fine habet: Sed gratia simpliciter ambulat. ab omni specie mala declinat. fallacias non preterdit. et omnia pure propter deum agit: in quo et finaliter requiescit. Natura inuite vult mori. nec premi nec superari nec subesse nec sponte sub-

lugari: Gratia vero studet mortifi-
cari: propter proprietatem resistit sensualitati.
querit subijci appetit vinci. nec pro-
pria vult libertate fungi. sub disci-
plina amat teneri. nec alicui cupit
dominari. sed sub deo semper vivere
stare et esse. atque propter deum omni
humane creature humiliter parata
est inclinari. **Natura** pro suo comodo
laborat et quid lucri et alio sibi pro-
ueniat attendit: Gratia autem non
quid sibi utile et commodum sit. sed
quod multis proficiat magis con-
siderat. **Natura** libenter honorem et
reuerentiam accipit: Gratia vero omnem
honorem et gloriam deo fideliter at-
tribuit. **Natura** confusione timet et
contemptum: Gratia autem gaudet pro no-
mine ihesu communem laudem pati. **Natura**
oculi amat et quietem corporalem: Gra-
tia autem vacua esse non potest. sed libenter
implectitur labori. **Natura** querit cu-
riosa habere et pulchra. et abhorret
vilis et grossa: Gratia vero simplicibus
delectatur et humilibus. aspera non asper-
nat. nec vetustis refugit indui pan-
nis. **Natura** respicit temporalia. gau-
det ad lucra terrena. tristatur de vano
irritatur leui iniurie verbo: Sed gra-
tia attendit eterna. non inheret tem-
poralibus. nec in perditione rerum
turbatur. neque verbis durioribus acer-
batur. quia thesaurum suum et gau-
dium in celo ubi nil perit constituit.
Natura cupida est et libenter accipit
quod donat. amat propria et priuata:
Gratia autem pia est et communis. vi-
tat singularia. contentatur paucis.
beatius iudicat dare quam accipere.

Natura inclinatur ad creaturas. ad
carnem propriam. ad vanitatem et discursus:
Sed gratia trahitur ad deum et ad virtu-
tes. renunciat creaturis. fugit mundum
odit carnis desideria. restringit eua-
gationes. erubescit in publico ap-
parere. **Natura** libenter aliquid so-
latium habet externum in quo dele-
cretur ad sensum: Sed gratia in so-
lo deo querit consolari et in summo
bono super omnia visibilia delectari.
Natura totum agit propter lucrum et
commodum proprium. nihil gratis fa-
cere potest. sed aut equale aut melius
aut laudem vel fauorem pro benefa-
ctis consequi sperat. et multum pro dera-
ri sua gesta et dona percipit: Gra-
tia vero nihil temporale querit. nec aliud
premiu quam deum solum. pro mercede postu-
lat. nec amplius de temporalibus necessa-
riis desiderat nisi quantum hoc sibi ad
affectionem eternorum valeat deserui-
re. **Natura** gaudet de amicis multis
et propinquis. gloriatur de nobili loco et
ortu generis. arridet potentibus. blan-
dit diuitibus. applaudit sibi similibus
Gratia autem et inimicos diligit. nec
de amicorum turba extollitur. nec locum
nec ortum natalium reputat nisi virtus
maior ibi fuerit. fauet magis pau-
peri quam diuiti. compatitur plus innocenti
quam potenti. congaudet veraci non fal-
laci. exhortatur semper bonos melio-
ra carissimata emulari et filio dei per
virtutes assimilari. **Natura** de de-
fectu et molestia cito conqueritur: Gra-
tia constanter fert inopiam. **Natura** omnia
ad se reflectit. pro se certat et arguit:
Gratia autem ad deum cuncta reducit

*Inimicos dile-
git*

*Na-
Gratia*

16
vnde originalit̃ emanat. nihil bo-
ni sibi ascribit nec arroganter pre-
sumit. nō contēdit nec suā sententi-
am alijs p̃fert. sed in omni sensu ⁊
intellectu eternę sapiētię ac diuino
examine se submittit. Natura appe-
tit scire. ⁊ noua secreta audire. vult
exteri⁹ apparere ⁊ multa per sensus
experiri. desiderat agnosci. ⁊ agere
vnde laus ⁊ admiratio pcedit. Sed
gratia non curat noua nec curiosa
p̃cipere. q̃ totū h̃ de verustate cor-
ruptionis est ortū. cū nihil nouū ⁊
durabile sit sup̃ terrā. Docet itaq̃
sensus restringere. vanā cōplacen-
tiā ⁊ ostētationē deuitare. laudan-
da ⁊ digne miranda humiliter ab-
scōdere. ⁊ de omni re ⁊ de omni sci-
entia vtilitatis fructū atq̃ dei lau-
dem ⁊ bonorē querere. Nō vult se
nec sua p̃dicari. s̃z deū i donis suis
oprat benedici. qui cuncta ex mera
charitate largitur. Hec gratia sup̃
naturale lumē ⁊ quoddā dei specia-
le donū est. ⁊ pprie electorū signa-
culū ⁊ pign⁹ salutis eternę. quę bo-
minē de terrenis ad celestia aman-
da sustollit. ⁊ de carnali spiritualē
efficit. Quāto igit̃ natura amplius
premitur ⁊ vincit. rāto maior gra-
tia infundit̃. ⁊ quotidie nouis visi-
tationibus interior: homo fm̃ ima-
ginē dei reformatur.

De corruptione nature ⁊ effica-
cia gracie diuine Cap. lx.

Domine deus meus qui me
creasti ad imaginē ⁊ simi-
litudinē tuā. concede mihi
hanc gratiā quā ostēdisti mihi tam

magnā ⁊ necessariā ad salutem ne
vincam pessimā naturā meā tra-
hentem ad peccata ⁊ in perditionē.
Sentio enī in carne meā legē pec-
cati contradicentē legi mentis meę
⁊ captiuū me ducentē ad obediēdū
sensualitati i multis. nec possum re-
sistere passionibus eius. nisi assistat
tua sanctissima gratia cordi meo ar-
denter infusa. Opus est gratia tua
⁊ magna gratia ut vincatur natura
ad malū semp̃ prona ab adolescētia
sua. Nam p̃ primū hominē adam
lapsa ⁊ vitia p̃ peccatū. in omnes
homines pena bui⁹ maculę descen-
dit. ut ipsa natura quę bona ⁊ recta
a te condita fuit. pro vitio iam ⁊ in-
firmitate corruptę naturę ponat̃. eo
q̃ motus eius sibi relictus ad ma-
lum ⁊ inferiora trahat. Nā modi-
ca vis quę remansit est tāq̃ scintilla
quedā latens in cinere. Hec est ipsa
ratio naturalis circūfusa magna ca-
ligine adhuc iudiciū habens bo-
ni ⁊ mali: veri falliq̃ distantia. licet
ipotens sit adimplere omne qd̃ ap-
probat. nec pleno iam lumine veri-
tatis nec sanitate affectionū suarū
potiat̃. Hinc est deus meus q̃ con-
delector legi tuę fm̃ interiorē ho-
minem. sciens mandatum tuū fore
bonum. iustum ⁊ sanctū: arguens
etiā omne malum ⁊ peccatum fugi-
endū. carne autē seruo legi peccati
dū magis sensualitati obedio q̃ gra-
tiā. Hinc ē q̃ velle bonū mihi ad-
iacet. p̃ficere aut̃ nō inuenio. Hinc
sepe multa bona ppono. s̃z q̃ gratia
deest ad adiuvandū infirmitatē meā

*Ratio corruptio magis
na Caligine*

ex leui resistentia resilio ⁊ deficio. Hinc accidit q̄ viam perfectionis agnosco. ⁊ qualiter agere debeā clare satis video. sed proprię corruptionis pondere pressus ad p̄fectiōis nō asurgo. Q̄ maxime est mihi necessaria dñe gratia tua ad inchoandū bonū. ad p̄ficiendū ⁊ ad p̄ficiendū. Nam sine ea nihil possū facere. oīa autē possum ī te. cōfortante me gratia. O vere celestis gratia sine qua nulla sunt p̄p̄ia merita. nulla q̄q̄s dona nature ponderāda. Nihil artes. nihil diuitie. nihil pulchritudo vel fortitudo. nihil ingenium vel eloquentia valēt apud te dñe sine grā. Nam dona nature bonis ⁊ malis sunt cōmunia. electorū autē propriū donū est gratia siue dilectio qua insigniti digni habentur vita eterna. Tātū eminet hęc gratia ut nec donum prophetie nec lignorū operatio nec quālibet alta speculatio aliqd estinet sine ea. S; neq̄ fides neq̄ spes neq̄ alię virtutes tibi acceptę sunt sine charitate ⁊ gratia. O beatissima gratia quę pauperē spiritu virtutibus diuitem facis. ⁊ diuitem multis bonis humilē corde reddis. Veni descēde ad me. reple me mane consolatiōe tua. ne deficiat p̄lasitudine ⁊ ariditate mentis anima mea. Obsecro dñe ut inueniā gratiā in oculis tuis. sufficit enim mihi gratia tua. ceteris nō obrentis quę desiderat natura. Si fuero tētatus ⁊ vexatus tribulationibus multis. non timebo mala. dū mecum fuerit gratia tua. Ipsa fortitudo mea. ipsa

consiliū confert ⁊ auxiliū. Luctis hostibus potentior est ⁊ sapientior: vniuersis sapiētibus. Magistra est veritatis. doctrix discipline. lumen cordis. solamen pressurę. fugatrix tristitię. ablatrix timoris. nutritrix deuotiōis. productrix lachrymarū. Quid sum sine ea nisi aridū lignū ⁊ stips inutilis ad efficiendum? Qua ergo me dñe gratia semper p̄ueniat ⁊ sequatur. ac bonis operib⁹ iugiter p̄stet esse intentum. per ihm xpm filiū tuum. Amen.

Q̄ nosip̄os abnegare ⁊ xpm imitari debemus per crucem **Cap. lxi.**

Fili quātū a te vales exire: tantū in me poteris trāsire. Sicut nihil foris concupiscere internā pacē facit. sic se interiorius relinquere deo coniūgit. Volo te addiscere perfectā abnegationē tui in voluntate mea sine contradictione ⁊ querela. Sequere me. ego sum via. veritas ⁊ vita. Sine via non itur. sine veritate non cognoscitur. sine vita non viuūt. Ego sum via quā sequi debes. veritas cui credere debes. vita quā sperare debes. Ego sum via inuiolabilis. veritas infallibilis. vita interminabilis. Ego sum via rectissima. veritas suprema. vita vera. vita beata. vita increata. Si manseris in via mea. cognosces veritatem. ⁊ veritas liberabit te ⁊ apprehendes vitā eternam. Si vis ad vitam ingredi. serua mandata. Si vis veritatem cognoscere. crede mihi. Si vis p̄fect⁹

esse. vende omnia. Si vis esse disci-
pulus meus. abnega te metipsum. Si
vis beatā vitam possidere. presentē
vitā contemne. Si vis exaltari in
celo. humilia te in mundo. Si vis
regnare mecū. porta crucem mecū.
Soli enim serui crucis inueniunt
viā beatitudinis et verę lucis. Dñe
ihū xpe q: arcta est via tua et mundo
despecta. dona mihi tecū mūdi de-
spectū imitari. Nō enim maior est
seruus dño suo nec discipulus super
magistrū. Exerceat seruus tuus in
vita tua. q: ibi est salus mea et san-
ctitas vera. Quicqd extra eā lego
uel audio. non me recreat nec dele-
ctat plene. Fili quia hec scis et legi-
sti omnia. beatus eris si feceris ea.
Qui habet mandata mea et seruat
ea. ipse est qui diligit me. et ego dili-
gam eū et manifestabo ei meipsum:
et faciā eum cōsedere mecū in regno
patris mei. Dñe igit sicut dixisti et
promisisti. sic vtiq: mihi promereri
contingat. Suscepi de manu tua
crucē. portabo eam vsq: ad mortē
sicut iposui mihi. Vere vita boni
monachi crux est. sed dux paradisi.
Inceptū est. retro abire non licet.
nec relinquere oportet. Eya fratres
pergamus simul. ih̄s erit nobiscū.
Propter ih̄m suscepim⁹ hanc crucē.
propter ih̄m perseuerem⁹ in cruce.
Erit adiutor noster qui est dux no-
ster et p̄cessor. En rex noster igre-
ditur ante nos: qui pugnabit pro
nobis. Sequamur viriliter. nemo
metuat terrores. simus parati mori
fortiter in bello. nec inferamus cri-

mē glorię nostrę ut fugiam⁹ a cruce.

Quod homo non sit nimis
deiect⁹ qñ in aliquos la-
bis defectus Cap. lxiij.

Fili magis placet mihi pa-
tientia et humilitas in ad-
uersis q̄ multa consolatio
et deuotio in prosperis. Ut quid te
contristat paruū factū contra te di-
ctum? Si ampli⁹ fuisset. cōmoueri
nō debuisses. sed nūc dimitte trāsi-
re. nō est primum nec nouū. nec vl-
timū erit si diu vixeris. Satis vi-
rilis es: q̄diu nil obuiat aduersi.
bene etiam consulis. et alios nostri
roboreare verbis: s; cum ad ianuam
tuā venit repentina tribulatio. de-
ficias cōsilio et robore. Attende ma-
gnam fragilitatem tuam quam se-
pius experiris in modicis obiectis
Tamen pro salute tua ista sūt: Cū
hec et similia contingunt: Donec ut
melius nosti ex corde: et si te tetigit
nō tamē deiciat nec diu implicet:
Ad minus sustine patienter. si non
potes gaudenter: Etiā si min⁹ li-
benter audis et indignationē sen-
tis: Reprime te. nec patiaris aliqd
inordinatum ex ore tuo exire vnde
paruuli scandalizentur. Cito con-
quiescet cōmotio excitata: et dolor
internus reuertente gratia dulcora-
bit. Adbuc viuo ego dicat dñs. iu-
uare te paratus et solito ampli⁹ con-
solari si confisus fueris mihi et de-
uote inuocaueris. Animę quior esto
et ad maiore sustinentiā accingere.
Non est totum frustratum si te se-
pius percipis tribulatum uel gra-

uiter tentatū. Homo es ⁊ non de⁹.
caro es ⁊ non angelus. Quomodo
tu posses semp in eodem statu vir-
tutis permanere. quādo hoc defuit
angelo i celo ⁊ pmo homini i para-
diso: qui nō diu steterūt? Ego sum
qui merentes erigo sospitate: ⁊ suā
cognoscentes infirmitatem ad meā
puebo diuinitatē. Dñe benedictum
sit verbum tuum. dulce super mel ⁊
fauū ori meo. Quid facere i tantis
tribulationibus ⁊ angustiis meis
nisi me cōfortares tuis sanctis ser-
monib⁹? Dñmōdo tandē ad portū
salutis perueniā. quid cure est que
⁊ quanta passus fuero? Da finē bo-
num. da felicem ex hoc mūdo trāsi-
tum. Memento mei deus meus: ⁊
dirige me recto itinere in regnum
tuum. Amen.

**De altioribus rebus ⁊ oc-
cultis iudicijs dei non scri-
tandis** **Cap. lxiij.**

Fili caueas disputare de al-
tis materijs ⁊ de occultis
dei iudicijs. Cur iste sic re-
linquitur ⁊ ille ad tantā gratiā as-
sumit: cur etiā iste tantū affligit ⁊
ille tam erimie exaltat? Ista omnē
humanā facultatē excedunt. nec ad
uestigādū iudiciū diuinū vlla ratio
preualer uel disputatio. Quādo cr-
go hec tibi suggerit inimic⁹ uel etiā
quidā curiosi inquirunt homines:
respōde illud. pphete: Just⁹ es dñe
⁊ rectū iudiciū tuū. Et illud: Ju-
dicia dñi vera iustificata in semet-
ipsa. Iudicia mea metuenda sūt nō
discutienda. quia humano intelle-

ctui sunt incōprehensibilia. Noli
etiā inquirere uel disputare de me-
ritis sanctorum quis alio sanctor
aut quis maior fuerit in regno ce-
lorum. Talia generant sepe lites ⁊
cōtentiōes inutiles. nutriūt quoq;
superbiā ⁊ vanam gloriā. vnde ori-
untur inuidiē ⁊ dissensiones. dum
iste illum sanctum ⁊ alius alium co-
natur superbe preferre. Talia autē
velle scire ⁊ inuestigare. nullū fru-
ctū afferūt. s; magis sanctis displi-
cēt: quia nō sum deus dissensionis
sed pacis: que par magis in humi-
litate vera q̄ in propria exaltatione
consistit. Quidam celo dilectionis
trahunt ad hos uel ad illos ampli-
ori affectu. sed humano poti⁹ q̄ di-
uino. Ego sum qui cūctos condidi
sanctos. ego donavi grām. ego pre-
stiti gloriā. ego noui singulor meri-
ta. ego preueni eos in benedictiōib⁹
dulcedinis mee. ego p̄scini dilectos
ante secula. ego eos elegi de mūdo:
non ipsi me prelegerūt. ego vocavi
p gratiā. attraxi p misericordiā. ego
p̄duri eos p tentationes varias. ego
infudi cōsolatiōes magnificas. ego
dedi p̄seuerantiā. ego coronavi cor-
patientiam. ego primū ⁊ nouissimū
agnosco. ego oēs inestimabili dile-
ctiōe amplector. ego laudādu sū in
oib⁹ sanctis meis. ego sup oia bene-
dicēdu sū ⁊ honorādus i singulis:
q̄s sic gloriose magnificau ⁊ prede-
stinavi sine vllis precedentibus pro-
prijs meritis. Qui q̄ vñ de minimis
meis contempserit. nec magnū bo-
norat: q; pusillū ⁊ magnū ego feci.

*Franciscus
Domini*

Et qui derogat alicui sanctorum. de-
rogat mihi et ceteris omnibus in re-
gno celorum. Omnes unum sunt per cha-
ritatis vinculum. idem sentiunt. idem
volunt. et omnes in unum se diligunt.
Adbuc autem quod multo altius est.
plus me quam se et sua merita diligunt.
Nam supra se rapti et extra propriam
affectionem tracti. toti in amore mei
pergunt. in quo et fruiue quiescunt.
Nihil est quod eos auertere possit
aut deprimere. quippe qui eterna ve-
ritate pleni igne ardescunt inextin-
guibilis charitatis. Taceant igitur
carnales et animales homines de san-
ctorum statu differere. qui non norunt
nisi priuata gaudia diligere. Demunt
et addunt pro sua inclinatione. non
put placet eterne veritati. In mul-
tis est ignorantia. eorum maxime qui
parum illuminati raro aliquem perfectam
dilectionem spirituali diligere norunt.
Multi adhuc naturali affectu et hu-
mana amicitia ad hos vel ad illos
trahuntur. et sicut in inferioribus se ha-
bent. ita et de celestibus imaginantur.
Sed est distantia incomparabilis que
imperfecti cogitant et que illuminati
viri per reuelationem supernam speculantur.
Hanc ergo filii de istis curiose tractare
que tuam scientiam excedunt. sed magis
satage et intende ut vel minimum
in regno dei queas inueniri. Et si
quispiam sciret quod alio sanctorum esset.
vel maior haberet in regno celorum.
quid ei hec noticia prodesset. nisi se
ex hac cognitione coram me humili-
aret. et in maiorem nominis mei lau-
dem exurgeret? Multo acceptius

deo facit. qui de peccatorum suorum ma-
gnitudine et virtutum suarum paruitate
cogitat: et qui longe a sanctorum per-
fectione distat. quam is qui de eorum maio-
ritate vel paruitate disputat. Melius
est sanctos deuotis precibus et la-
chrymis exorare et eorum gloriosa suf-
fragia humili mente implorare. quam
eorum secreta vana inquisitione perscu-
tari. Illi bene et optime contentantur
si homines scirent contentari et va-
niloquia sua conspescere. Non glori-
antur de propriis meritis. quippe qui
sibi nihil bonitatis ascribunt. sed totum
mihi. quoniam ipsis cuncta ex infi-
nita charitate mea donauit. Tanto
amore diuinitatis et gaudio super-
effluenti replentur. ut nihil eis desit
glorie. nihilque possit deesse felicitatis.
Dei sancti quanto altiores in
gloria. tanto humiliores in seipsis
et mihi viciniore et dilectiores exi-
stunt. Ideoque habes scriptum: quia
mirtebant coronas suas ante deum
et ceciderunt in facies suas coram
agno et adorauerunt viuente in secu-
la seculorum. Multi quidem que-
runt quis maior sit in regno dei. qui
ignorant an cum minimis erunt di-
gni computari. Magnū est vel mini-
mum esse in celo. ubi omnes magni
sunt: quia omnes filii dei vocabuntur
et erunt. Minimus erit in mille: et
peccator centum annorum morietur. Cum
enim quereretur discipuli quis maior
esset in regno celorum. tale audierunt
responsum: Nisi conuersi fueritis et
efficiamini sicut paruuli. non intra-
bitis in regnum celorum. Quicunque ergo

humiliauerit se sicut paruulus iste: hic maior ē in regno celozū. Ne eis qui cū paruulis humiliare se sponte dedignāt. qm̄ humilis ianua regni celestis eos non admittet intrare. Ne etiam diuitibus qui habent hic consolationes suas. quia pauperib' intransib' in regnū dei ipsi stabunt foras ciuitates. Gaudere humiles et exultare pauperes. qz vestrū ē regnū dei. si tamen in veritate ambularis.

Omnia spes et fiducia in solo deo est figenda *Cap. lxiij.*

Domine que ē fiducia mea quā in hac vita habeo: aut quod maius solatiū meum et omnibus apparentib' sub celo? Nōne tu dñe deus meus cuius misericordie non est numerus? Ubi mihi bene fuit sine te: aut quādo male eē potuit presente te? Nolo pauper esse propter te q̄ diues sine te. Eligo potius tecū in terra peregrinari q̄ sine te celum possidere. Ubi tu ibi celum. atqz ibi mors et infernus vbi tu non es. Tu mihi in desiderio es. et ideo post te gemere et clamare et exorare necesse ē. In nullo deniqz possum plene cofidere qui in necessitatib' auxiliē opportunis nisi in te solo deo meo. Tu es spes mea et fiducia mea. tu cōsolator me' et fidelissimus in omnibus. Omnes que sua sunt querunt. tu salutē meā et profectum meū solūmodo p̄tendis. et omnia in bonum mihi conuertris: enā si varijs tentationib' et aduersitatib' exponas: Hoc totum ad utilitatē meā ordinas: qui mille

modis dilectos tuos probare cōsueuisti. In qua probatione non min' diligi debes et laudari. q̄ si celestib' consolationibus me repleres. In te ergo dñe deus pono totā spem meā et refugiū. in te omnē tribulationē et angustiam meā constituo. qz totū infirmū et instabile inuenio quicqd extra te cōspicio. Nō enim pderūt multi amici. neqz fortes auxiliarij a diuare poterunt. neqz prudentes consiliarij responsū vtile dare. neqz liber doctorū consolari. nec aliqua preciosa substātia liberare. nec loc' aliquis secretus contutari si tuipse non assistas. iuues. confortes. cōsoleris. istruas: et custodias. Omnia nāqz que ad pacem. videntur esse et felicitatē habendā. te absente nihil sunt. nihilqz felicitatis in veritate conferunt. Finis ergo oīz bonozū et altitudo vitę et profunditas eloquiorū tu es. et in te sup omnia sperare fortissimū solatiū seruoz tuoz. Ad te sunt oculi mei. in te confido de' me' misericordiarū pater. Benedic et sanctifica animā meā benedictione celesti: ut fiat habitatio sancta tua et sedes eterne glorie tue: nihilqz i templo tue dignitatis inueniat quod oculos tue maiestatis offendat. Scdm magnitudinē bonitatis tue et multitudinē miseratōnū tuarum respice in me et exaudi orationem pauperis serui tui longe exulātis i regiōe vmbre mori. Protege et cōserua animā seruuli tui in tot discrimina vitę corruptibilis. ac comitante gratia tua dirige per viā

pacis ad patriā ppetue claritatis.

Explicit liber tertius

Incipit quartus

**Deuota exhortatio ad sacrā cor-
poris xpi cōmunionē. Uox xpi.**

Quoniam ad me omnes qui la-
borat̃ et onerati estis et ego
reficiam vos dicit dñs. Pa-
nis quē ego dabo. caro mea
ē p mūdi vita. Accipite et comedite
hoc est corpus meū: quod p vobis
tradet̃. Hoc facite i meā cōmemo-
rationē. Qui manducat carnē meā
et bibit meū sanguinē. i me manet et
ego in illo. Verba quē ego locutus
sum vobis. spiritus et vita sunt.

**Quāta reuerentia xps sit
suscipiendus. Cap. i.**

Hec sunt verba tua xpe ve-
ritas eterna. quis nō vno
tēpore. plata nec vno i loco
cōscripta. Quia ergo tua sūt verba
gratanter mihi et fideliter cūcta sūt
accipiēda. Tua sūt et tu ea prulisti:
et mea q̃s sūt q̃ p salute mea edidi-
sti. Libent̃ suscipio ea ex ore tuo. ut
arti⁹ inferant̃ cordi meo. Excitant
me verba tāte pietatis plena dulce-
dinis et dilectiōis: s; terrēt me deli-
cta ppria. et ad capiēda tāta myste-
ria me reuerberat ipura consciētia.
Prouocat me dulcedo verbor̃ tuor̃
honorat me multitudo virtioꝝ me-
orū. Jubes ut fiducialiter ad te ac-
cedā si tecū velim habere partē. ut
imortalitatis accipiam alimoniam
si eternā cupiā obtinere vitā et glo-
riā. Venite inq̃s ad me omnes qui
laborat̃ et onerati estis et ego reficiā

vos. O dulce et amicabile verbū in
aure peccatoris. q̃ tu dñe deus me⁹
egenū et pauperē inuitas ad cōionē
tui sanctissimi corporis. Sed quis
ego sum dñe ut ad te presumā acce-
deret̃. Ecce celi celoz te nō capiūt. et
tu dicis: venite ad me oēs. Quid
sibi vult ista pūssima dignatio et tā
amicabilis inuitatio? Quō ausus
ero venire. q̃ nihil boni mihi cōsci⁹
sum? Unde possū presumere? Quō
te introducā in domū meā. qui se-
pi⁹ offendi benignissimā faciē tuā.
Reuerent̃ angeli et archangeli. me-
tuūt sancti et iusti. et tu dicis: venite
ad me omnes. Nisi tu dñe hoc di-
ceres. q̃s verū esse crederet: et nisi tu
iuberet. q̃s accedere attēaret? Ec-
ce noe vir iustus i archē fabrica cētū
annis laborauit ut cū paucis salua-
ret̃: et ego quō me potero vna hora
preparare ut mūdi fabricatorē cum
reuerētia sumā? Moyles famul⁹ tu⁹
magi⁹ et specialis amic⁹ tuus archā
ex lignis iputribilibus fecit quā et
mūdissimo vestiuit auro ut tabulas
legis i eis reponeret: et ego putrida
creatura audebo te conditorē legis
ac vitę datorē tam facile suscipere.
Salomon sapientissim⁹ regū israel
magnificū tēplū septē annis i laudē
nois tui edificauit. et octo dieb⁹ fe-
stū dedicatiōis ei⁹ celebrauit. mille
hostias pacificas obtulit. et archā
federis clangore buccinę et iubilo in
locū sibi preparatū solēniter collo-
cauit: et ego infelix et pauperrimus
hoiū quō te i domū meā introdu-
cā: qui vix mediā expendere deuote

noui horā: et ytinā uel semel digne
fere mediā: **Q**ui de quātū illi ad
placēdū tibi agere studuerūt. **D**eū
q̄ pusillū est qd ago. q̄ breue expleo
tempus cū me ad cōicādū dispono.
raro tor' collect'. rarissime ab oī di-
stractiōe purgat'. **E**t certe i tua sa-
lutari deitatis prēsētia nulla de-
beret occurrere indecēs cogitatio:
nulla etiā occupare creatura. q: nō
angelū s; angelor' dñm suscepturus
sum hospitio. **E**st tñ valde magna
distātia inter archā federis cū suis
reliquijs: et mūdissimū corp' tuū cū
suis ineffabilib' virtutib'. inter le-
galia illa sacrificia futuroz prefigu-
ratua. et verā tui corpis hostiā oīuz
antiquoz sacrificiorū cōpletuam.
Quare igit nō magis ad tuā vene-
rabilē inardescō prēsētiā: cur non
maiori me preparo sollicitudine ad
tua sancta sumenda. qm̄ illi antiqui
sancti patriarche et prophete reges
q; et principes cū vniuerso populo
tātū deuotiōis demonstrarūt affectū
erga cultū diuinū? **S**altauit deuo-
tissim' rex dauid corā archa dei to-
tis viribus. recolēs beneficia olim
idulta patrib'. fecit diuersi generis
organa. psalmos edidit et cātari in-
stituit. cū leticia cecinit. et ipse fre-
quentē i citibara spirit' sancti afflat'
gratia docuit populum israel toto
corde deū laudare et ore cōsono die-
bus singulis benedicere et predicare
Si tanta agebat tñ deuotio ac di-
uine laudis extitit recordatio corā
archa testamēti: quāta nūc mibi et
oī populo xpiano habenda est reue-

rentia et deuotio in prēsētia sacra-
menti. in supriōe excellētissimi cor-
poris xpi: **C**urrūt multi ad diuersa
loca. p visitādīs reliquijs sanctorū
et mirant' auditis gestis eor'. ampla
edificia tēploz inspicūt: et osculant'
sericis et auro inuoluta sacra ossa
ipsorum: **E**t ecce tu prēsens es hic
apud me in altari de' meus sanctus
sanctorū creator: oīuz et dñs ange-
lor'. **S**epe in talib' vidēdis est cu-
riositas homīuz et nouitas inuisor': et
modicus reportatur emendationis
fructus. maxime vbi est tam leuis
sine vera contritiōe discursus. **H**ic
autē in sacramēto altaris tor' prē-
sens es deus me' homo xps ihs. vbi
et copiosus percipitur eterne salutis
fructus quotienscūq; fueris digne
ac deuote suscep'. **A**d istud hō nō
trahit leuitas aliqua nec curiositas
aut sensualitas. sed firma fides. de-
uota spes et sincera charitas. **D**in-
uisibilis conditor mundi deus q̄
mirabiliter agis nobiscū. q̄ suauit'
et gratiose cum electis tuis dispo-
nis: quibus temetipsum in sacra-
mento sumendum proponis. **H**oc
nāq; omnē intellectū superat. hoc
specialiter deuotorū corda trahit:
et accendit affectum. **I**psi enim veri
fideles tui qui torā vitam suam ad
emendationē disponunt. ex hoc di-
gnissimo sacramento magnam de-
uotionis gratiam et virtutis amorē
frequentē recipiūt. **A**mirabilis
et abscondita gratia sacramēti. quā
norūt tm̄ xpi fideles: infideles aut' et
peccat' seruīetes experiri nō possūt.

In h sacramento confert spiritualis
gratia. et reparat in anima virtus
amissa: et per peccatum deformata redit
pulchritudo. Tanta est aliquando haec gra-
tia. ut ex plenitudine collatae deu-
otionis non tantum mens sed et debile cor-
pus vires sibi prestitas sentiat am-
pliores. Dolendum tamen valde et mi-
serandum super tepiditate et negligetia
nostra. quod non maiori affectu trahimur
ad christum sumendum: in quo tota spes
saluandorum consistit et meritum. Ipse
enim est sanctificatio nostra et redemptio
ipse consolatio viatorum et sanctorum eter-
na fruitio. Dolendum itaque valde quod
multi tam parum h salutare mysterium
aduertunt. quod celum letificat et mundum
conseruat vniuersum. Deum cecitas et
duritia cordis humani. tam ineffa-
bile donum non magis attendere et ex
quotidiano usu etiam ad inaduertentiam
defluere. Si enim h sanctissimum sa-
cramentum in vno tantum celebraret loco
et ab vno tantum consecraret sacerdote
in mundo. quanto putas desiderio ad
illum locum et talem dei sacerdotem homi-
nes afficerentur. ut diuina mysteria
celebrare audiret? Nunc autem multi
facti sunt sacerdotes. et in multis lo-
cis offert christus. ut tanto maior appa-
reat gratia et dilectio dei ad homi-
nem. quanto latius est sacra communio dif-
fusa per orbem. Gratias tibi bone ihu
pastor eterne quod nos pauperes et eru-
les dignatus es precioso corpore et san-
guine tuo reficere: et ad haec myste-
ria precipienda etiam proprii oris tui allo-
quio inuitare. dicendo: Venire ad
me omnes qui laboratis et onerati

estis et ego reficiam vos.

Quam magna bonitas et charitas
dei in sacramento exhibetur ho-
mini Cap. ii.

Super bonitate tua et ma-
gna misericordia tua domine
confisus accedo eger ad sal-
uatorem. esuriens et sitiens ad fontem
vitae. egenus ad regem caeli. seruus ad
dominum. creatura ad creatorem. desolat^{us}
ad meum patrum consolatorem. Sed unde
mibi h ut venias ad me? Quis ego
sum ut prestes mihi teipsum? Quo-
modo audet peccator coram te appa-
rere? Et quomodo tu dignaris ad
peccatorem venire? Tu nostri seruum
tuum et scis quia nil boni in se habet
unde h illi prestes? Confiteor igitur
vilitatem meam. agnosco bonitatem
tuam. laudo pietatem. et gratias ago
propter nimiam charitatem. Propter te-
metipsum enim hoc facis: non pro-
pter mea merita. ut bonitas tua mi-
hi magis innotescat. charitas am-
plius ingeratur. et humilitas perfe-
ctius commendetur. Quia ergo tibi h
placet et sic fieri iussisti. placet et mi-
hi dignatio tua. et utinam iniquitas
mea non obstat. O dulcissime et be-
nignissime ihu. quanta tibi reueren-
tia et gratiarum actio cum perpetua lau-
de pro susceptione sacri corporis tui
debet. cuius dignitatem nullus ho-
minum explicare potens inuenitur.
Sed quid cogitabo in hac comu-
nitione. in accessu ad dominum meum quem
debito venerari nequeo et tamen de-
uote suscipere desidero? Quid co-
gitabo melius et salubrius nisi me ipsum

totaliter humiliando corā te ⁊ tuā
infinitam bonitatē exaltādo supra
me. Laudo te deus me⁹ ⁊ exalto in
eternū. Despicio me; ⁊ subijcio tibi
in profundū vilitatis meę. Ecce tu
sanct⁹ sanctorū ⁊ ego sordes pecca-
torū. ⁊ tu inclinas te ad me. q̄ nō sū
dign⁹ ad te respicere. Ecce tu venis
ad me. tu vis esse mecum. tu inuitas
ad conuiuiū tuū. tu mihi dare vis
celestē cibum: ⁊ panem angelorū ad
manducādū. non aliū sane q̄ reip̄si
panē viuū; qui de celo descendisti ⁊
das vitā mūdo. Ecce vnde dilectio
pcedit. qualis dignatio illucescit.
q̄ magnę gratiarū actiones ⁊ lau-
des tibi p his debent. Q̄p salutare
⁊ vtile cōsiliū tuū cū istud instituiti.
q̄ suauē ⁊ iocundū cōuiuiū cum te.
ipsum in cibū donasti. Q̄p admi-
rabilis operatio tua dñe. q̄ potens
virt⁹ tua. q̄ infallibilis veritas tua.
Dixisti enim ⁊ facta sūt oia: ⁊ hoc
factū est qd̄ ipse iussisti. Mira res
⁊ fide digna ac humanū vincēs in-
tellectū q̄ tu dñe deus meus verus
deus ⁊ homo sub modica specie pa-
nis ⁊ vini integer contineris ⁊ sine
cōsūptione a sumente māducaris.
Tu dñe vniuersorū qui nullius ha-
bes indigentiā. voluisti p sacramētū
tuū habitare in nobis. conserua cor
meū ⁊ corpus meū imaculatū ut le-
ta ⁊ pura consciētia sepi⁹ valeā tua
celebrare mysteria ⁊ ad meā perpe-
tuā accipe salutē; que ad tuū preci-
pue honorē ⁊ memoriale perbenne
sanxisti ⁊ instituisti. Letare anima
mea ⁊ gratias age deo p tam nobili

munere ⁊ solatio singulari in hac
lachrymarū valle tibi relicto. Nam
quoties hoc mysteriū recolis ⁊ xp̄i
corp⁹ accipis. torrens tuę redēpti-
onis opus agis: ⁊ particeps oīz
meritorū xp̄i efficeris. Caritas
etenī xp̄i nūq̄ minuit. ⁊ magnitu-
do ppitiationis eius nūq̄ exhaurit.
Ideo noua semp mētis renouatiōe
ad d̄ disponere te debes. ⁊ magnū
salutis mysteriū attenta cōsidera-
tione pensare. Ita magnū nouū ⁊
iocundū tibi videri debet cum cele-
bras aut missam audis. ac si eodem
die xp̄s priū in vterū virginis de-
scendēs homo fact⁹ esset: aut i cru-
ce pendens pro salute hoīz pate-
retur ⁊ moreretur.

**Q̄ vtile sit sepe cōmu-
nicare** **Cap. iij.**

Ecce ego venio ad te dñe ut
bene mihi sit ex munere
tuo ⁊ letificer in cōuiuiū
sancto tuo qd̄ parasti in dulcedine
tua pauperi deus. Ecce in te ē totū
quod desiderare possum ⁊ debeo. tu
salus mea ⁊ redēptio. spes ⁊ forti-
tudo. decus ⁊ gloria. Letifica ergo
hodie animā serui tui. qm̄ ad te dñe
ihu animā meā leuauī. Desidero te
nūc deuote ac reuerenter suscipere.
cupio te in domū meā introducere.
quaten⁹ cū cacheo merear a te bene-
dici ac inter filios abrahe cōputari.
Anima mea corpus tuū cōcupiscit.
cor meū tecū vniri desiderat. Tra-
de te mihi ⁊ sufficit. Nam p̄ter te
nulla cōsolatio valet. sine te esse ne-
queo. ⁊ sine visitatiōe tua viuere nō

*Magna
Vou
Iocunda
Nahis
pas jus*

Zarino

valeo. Ideoque oportet me frequent
ad te accedere et in remedium salutis
meę recipe: ne forte deficiā in via si
fuero celestis franda alimonia. Sic
enī tu misericordissime ihu predicās
populis et varios curās languores
aliqui dixisti: Nolo eos ieiunos di-
mittere in domū suā ne deficiāt in via
Age igitur hoc modo mecum qui te pro
fidelium cōsolatiōe in sacramēto reli-
quisti. Tu es enim suavis resectio
anime, et qui te digne māducauerit
particeps et heres erit eterne glorie
Necessarium quidē mihi est qui tam
sepe laboro et pecco. tā cito torpesco
et deficio. ut per frequētes orationes et
cōfessiones et sacrā tui corporis pce-
ptionē me renouem. mundem: et ac-
cendā. ne forte diutius abstinēdo a
sancto pposito defluā. Propter enim
sunt sensus hominis ad malū ab adole-
scentia sua: et nisi succurrat diuina
medicina. labit homo mox ad peiora.
Retrahit igitur sancta cōmunio a malo
et cōfortat in bono. Si enim modo
tam sepe negligens sum et repidus quā
cōmunico aut celebraz: quid fieret si
medelā nō sumerē et tā grāde iuu-
mē nō quererē? Et licet omni die nō
sim apud nec ad celebrandū bene dis-
posui. dabo tamen operā cōgruis tem-
poribus diuina percipe mysteria ac
tante gratie participē me exhibere.
Nā hec est vna principalis fidelis
anime cōsolatio quā diu peregrinat
a te in mortali corpore. ut sit sepius me-
mor dei sui. dilectū suū deuota susci-
piat mēte. Mira circa nos tuę pi-
etas. dignatio quod tu dñe de creator: et

viuificator omniū spirituum ad pauper-
culā dignaris venire animā et cū rota
deitate tua ac humanitate ei ipin-
guare esuriē. **Q** felix mens et beata
anima quę te dñm deū suū meret de-
uote suscipe et in tua susceptiōe spi-
rituali gaudio repleti. **Q** quā magnū
suscipit dñm. quā dilectū inducit ho-
spitē. quā iocūdū recipit sociū. quā fide-
lē acceptat amicum. quā speciosū et no-
bile amplectitur sponsū. pro oibus di-
lectis et super oia desiderabilia aman-
dū. Sileāt a facie tua dulcissime di-
lecte me celi et terra et ois ornatus
eorū. quā quicquid laudis habent ac
decoris ex dignatione tuę est largi-
tatis: nec ad decorē tui pueniēt no-
minis: cui sapientię nō est numerus.

Q multa bona prestant deuote
cōmunicantibus **Cap. iiii.**

Domine de me preueni ser-
uū tuū in benedictiōib' dul-
cedinis tuę ut ad tuū ma-
gnificū sacramentū digne ac deuote
merear accedere. Excita cor meū
in te: et a graui torpore erue me. Vi-
sita me in salutari tuo ad gustandū
in spiritu tuā suauitatē: quę in hoc
sacramēto tāquā in fonte plenarie la-
tet. Illumina quā oculos meos ad
intuendū tārū mysteriū: et ad credē-
dū illud indubitata fide me roborā
Est enim opatio tua nō hūana po-
tentia. tua sacra institutio nō hominis
adinuētio. Non enim ad hec capi-
enda et intelligēda aliqis idoneus p se
reperit: quę angelicā etiā subtilita-
tē transcendūt. Quid igitur ego peccator
idignus terra et cinis de tā alto sacro

*Romana
cōfortat*

secreto potero inuestigare et capere: Dñe i simplicitate cordis i bona firma fide et i tua iussioe ad te cū spe et reuerētia accedo. et vere credo q: tu presens es hic i sacramēto de' et hō. **T**is g' ut te suscipiam et incipis tibi i charitate vniā. **U**n tuā precor cle-
mētiā et specialē ad hoc iplozo mihi donari gratiā ut tot' i te liquefiā et amore pfluā atq: de nulla aliena cōsolatiōe ampli me intromittā. **E**st enim hoc altissimū et dignissimū sacramētū salus aīe et corporis. medicina oīs spiritualis languoris. i quo vitia mea curāt. passiōes frenāt. tē-
tationes vincunt ac minuit. gratia maior infundit. viri' incepta auget firmat fides. spes roborat: et cha-
ritas ignescit ac dilatatur. **M**ulta nāq: bona largit' es et adhuc sepi' largiris in sacramēto dilectis tuis deuote coicantib' de' me' susceptor aīe meę. reparor i firmitatē humanę et tot' dator cōsolatiōis interne. **N**ā multā ipsis cōsolatiōe aduers' va-
rias tribulatiōes infundis et de imo deiectionis. pprie ad spem tue pte-
ctiōis erigis. atq: noua quadā gra-
tia eos intus recreas et illustras: ut qui anxii primū et sine affectione se ante coionē senserāt. postea refecti cibo potuq: celesti i meli' se muta-
tos inueniāt. **Q**uod idcirco cū ele-
ctis tuis ita dispēlant agis ut vera-
citer agnoscat et parēter expiant q' nihil ex semetipsis habeat et qd bo-
nitatis ac gratię ex te cōsequant. q: ex semetipsis frigidi duri ac inde-
uoti. ex te autē feruentes alacres et

deuoti esse merent. **Q**uis enim ad fontē suauitatis humiliter accedēs nō modicū suauitatē inde reportat? **A**ut quis iuxta ignē copiosū stans nō parū caloris inde pcipit? **E**t tu fons es semp plen' et superhabūdās ignis iugiter ardēs et nūq' deficiēs **U**n si mihi nō licet haurire de ple-
nitudine fontis nec vsq: ad satieta-
tē potare. apponā tñ os meū ad fo-
ramen celestis fistulę ut saltem inde guttulā modicā capia ad refocil-
landā sitim meā ut nō penit' exare-
scā. **E**t si necdū totus celestis et tam ignitus ut seraphin et cherubin esse possū. conabor tñ deuotiōi insistere et cor meū preparare ut uel modicā diuini incendiij flāmam ex humili sumptione viuifici sacramenti con-
quiram. **Q**uicquid autē mihi deest bone ihu saluator sanctissime. tu p me supple benigne ac gratiose: qui omnes ad te dignat' es vocare. di-
cens: Venite ad me omnes qui la-
boratis et onerati estis et ego reficiā vos. **E**go quidem laboro in sudore vultus mei. dolore cordis torqueor. peccatis oneror. tentatiōib' inque-
tor. multis malis passionib' iplico: et premo: et nō est qui adiuuet. non est qui liberet et saluū faciat nisi tu dñe de' saluator me' cui cōmitto me et oia mea ut me custodias et pducas in vitā eternā. **S**uscipe me in laudē et gloriā nois tui qui corpus tuū et sanguinē in cibū et potū mihi para-
sti. **P**ropterea dñe de' salutaris me' ut cū frequentatione mysterij tui cre-
scat meę deuotionis affectus.

**De dignitate sacramenti et statu
sacerdotali**

Cap. v.

Si haberes angelicā puri-
tatē et sancti iohis baptistę
sanctitatē. nō esses dignus
hoc sacramentum accipere nec tra-
ctare. Nō enim hoc meritis debet
hoiuz qđ homo consecret et tractet
xpi sacramentū et sumat in cibū pa-
nem angeloz. Grande mysteriū et
magna dignitas sacerdotū. quibus
datum est quod angelis nō est con-
cessum. Soli nāqz sacerdotes in ec-
clesia rite ordinari potestātē habēt
celebrandi et corpus xpi cōsecrandi.
Sacerdos quidem minister est dei
utens verbo dei per iussione et insti-
tutionē dei. Deus autem ibi princi-
palis ē auctor et invisibilis operator.
cui subest omne qđ voluerit. et paret
omne quod iusserit. Plus ergo cre-
dere debes deo omnipotenti in hoc ex-
cellētiss. mo sacramēto qđ pprio sen-
sui aut alicui signo visibili. Ideoqz
cum timore et reuerentia ad hoc op-
eris accedendū. Attende igitur et vi-
de cuius ministeriū tibi traditū est
per ipositionē manū episcopi. Ecce
sacerdos factus es et ad celebrandū
consecratus. vide nunc ut fideliter
et deuote in suo tempore deo sacrifi-
ciū offeras et teipsum irreprehensi-
bilem exhibeas. Non alienasti on-
tū. sed artiori iam alligat es vin-
culo disciplinę et ad maiore teneris
perfectionē sanctitatis. Sacerdos
omnibus virtutibz debet esse oza-
tus et alijs bonę vitę exemplū pę-
bere. Eius cōuersatio non cum po-

pularibus et coibus hoiuz vñs: sed
cum angelis in celo aut cū perfectis
viris in terra. Sacerdos sacris ve-
stibz indutus xpi vices gerit. ut deū
pro se et p omni populo suppliciter
et humilit̃ roget. Habet nāqz ante
se et retro dominicę crucis signū ad
memorandā iugiter xpi passionem.
Ante se crucē in casula portat ut xpi
vestigia diligenter inspiciat et sequi
feruēt studeat. Post se cruce signat
ē ut aduersa quelibet illata ab alijs
elemētē p deo toleret. Ante se cru-
cem gerit ut ppria peccata lugeat.
post se. ut alioz etiā cōmissa p com-
passionē deficiat. et se mediū int̃ deū
et peccatore cōstitutū esse sciat. nec
ab oratione nec ab oblatiōe sancta
torpescat: donec gratiā et misericor-
diā ipetrare mereat. Quā sacerdos
celebrat. deū honorat. angelos leti-
ficat. ecclesiā edificat. viuos adiu-
uat. defunctis requiē prestat: et sese
oiuz bonoz participē efficit.

**Interrogatio de exercitio ante
cōmunionem**

Cap. vi.

Quam tuam dignitatē dñe et
meā vilitatem penso. valde
cōtremisco et in meipso cō-
fundor. Si enim nō accedo. vitam
fugio. et si indigne me ingessero of-
fensam incurro. Quid qđ faciā deus
me auxiliator: me et cōsiliator: i ne-
cessitatibz? Tu doce me viā rectā et
ppone breue aliquod exercitiū sacre
cōmunioni cōgruū. Utile est enim
scire qualiter scilicet deuote ac reuerē
tibi preparare debeā cor meū ad re-
cipiendū salubriter tuū sacramentū

seu etiā celebrandum tam magnum
et diuinum sacrificium.

**De discussione proprię cōsciētię et
emēdariōis pposito Cap. vii.**

Super oia cū sūma humili-
tate cordis et suppliciter reue-
rētia cū plena fide et pia in-
tentione honoris dei ad hoc sacra-
mētū celebrādū tractādū et sumēdū
oportet dei accedere sacerdotē. Dili-
gentē examina cōsciētiā tuā et ppos-
se tuo vera cōrripiōe et humili cōfes-
sione eam nuda et clarifica ita ut nil
graue habeas aut scias qđ te remor-
deat et liberū accessū impediāt. Habe-
as displicentiā oīz peccatorū tuorū
in generali. et p quotidianis excessi-
bus magis in speciali doleas et ge-
mas: Et si tempus patieris deo i secreto
cordis cūctas pfitere passionū tuarū
miserias. Ingemisce et dole qđ ad-
huc ita carnalis sis et mūdā. tam
imortificat⁹ a passiōib⁹. tā plen⁹ cō-
cupiscētiarū morib⁹. tam incustodit⁹
in sensib⁹ exteriorib⁹. tā sepe multis
vanis fantasijs iplicatus. tā multū
inclinat⁹ ad exteriora. tā negligens
ad interiora. tā levis ad risū et disso-
lutionē. tā durus ad fletū et cōpūcti-
onē. tā prompt⁹ ad laxiora et carnis
comoda. tā segnis ad rigore et fer-
uore. tā curiosus ad noua audienda
et pulchra intūēda. tam remissus ad
humilia et abiecta amplectēda. tam
cupidus ad multa habenda: et tam
parcus ad dandū. tam tenax ad re-
tinendū. tā incōsiderat⁹ in loquēdo
tā incontīnēs ad tacendū. tā incō-
positus in morib⁹. tam iporun⁹ in

actibus. tā effusus sup cibū. tā sur-
dus ad dei verbū. tā velox ad quie-
rē. tā tardus ad labore. tā vigilans
ad fabulas. tā somnolētus ad vigi-
lias sacras. tam festin⁹ ad finē. tam
vagus ad attendendū. tā negligens
in horis psoluēdis. tā repidus in ce-
lebrando. tā aridus in coicando. tā
cito distract⁹. tā raro tibi bene col-
lectus. tā subito cōmor⁹ ad iram. tā
facilis ad alteri⁹ displicentiā. tā pro-
nus ad iudicandū. tā rigidus ad ar-
guendū. tā lētus ad psp̄ra. tam de-
bilis i aduersis. tā sepe multa bona
pponens et modicū ad effectū pdu-
cens. Hīs et alijs defectibus tuis cū
dolore et magna displicētia proprię
infirmittatis confessis ac deploratis
firmū statue. ppositū semper emen-
dādi vitā tuā et in melius pficiēdi.
Deinde cū plena resignatiōe et inte-
gra volūrate offer teipsū in honore
nois mei i ara cordis tui holocau-
stū pperuū. corp⁹ tuū scilicet et animā
mibi fideliter cōmittēdo. quatenus
sic digne merearis ad offerēdū deo
sacrificiū accedere et sacramētū cor-
poris mei salubriter suscipere. Non
est enim oblatio dignior et satissa-
ctio maior pro peccatis diluendis qđ
seipsū pure et integre cū oblatione
corporis xp̄i in missa et i coione deo
offerre. Si homo fecerit qđ in se est
et vere penituerit. quotienscūqz pro
venia et gratia ad me accesserit. vi-
uo ego dicit dñs: qđ nolo mortē pec-
catoris sed magis ut cōuertat⁹ et vi-
uat. qm̄ peccatorū suorū nō recorda-
bor ampli⁹ s; cūcta sibi indulta erū

De oblatione xpi in cruce et propria resignatione **Cap. viii.**

Sicut ego meipsum expansis in cruce manibus et nudo corpore pro peccatis tuis deo patri sponte obtuli ita ut nihil in me remaneret quin totum in sacrificium diuine placationis transierit: ita debes et tu temetipsum mihi voluntarie in oblationem puram et sanctam quotidie in missa cum omnibus viribus et affectibus tuis quanto intimius vales offerre. Quid magis a te requiro quam ut te studeas mihi ex integro resignare? Quicquid preter teipsum das nihil curio: quod non quero datum tuum sed te. Sicut non sufficeret tibi omnibus habitis preter me: ita nec mihi placere poterit quicquid dederis te non oblato. Offer te mihi et da te totum pro deo et erit accepta oblatio. Ecce ego me totum obtuli patri pro te: dedi etiam totum corpus meum et sanguinem in cibum ut totus tuus essem et tu me permaneres. Si autem in teipso steteris nec sponte te ad voluntatem meam obruleris: non est plena oblatio nec integra erit inter nos unio. Ideo omnia opera tua precedere debet spontanea tuipsum in manus dei oblatio si libertatem consequi vis et gratiam. Ideo tam pauci illuminati et liberi inter efficiunt: quod se ipsos ex toto abnegare nesciunt. Est firma sententia mea: nisi quis renuerit omnibus: non poterit me esse discipulus. Tu si optas me esse discipulum: offer teipsum mihi cum omnibus affectibus tuis.

Quos et omnia nostra deo debemus offerre et pro omnibus orare **Cap. ix.**
Domine omnia tua sunt quae in celo

sunt et in terra. Desidero meipsum tibi in spontanea oblatione offerre et tuus perpetue permanere. Domine in simplicitate cordis mei offero meipsum tibi hodie in servum sempiternum: in obsequium et sacrificium laudis perpetue. Suscipe me cum hac sancta oblatione tui preciosi corporis quam tibi hodie in praesentia angelorum inuisibiliter assistentium offero: ut sit pro me et pro cuncto populo tuo in salutem. Domine offero tibi omnia peccata et delicta mea quae commisi coram te et sanctis angelis tuis a die quo primum peccare potui usque ad diem hunc: super placabili altari tuo: ut tu omnia pariter incendas et comburas igne charitatis tuae: et deleas universas maculas peccatorum meorum: et conscientiam meam ab omni delicto emundas: et restituas mihi gratiam tuam quam peccando amisi: omnia mihi plene indulgendo et in osculum pacis me misericorditer assumendo. Quid possum agere: pro peccatis meis nisi humiliter ea confitendo et lamentando et tuam propitiationem incessanter deprecando? Deprecor: te exaudi me: propiti: ubi afflato coram te deus meus. Omnia peccata mea mihi maxime displicent. Nolo ea unquam apostoli perpetrare sed pro eis doleo et dolebo quod diu vixero: parat: penitentiam agere et pro posse satisfacere. Dimitte mihi deus: dimitte mihi peccata mea: propter nomen sanctum tuum salua animam meam quam precioso sanguine tuo redemisti. Ecce committo me misericordiae tuae: resigno me in manibus tuis: age mecum secundum bonitatem tuam: non secundum meam maliciam iniquitatem. Offer etiam tibi omnia bona mea quae valde pauca et inspecta ut tu ea emendes et sanctifices: ut ea gra-

Nudum

In Missa

Quod preter
teipsum
nihil curio

Me
te

Vnio

ta habeas et accepta tibi facias et sp
ad meliora trabas. nec nō ad beatū
et laudabile finē me pigrū et inutile
homīnionē pducas. Offero quoq;
tibi oīa desideria deuotōzū. necessi-
tates parētū. amicōz. fratrū. sororū
oīuzq; charōz. meōz et eoz q; mihi
uel alijs. pp̄ amorē tuū benefecerūt
et q; orōnes et missas. p se suisq; oib;
dici a me desiderauerūt et petierunt
sine carne adhuc viuāt sine iā sc̄cu-
lo defuncti sint. ut oēs sibi auxiliū
gratię tuę. opē cōsolatiōis. p̄ctio-
nem a periculis. liberationē a pēnis
aduenire sentiāt: et ut ab oib; malis
erepti grās tibi magnificas lēti p-
soluāt. Offero etiā tibi p̄ces et bo-
stias placatiōis. p illis spālīe q; me i
aliq; leserūt. cōtristauerūt aut vitu-
perauerūt uel aliq; damnū uel gra-
uamē intulerūt. p his q; oib; quos
aliq; cōtristauit. cōtristauit. grauauit
et scandalizauit. verbis. factis. scientē
et ignorāte. ut nobis oib; parit indul-
geas p̄cā nostra et mutuas offensi-
ones. Aufer dñe a cordibus nostris
omnē suspicionē. indignationē. irā
et disceptationē: et q̄cqd potest cha-
ritatē ledere et fraternā dilectionē
minuere. Misere miserere dñe
misericordiā tuā p̄scētib; da grām
indigētib; et fac nos tales existerē
ut sumus digni gratia tua perfrui:
et ad vitā pficiamus eternā Amen.

**De sacra coio de facili non est
relinquenda Cap. x.**

Requēter recurrēdū est ad
fontē gratię et diuinę misē-
ricordię. ad fontē bonitatē
et totē puritatē. quatenus a passionib;

tuis et vitijs curari valeas et contra
vniuersas tētatīōes et fallacias dia-
boli fortior atq; vigilantior effici
increaris. Inimic; sciēs fructū et re-
mediū maxīmū i sacra coione positū
oī modo et occasione niti fideles et
deuotos q̄rum p̄qualer retrahere et
ipedit. Cū enim qdā sacre coioni
se aptare disponūt. peiores sarbanę
imissīōes partiūt. Ipse enī neq; spūs
ut i Job scribit venit inē filios dei
ut solita ei nequitia pturbet aut ti-
midos nimīū reddat et p̄pleros q̄re-
nus affectū eoz minuāt uel fidē ipu-
gnādo auferat. si forte aut oīo coio-
nē relinquat aut cū tepore accedāt.
S; nō est q̄cqd curādū de versutijs
et fantasijs illius q̄tūlibet turpib; et
horridis s; cūcta fantasmata i caput
ei sūt retorquēda. Cōtēnend; ē mi-
ser et deridēdus. nec pp̄ insult; ei et
cōmotiōes q̄s suscitāt sacra ē omit-
tenda coio. Depe etiā ipedit nimia
solicitudine p̄o deuotiōe habenda et
anxietates quēdā de cōfessiōe faci-
enda. Alge sū cōsiliū sapiētū et de-
pone anxietatē et scrupulū: q; grām
dei ipedit et deuotionē mēt destruit
Propter aliquā paruā tribulationē
uel grauitatē. sacra ne dimittas cō-
munionē: sed vade citi confiteri et
oēs offensiōes alijs libēter indulge
Si v̄o tu aliquē offēdisti. veniā hu-
militer precare et de libēter indulgebit
tibi. Quid p̄dest diu tardare cōfes-
sionē aut sacra differre coionē? Ex-
purga te cū p̄mis. expue velocit ve-
nenū. festina accipe remediū. et sen-
ties meli; q̄ si diu distuleris. Si ho-
die pp̄ istud dimittis. cras forsitan

Simon

*Pyroxis Inimicus
Simonis*

*Expurga
Expue*

illud magis eueniet. et sic diu posses
a coione impediri et magis ineptus
fieri. Quanto igitur citius vales. a pre-
senti gravitate et inertia te excutias
quod: nihil ipoxat diu anxari. diu cum
turbatione transire et ob quotidiana
obstacula se a diuinis sequestrare:
imo plurimum nocet diu coione. pre-
laxe. nam et graue torpore consuevit in-
ducere. Prob dolor quidam repidi et dislo-
luti moras consistendi libet accipiunt. et
coione sacra idcirco differre cupiunt
ne ad maiorem sui custodiam se dare te-
neant. Ideo quod modicam charitatem et
debilem deuotionem habent qui sacra
coione tam facili postpouunt. Felix
ille et deo acceptus habet qui sic viuunt et
tali puritate conscientiam suam custodit
ut etiam omni die coicari paratus et bene
affectus esset si ei liceret et sine nota
agere posset. Si quis interdum abstinere
humilitatem gratiam aut legitimam impedire
causa. laudanda est de reuerentia. Si
autem torpor obreperit seipsam excitare
debet et facere quod in se est et dominus ad-
erit desiderio suo per bona voluntate
quam specialiter respicit. Cum vero legiti-
me prepediri est. habebit semper bonam
voluntatem et pia intentione coicandi. et
sic non carebit fructu sacramenti. Potest
enim quilibet deuotus omni die et omni hora
ad spirituale christi coione salubriter et
sine prohibitione accedere: et tamen certis
diebus et statuto tempore corporis sui re-
deproxis cum affectuosa reuerentia sa-
cramentaliter debet suscipere: et magis
laudem dei et honorem preterdere quam suam
consolationem querere. Nam toties
mystice coicat et inuisibiliter reficit
quoties incarnationis christi mysterium

passionemque deuote recollit et in amore
ei accedit. Qui aliter se non preparat
nisi instare festo vel consuetudine con-
pellente. sepius iparus erit. Beatus qui se
domino in holocaustum offert quoties ce-
lebrat aut coicat. Non sis in celebrando
nimis plius aut festinus sed serua bonum
commune modum cum quibus viuas. Non
debes alijs generare molestiam et te-
diu sed commune serua viam secundum maiorem
institutionem. et potius aliorum seruire
utilitati quam proprio deuotiori vel affectui

**De corpore christi et sacra scriptura
marime sint anime fideles ne-
cessaria** **Cap. xi.**

O Dulcissime dñe ihu quanta est
dulcedo deuote anime recte
epulantis in conuiuio tuo. ubi
ei non aliud cibum maducandus proponit
nisi tu vnice dilectus ei super omnia desi-
deria cordis eius desiderabilis. Et
mihi quidem dulce foret in presentia
tua ex intimo affectu lachrymas fun-
dere: et cum pia magdalena pedes tuos
lachrymis irrigare. Sed ubi est
hec deuotio. ubi lachrymarum san-
ctarum copiosa effusio. Lerte in conspe-
ctu tuo et secretum angelorum tuorum totum
cor meum ardere deberet et ex gaudio
flere. Habeo enim te in sacramento
vere presentem. quousque aliena specie oc-
cultatus. Non in propria et diuina cla-
ritate te conspiceret oculi mei ferre non
possent: sed neque totum mundum in fulgore
glorie maiestatis tue subsisteret. In
hoc ergo ibecillitati mee consulis quod
te sub sacramento abscondis. Ha-
beo vere et adoro quem angeli adorant
in celo: sed ego adhuc interim in fide
illius autem in specie et sine velamine.

*Humilitas
Reuerentia*

*Mysterium vocat
intra se habet refectionem
in carnatione
passionis*

*Adoro quem angeli adorant
in celo
Speret velamen*

De oportet cōtentū esse in lumine
vere fidei ⁊ in ea ambulare donec
aspiret dies eterne claritatē ⁊ vmbre
figurarū inclinēt. Cū autē venerit
qđ pfectū ē. cessabit vsus sacramen-
torū. q: beati i gloria celesti nō egēt
medicamine sacramentali. gaudent
enī sine fine i presentia dei. facie ad
faciē gloriā eius speculātes ⁊ de cla-
ritate i claritate abyssalis deitatis
trāsformati gustāt verbū dei carnē
factū: sicut fuit ab initio ⁊ manet i
eternum. Memor horū mirabiliū
graue mihi fit rediū etiā quodlibet
spirituale solatiū. q: qđ diu dñm meū
aperte in sua gloria nō video. p ni-
bilo duco omne qđ in mūdo cōspi-
cio ⁊ audio. Letus es tu mihi deus
q: nulla potest me res cōsolari. nulla
creatura quietare nisi tu deus meus
quē desidero eternaliter cōtēplari.
S: nō est hoc possibile durāte me
in hac mortalitate. Ideo oportet ut
me ponā ad magnā patientiā ⁊ me
ipsū in oī desiderio tibi submittā.
Nā ⁊ sancti tui dñe qui tecū iam in
regno celoz exultāt. i fide ⁊ patiētia
magna dñi viuerēt aduētū glorię tuę
expectabāt. Quod illi crediderunt
ego credo. quod illi sperauerūt ego
spero. quo illi puenerūt p gratiā tuā
me venturū cōfido. Ambulabo ite-
rim i fide exēplis cōfortat⁹ sanctorū.
Habeo etiā libros sanctos p sola-
tio ⁊ vitę speculo: atq: sup hęc oīa
sanctissimū corp⁹ tuū pro singulari
remedio ⁊ refugio. Duo nāq: mihi
necessaria pmaxime sentio i hac vi-
ta. sine quib⁹ mihi iporabilis foret

ista miserabilis vita In carcere cor-
poris hui⁹ detent⁹ duobus me egere
fateor. cibo scilicet ⁊ lumine. Dediti
itaq: mihi infirmo sacrū corp⁹ tuū
ad refectionem mētis ⁊ corporis. ⁊
posuisti lucernā pedib⁹ meis verbū
tuū. Sine his duobus bene viuere
non possem. nā verbū dei lux animę
meę: ⁊ sacramentū tuū panis vitę.
Hęc possūt etiā dici mēse duę hinc ⁊
inde i gagophylatio sanctę ecclesię
positę. Una mensa est sacri altaris
habēs panē sanctū. id est corp⁹ xpi
preciosū. Altera est diuinę legis cō-
tinēs doctrinā sanctā. erudiēs fidē
rectā. ⁊ firmiter vsq: ad iteriora ve-
laminis vbi sūt sancta sanctorū per-
ducēs. Gratias tibi dñe ihu lux lu-
cis eterne pro doctrinę sacre mensa
quā nobis p seruos tuos. pphetas ⁊
aplos aliosq: doctores ministrasti.
Gratias tibi creator ⁊ redemptor
hoiuz qui ad declarandā toti mūdo
charitatē tuā cenā parasti magnā. i
qua non agnū typicū s: tuū sanctis-
simū corpus ⁊ sanguinē proposuisti
māducādū. letificās omnes fideles
cōmūio sacro ⁊ calice inebriās salu-
tari: in quo sunt omnes delitię pa-
radisi. ⁊ epulā nobiscū angeli san-
cti. sed suauitate felicior. Qđ ma-
gnū ⁊ honorabile est officiū sacer-
dotū quib⁹ datū ē dñm maiestatis
verbis sacris cōsecrare. labijs bene-
dicere. manibus tenere. ore proprio
sumere: ⁊ ceteris ministrare. Qđ
munde debēt esse man⁹ ille. q: purū
os. q: sanctū corpus. q: imaculatum
erit cor sacerdotis: ad quē totiens

Libro
Lumine
Corpus Xpi
Un Xpi

Un Mense

Libro Sancto pro Solatio
Corpus Xpi pro Remedio
Refugio

ingreditur auctor puritatis. Ex ore
sacerdotis nihil nisi sanctum. nihil nisi
honestum et utile procedere debet verbum
qui tam sepe christi accipit sacramentum
Oculi eius simplices et pudici. quod christi
corpus solent intueri. Quidam pure et in
celum eleuatur. quod creator celi et terre
solent contrectare. Sacerdotibus spe-
cialiter in lege dicitur. Sancti estote
quoniam ego sanctus sum dominus deus vestester.

Ad iuuuet nos gratia tua omnipotens
deus ut qui officium sacerdotale suscep-
imus. digne ac deuote tibi in omni pu-
ritate et conscientia bona famulari
valeamus. Et si non possumus in tanta
innocentia vite conuersari ut debemus.
concede nobis tamen digne flere mala
que gessimus. ut in spiritu humilitatis
ac bonae voluntatis proposito tibi ser-
uenti de cetero deservire valeamus.

Quia magna diligentia se debeat coi-
catur christo preparare Cap. xii.

So sum puritatis amator
et dator omnis sanctitatis. Ego
cor purum quero. et ibi est locus
requietionis meae. Para mihi cena-
culum grande stratum: et faciam apud te
pascua cum discipulis meis. Si vis ve-
niam ad te et apud te maneam: expurga
verum fermentum et mundum cordis tui ha-
bitaculum. Exclue totum seculum et omnem
vitiorum tumultum. sede tanquam passer
solitarius in tecto. et cogita excessus
tuos in amaritudine animae tuae. Dis-
nans amans suo dilecto amatori
optimum et pulcherrimum preparat lo-
cum. quod in hoc cognoscitur affectus sus-
cipientis dilectum. Scito tamen te non
posse satisfacere huic preparationi ex

merito tuae actionis etiam si per integrum
annum te preparares et nihil aliud in
mente haberes: Sed ex sola pietate
et gratia mea permittis ad mensam
meam accedere. ac si medicus ad praedium
vocaretur diuitis. et ille nihil aliud
habeat ad retribuendum beneficiis
ei nisi se humiliando et regratiando.
Fac quod in te est et diligenter facito
non ex consuetudine. non ex necessi-
tate. sed cum timore et reuerentia et affe-
ctu accipe corpus dilecti domini dei tui
dignatus ad te venire. Ego sum qui
vocavi. ego iussi fieri. ego supplebo
quod tibi deest: veni et suscipe me.
Cum gratiam deuotionis tribuo. grati-
as age deo tuo. non quod dignus sis sed
tui misertus sum. Si non habes sed
magis aridum te sentis. insiste orationi
ingemisce et pulsa. nec desistas do-
nec merearis micam aut guttam gratiae
salutaris accipere. Tu mei indiges
non ego tui indigeo. Nec tu me san-
ctificare venis. sed ego te sanctifica-
re et meliorare venio. Tu venis ut
ex me sanctificeris et mihi vniaris
ut nouam gratiam recipias et de nouo
ad emendationem accendaris. Noli
negligere hanc gratiam. semper prepa-
ra cum omni diligentia cor tuum et in-
troduc ad te dilectum tuum. Oportet
autem ut non solum te prepares ad de-
uotionem ante conionem sed ut etiam te
sollicite conserues in ea post sacra-
menti perceptionem. Nec minor custo-
dia post erigitur quam deuota preparatio
prius. Nam bona postmodum custo-
dia. optima iterum est preparatio ad
maiores gratias consequendam. Ex eo

Cypriodora

quippe valde indispositus quis red-
 ditur. si statim fuerit nimis effusus
 ad exteriora solatia. Laue a multiloquio. mane in secreto: et fructus deo tuo. *Ipsum enim habes. quod totus mundus tibi auferre non potest. Ego sum cui te totum dare debes. ita ut iam ultra non in te sed in me absque omni sollicitudine vivas.*

¶ De toto corde anima deuota xpi unionem in sacramento affectare debet *Cap. xiiij.*

Quis mihi det domine ut inueniam te solus et aperiam tibi totum cor meum et fruatur te sicut desiderat anima mea: et iam me nemo despiciat nec ulla creatura me moueat vel respiciat. In te solus mihi loquaris et ego tibi sicut solet dilectus ad dilectum loqui: et amicus cum amico coniungi. Hoc oro. hoc desidero ut tibi totus vniam: et cor meum ab omnibus creatis rebus abstraham. magisque per sacramentum ac frequentem celebrationem celestia et eterna sapere discam. Ab domine deus qui ero tecum totus vnior et absorberis meique totaliter oblitus. Tu i me et ego i te. et sic nos pariter in vnum manere concede. Vere tu es dilectus meus electus ex milibus. in quo complacuit anime mee habitare omnibus diebus vite sue. Vere tu pacificus meus in quo pax summa et requies vera. extra quem labor et dolor: et infinita miseria. Vere tu es deus absconditus: et consilium tuum non est cum impijs sed cum humilibus et simplicibus sermo tuus. Quod

suauis est domine spiritus tuus: qui ut dulcedinem tuam in filios demonstrares. pane suauissimo de celo descendente illos reficere dignaris. Vere non est alia natio tam grandis que habeat deos appropinquantes sibi sicut tu domine noster ades vniuersis fidelibus tuis: quibus ob quotidianum solatium et cor erigendum in celum te tribuis ad edendum et fruendum. Quod est enim alia gens tam inclyta sicut plebs christiana: aut que creatura sub celo tam dilecta ut anima deuota ad quam ingreditur deus ut pascatur in carne sua gloriosa? Ineffabilis gratia o admirabilis dignatio o amor inmensus homini singulariter impensus. Quod quid retribuam domino per gratiam istam. pro charitate tam eximia? Non est aliud quod gratum donare queam quam ut cor meum deo meo totaliter tribuam et intime coniungam. Tunc exultabunt omnia interiora mea cum perfeceris fuerit vnita deo anima mea. Tunc dicet mihi si tu vis esse mecum. ego volo esse tecum. Et ego respondebo illi. Dignare domine manere mecum ego volo libenter esse tecum. Hoc est totum desiderium meum ut cor meum tibi sit vnitum.

¶ De quorundam deuotorum ardenti desiderio ad corpus xpi *Cap. xiiij.*

Quam magna multitudo dulcedinis tue domine quam abscondisti timoribus tuis. Non recorro deuotorum aliquorum ad sacramentum tuum domine cum maxima deuotione et affectu accedentium. tunc sepius in meipso confundo: et erubesco quod ad altare tuum et sacre communionis mensam

tam tepide & frigide accedo. q̄ ita
 aridus & sine affectione cordis ma-
 neo. & q̄ nō sum totaliter accensus
 coram te deo meo nec ita vehementē
 attractus & affectus sicut multi de-
 uoti fuerūt: qui p̄ nimio desiderio
 coionis & sensibili cordis amore a
 fletu se non potuerunt continere. s̄
 ore cordis & corporis pariter ad te
 deū fontem viuū medullitus inbia-
 bāt. suam esuriem nō valentes ali-
 ter tēperare nec sariare nisi corpus
 tuū cum omni iocunditate & spiri-
 tuali auiditate accepissent. **V**era
 ardens fides eorum. probabile exi-
 stens argumentum sacre presentie
 tue. Isti enim veraciter cognoscunt
dñm suū in fractione panis: quorū
 cor tam valide ardet in eis de ihu
 ambulante cum eis. Longe est a me
sepe talis affect⁹ & deuotio. tam ve-
 hemens amor: & ardo. Esto mihi
ppitius ihu bone dulcis & benigne
& concede pauperi mendico tuo uel
interdū modicū de cordiali affectu
amoris tui i sacra coione sentire. ut
 fides mea magis cōualecat. spes in
 bonitate tua pficiat: & charitas se-
 mel pfecte accensa & celeste māna ex-
 perta nūq̄ deficiat. Potens est autē
 misericordia tua etiā gratiā deside-
 ratā mihi prestare & i spiritu ardo-
 ris cū dies beneplaciti tui aduene-
 rit me clementissime visitare. Et
 enim licz tanto desiderio tam spe-
 cialiū deuotozū tuozū non ardeo. tñ
 de gratia tua illius magni inflāma-
 ti desiderij desiderij habeo orans &
 desiderans omniū talium feruidorū

amatorum tuozū participem me fi-
 eri. ac eorum sancto confortio an-
 numerari.

**De gratia deuotionis humi-
 litate & suipsius abnegatione
 acquiritur** **Cap. xv.**

Oportet te deuotionis gra-
 tiā instantanter querere. inde-
 sinenter petere. patienter &
 fiducialiter expectare. gratanter re-
 cipere. humiliter cōseruare. studio-
 se cū ea operari. ac deo temp⁹ & mo-
 dū superne visitatiōis donec veniat
 cōmittere. Humiliare p̄cipue te
 debes cū parū aut nihil deuotiōis
 interius sentis. sed non nimīū deiici
 nec inordinate contristari. Dat sepe
 deus i vno breui momēto qđ longo
 negauit tempore. Dat etiā qñqz in
 fine quod i principio orationis lar-
 gire distulit. Si semper cito gratia
 daret & p voto adesset. nō esset ifir-
 mo hoi bene portabile. Propterea
 in bona spe & humili paciētia expe-
 ctāda est deuotiōis gratia. Tibi tñ
 & peccatis tuis iputa cū non daf uel
 etiā occulte tollit. Modicum qñqz
 est quod gratiam ipedit & abscondit
 si tamē modicū & nō potius grande
 dici debeat qđ tantū bonū phibet.
 Et si hoc ipsum modicū uel gran-
 de amoueris & perfecte viceris. erit
 qđ petisti. Statim nāqz ut te deo
 ex toto corde tradideris nec hoc uel
 illud p tuo libitu seu velle quesieris
 sed intēgre te in ipso posueris. vni-
 tum te inuenies & pacatum: quia
 nil ita bene sapiet & placebit sicut
 beneplacitum diuine voluntatis.

Cognoscere in
 fractione

sed
 spes
 charitatis

Quisquis ergo intentionē suā simpliciter corde sursum ad deū leuauerit scqz ab omni inordinato amore seu displicētia cuiuslibet rei creatę euauerit aptissimus gratię percipiens erit. Dat enim dñs ibi benedictionē suam ubi vasa vacua inuenerit. Et quāto pfecti⁹ quis infimis renūciauerit ⁊ magis sibiipsi p contemptū sui moriē. tāto gratia celerius venit copiosius intrat ⁊ altius liberū cor eleuat. Tūc videbit ⁊ affluet ⁊ mirabitur ⁊ dilatabit cor eius in ipso qz manus dñi cū eo; ⁊ ipse se poluit totaliter i manu ei⁹ vsqz in sēculū. **E**cce sic benediceb homo qui querit deū i toto corde suo nec in vanū accipit animā suā. **H**ic in accipiendo sacram eucharistiam magnam promeretur diuinę vnionis gratiā; qz non respicit ad ppriā deuotionē ⁊ consolationē; sed ad dei gloriā ⁊ honorem.

De necessitatibus nostras xpō aperire ⁊ ei⁹ gratiā postulare debemus Cap. xvi.

O Dulcissime atqz amantissime dñe quē nūc deuote desidero suscipere tu scis infirmitatē meā ⁊ necessitatē quā pauior: in quantis malis ⁊ vitis iaceo qd sepe sum grauatus. tentatus. turbatus ⁊ inquinatus. Pro remedio ad te venio. pro consolatione ⁊ subleuamine te deprecor. Ad oia sciētē loquor: cui manifesta sunt oia interiora mea; ⁊ qui sol⁹ potes me pfecte consolari ⁊ adiuuare. Tu scis

quibus bonis indigeo p oib⁹. ⁊ qd pauper sum in virtutib⁹. Ecce sto ante te pauper ⁊ nudus gratiā postulans ⁊ misericordiā iplozans. Refice elurientē mendicū tuū. accende frigiditatē meā igne amoris tui. illumina cecitatem meā claritate pscientię tuę. Verre mihi omnia terrena in amaritudinē. omnia grauiā ⁊ contraria in patientiā. oia infirma ⁊ creata in cōtemptū ⁊ obliuionē. Erige cor meū ad te in celū. ⁊ ne dimittas me vagari sup terrā. Tu solus mihi ex hoc iam dulcescas vsqz in sēculū. qz tu solus cibus ⁊ potus meus. amor meus ⁊ gaudiū meum. dulcedo mea ⁊ totum bonū meum. Utinā me totaliter ex tua pscēntia accēdas. cōbures; ⁊ in te transmuteris. ut vnus tecū efficiar spirit⁹ per gratiam internę vnionis ⁊ liquefactionē ardentis amoris. Ne patiaris me ieiunū ⁊ aridū a te recedere sed operare mecū misericorditer sicut sepius operat⁹ es cū sanctis tuis mirabiliter. Quid mirū si totus ex te ignescerē ⁊ in meipso deficerē cū tu sis ignis semp ardens ⁊ nūqz deficiens. amor: corda purificans ⁊ intellectū illuminans?

De ardenti amore ⁊ vehemēti affectu suscipiendi xp̄m. Vxor discipuli Cap. xvij.

O Am sūma deuotione ⁊ ardenti amore. cum toto cordis affectu ⁊ seruoze desidero te dñe suscipere. quemadmodū multi sancti ⁊ deuotē personę in cōmunicando te desiderauerunt; qui

tibi maxime in sanctitate vite pla-
cuerunt: et in ardentissima deuotione
fuerunt. **D**eus meus. amor eternus
totum bonum meum. felicitas intermi-
nabilis. cupio te suscipere cum vehe-
mentissimo desiderio et dignissima
reuerentia quod aliquis sanctorum unquam
habuit et sentire potuit. Et licet in-
dignus sum omnia illa sentimenta
deuotionis habere. tamen offero ti-
bi totum cordis mei affectum ac si
omnia illa gratissime inflamata de-
sideria solus haberem. Sed et que-
cumque potest pia mens concipere et de-
siderare. hec omnia tibi cum summa
reuerentia ueneratione ac intimo
fauore prebeo et offero. Nihil opto
mibi reservare sed me et omnia mea
tibi sponte et libentissime inolare.
Dñe deus meus creator meus et re-
demptor meus cum tali affectu. re-
uerentia. laude et honore. cum tali
gratitudine. dignitate et amore. cum
tali fide. spe et puritate te affecto
hodie suscipere. sicut te suscepit et
desiderauit sanctissima mater tua
gloriosa virgo maria. quando ange-
lo euangelicari sibi incarnationis my-
sterium. humiliter et deuote respondit:
Ecce ancilla dñi fiat mihi secundum ver-
bum tuum. Et sicut beatus precursor
tuus excellentissimus sanctorum Jo-
hannes baptista in presentia tua le-
tabundus exultauit i gaudio spiritus
sancti. dum adhuc maternis clau-
deret visceribus: et postmodum cer-
nens inter homines ibi ambulare
valde se humilians deuoto cum affe-
ctu dicebat: Amicus autem sponsi

qui stat et audit eum. gaudio gaudet
propter vocem sponsi: sic et ego ma-
gnis et sacris desideriis opto infla-
mari et tibi ex toto corde meipsum
presentare. Unde et omnes deuotionum
cordium iubilationes. ardentis affe-
ctus. mentales excessus ac superna-
les illuminationes et celicis visi-
ones tibi offero et exhibeo cum om-
nibus virtutibus et laudibus ab omni
creatura in celo et in terra celebra-
tis et celebrandis pro me et omnibus
mibi in oratione commendatis. qua-
tenus ab omnibus digne lauderis
et in perpetuum glorificeris. **A**ccepe
vota mea dñe deus meus et desideria
infinite laudationis et inmensę bene-
dictionis que tibi secundum multitudinem
ineffabilis magnitudinis tue iure
debentur. **H**ec tibi reddo et reddere
desidero per singulos dies et momenta
temporum atque ad reddendum mecum
tibi gratias et laudes omnes cele-
stes spiritus et cunctos fideles tuos
precibus et affectibus inuito et exoro.
Laudet te vniuersi populi. tribus et
lingue. et sanctum ac mellissimum nomen
tuum cum summa iubilatione et ardenti
deuotione magnificet. Et quicumque
reuerenter ac deuote altissimum sa-
cramentum tuum celebrant et plena fide
recipiunt. gratiam et misericordiam
apud te inuenire mereantur et per me
peccatore suppliciter exorent. Quicquid
optata deuotione ac fruibili unio-
ne potiti fuerint et bene consolari ac
mirifice refecti et de sacra mensa ce-
lesti abscesserint. mei pauperis re-
cordari dignentur.

Quod homo non sit curiosus scruta-
tor sacramenti: lz humilis imi-
tator xpi. subdendo sensum sui
sacre fidei **Cap. xviii.**

Quendū est tibi a curiosi-
tate inutitū pscrutatioe hu-
ius pfundissimi sacramenti
si non vis in dubitationis pfundū
demergi. Qui scrutator est maie-
statis opprimef a gloria. Plus va-
let deus operari q̄ homo itelligere
potest. Tolerabilis pia z humilis
inquisitio veritatis. parata semper
doceri z per sanas patrū sententias
studens ambulare. Beata simplici-
tas que difficiles questionum relin-
quit vias z plana ac firma pergit
semita mādatorum dei. Multi de-
uotionem per diderunt dum altiora
scrutari voluerūt. Fides a te erigit
z sincera vita non altitudo intelle-
ctus neqz profunditas mysteriorū
dei. Si nō intelligis nec capis que
infra te sunt. quō comprehendes ea
que supra te sunt. Subde te deo z
humilia sensum tuū fidei. z dabitur
tibi scientiē lumen prout tibi fuerit
vtilē ac necessarium. Quidam gra-
uiter tentant de fide ac sacramēto:
sed non est hoc ipsis iputandū. sed
potius inimico. Noli curare. noli
disputare cum cogitationibus tuis
nec ad imissas a diabolo dubitatio-
nes responde: sed crede verbis dei.
crede sanctis eius z prophetis z fu-
giet a te nequā inimic⁹. Sepe mul-
tū pdest q̄ talia sustinet dei seruus.
Nam infideles z peccatores non
tentat q̄s secure iam possidet: fide-

les aut deuotos varijs modis tētat
z verat. Perge ergo cum simplici z
indubitata fide: z cum simplici re-
uerentia ad sacramentum accede.
Quicquid intelligere nō vales. deo
omnipotenti secure cōmitte. Non
fallit te deus: fallit qui sibi nimīū
credit. Gradit deus cū simplicibus
reuelat se humilibus. dat intellectū
paruulis. aperit sensū puris menti-
bus. z abscondit gratiam curiosis z
superbis. Ratio humana debilis
est z falli potest: fides aut vera fal-
li non potest. **Omnia ratio z natu-**
ralis inuestigatio fidē sequi debet:
nō pcedere nec infringere. Nam
fides z amor ibi maxime pcellunt
z occultis modis i hoc sanctissimo
z superexcellētissimo sacramento
operantur. Deus eternus z inensus
infiniteqz potentie facit magna z
inscrutabilia in celo z in terra: nec
est inuestigatio mirabilium operū
ei⁹. **Si talia essent opera dei ut fa-**
cile ab humana ratione caperent:
non essent mirabilia nec ineffabilia
dicenda.

Explicit liber quartus z vlti-
mus de sacramento altaris.

Johannis Berson cancellarij
parisiensis. de contēptu mūdi
deuotū z vtile opusculū finit
M. cccc. lxxxiij. per Petrum
solleim de langencen alemanū
Tenetis feliciter impressum.

Laus Deo.

fides a te erigitur
Sincera vita

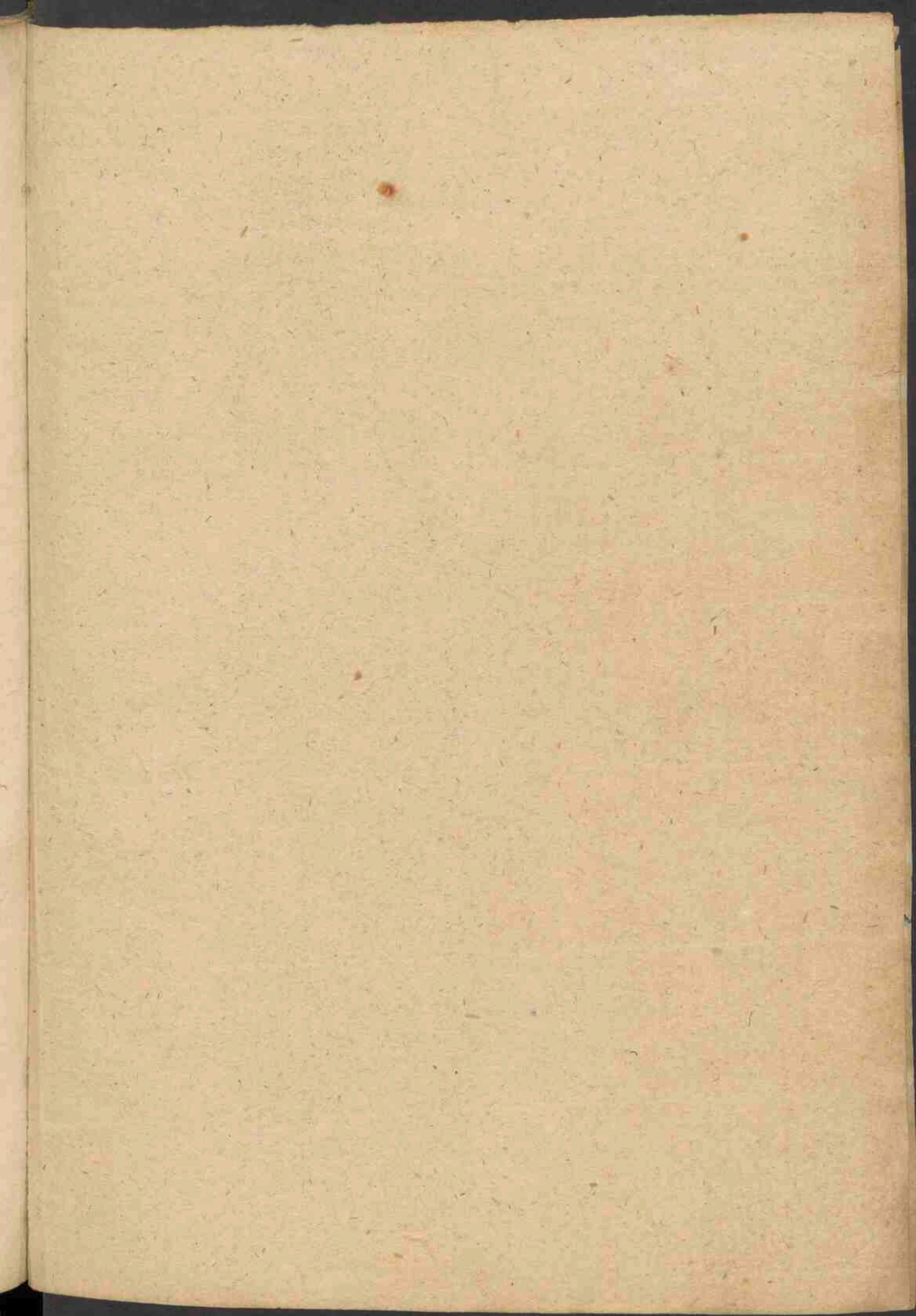
Non altitudo intellectus neqz profunditas mysteriorum

Infideles & peccatores non tentat quos secure possidet

Deo committe que non intelligis

*Simplicibus
Humilibus
Paruulis
Puris mentibus*

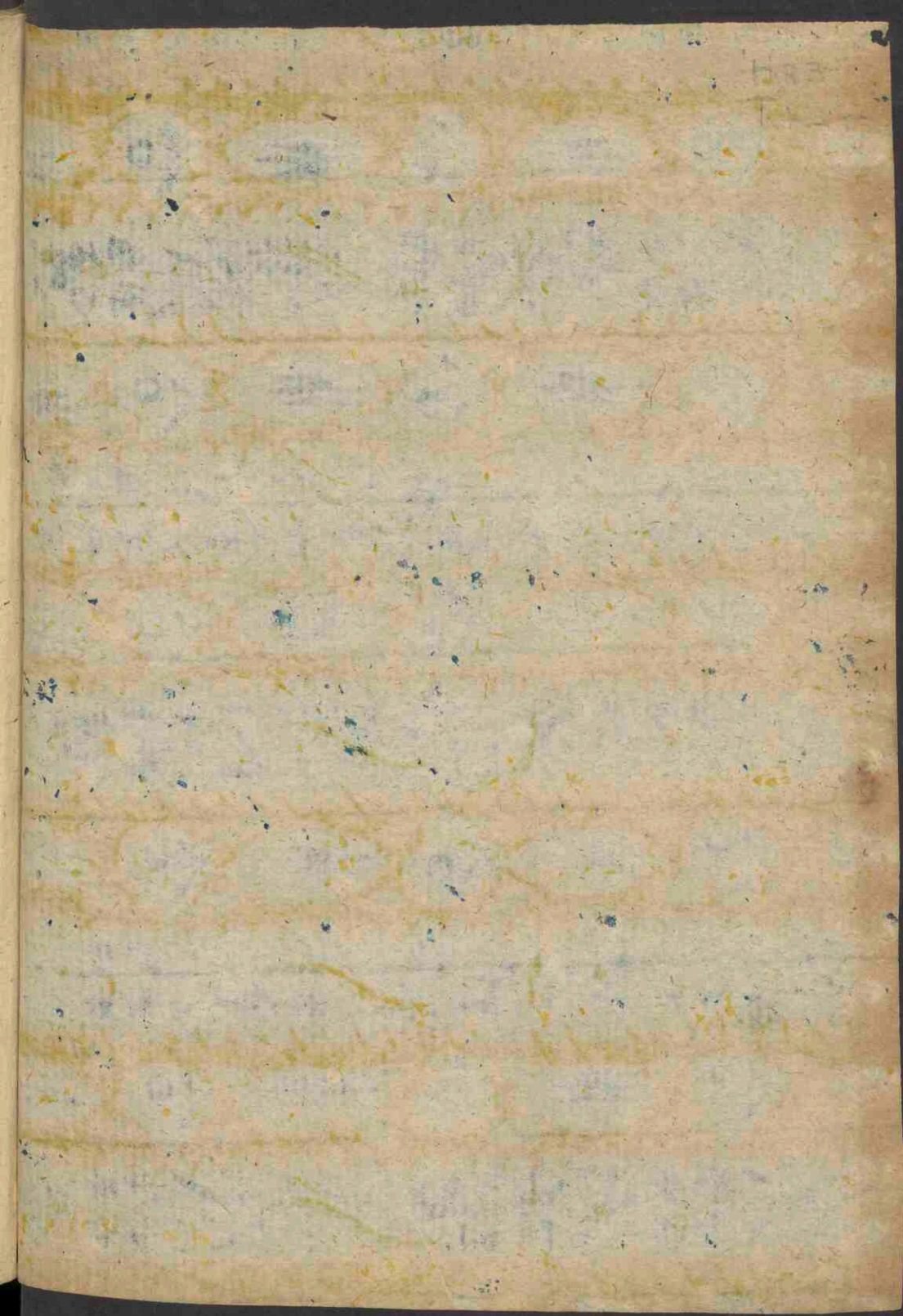
*fides
Amor*

© 1944

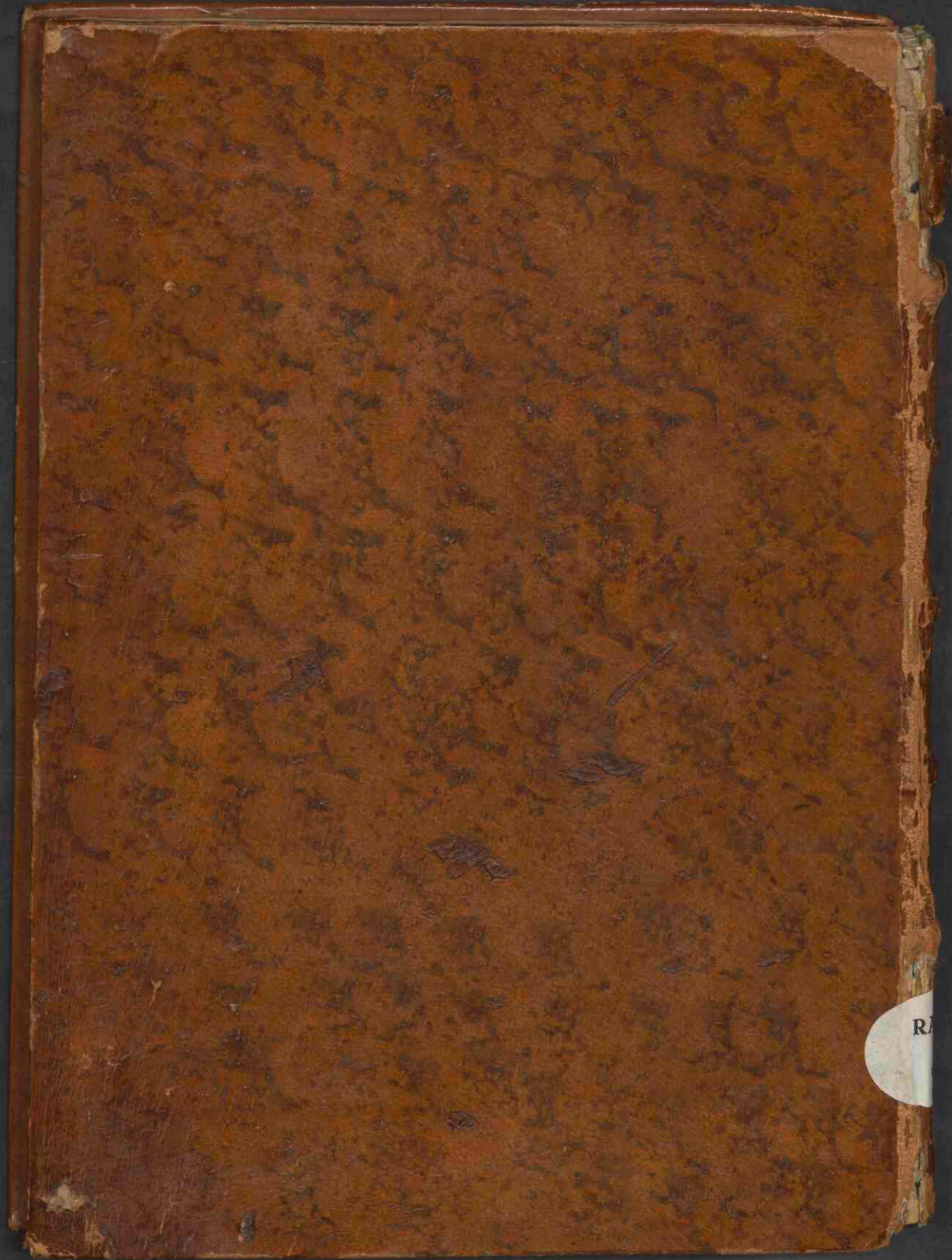
11078

(76) 1750-

colorchecker DIGITAL SG

